

Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007, två följdmotioner och en följdmotion väckt med anledning av regeringens skrivelse 2007/08:81 samt ett antal motioner från allmänna motionstiderna 2006 och 2007 som innehåller yrkanden med avseende på samarbetet inom Europeiska unionen.

Regeringens skrivelse täcker hela EU:s verksamhet. Utskottet har i betänkandet valt att, utifrån väckta motioner, behandla tio teman. Dessa teman är följande: den övergripande utvecklingen inom EU, utvidgningen, översynen av EU:s budget 2008–2009, Lissabonfördraget, EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik samt bilaterala och regionala förbindelser, EU:s kamp mot terrorismen, den gemensamma jordbrukspolitiken, fiskeripolitiken och handelspolitiken, institutionernas verksamhet, förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd samt skrivelsens utformning.

Utrikesutskottet har berett övriga utskott tillfälle att vad avser deras respektive beredningsområden yttra sig över skrivelsen samt de motioner som behandlas i anslutning till denna. EU-nämnden har beretts tillfälle att yttra sig över skrivelsen. Två yttranden har inkommit från konstitutionsutskottet respektive EU-nämnden. Yttrandena refereras i betänkandet i de delar dessa har bäring på utrikesutskottets överväganden men är också i sin helhet fogade till betänkandet som bilagorna 2 och 3.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse 2007/08:85 till handlingarna.

Till betänkandet har fogats 30 reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Bakgrund	11
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	12
Utskottet	13
Den övergripande utvecklingen i EU	13
Skrivelsen	13
Motionerna	14
Yttrandet	15
EU-nämndens yttrande	15
Utskottets överväganden	15
Utvidgningen	20
Skrivelsen	20
Motionerna	21
Utskottets överväganden	22
Översynen av EU:s budget 2008–2009	25
Skrivelsen	25
Motionerna	25
Yttrandet	26
EU-nämndens yttrande	26
Utskottets överväganden	26
Lissabonfördraget	28
Skrivelsen	28
Motionerna	28
Yttrandet	28
Konstitutionsutskottets yttrande	28
Utskottets överväganden	29
EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik samt bilaterala och regionala förbindelser	29
Skrivelsen	29
Motionerna	30
Utskottets överväganden	33
EU:s kamp mot terrorismen	39
Skrivelsen	39
Motionerna	40
Utskottets överväganden	40
Den gemensamma jordbrukspolitiken, fiskeripolitiken och handelspolitiken	43
Skrivelsen	43
Motionerna	44
Utskottets överväganden	45
Institutionernas verksamhet	48
Skrivelsen	48
Motionerna	48

Yttrandet	49
Konstitutionsutskottets yttrande	49
Utskottets överväganden	49
Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd	51
Skrivelsen	51
Motionerna	52
Yttrandena	53
Konstitutionsutskottets yttrande	53
EU-nämndens yttrande	53
Utskottets överväganden	53
Skrivelsens utformning	56
Skrivelsen	56
Motionerna	56
Yttrandena	57
Konstitutionsutskottets yttrande	57
EU-nämndens yttrande	57
Utskottets överväganden	58
Reservationer	64
1. Europas framtidsfrågor och EU:s s.k. reflektionsgrupp, punkt 1 (s)	64
2. Europas framtidsfrågor och EU:s s.k. reflektionsgrupp, punkt 1 (v, mp)	65
3. EU:s arbete mot diskriminering av HBT-personer, punkt 2 (v, mp)	66
4. EU:s politik för jobb, punkt 3 (s)	67
5. Köpenhamnskriterierna, punkt 7 (v, mp)	69
6. EU:s budgetöversyn, punkt 8 – motiveringen (v)	69
7. EU:s budgetöversyn, punkt 8 – motiveringen (mp)	70
8. Klimatanpassning av EU:s budget m.m., punkt 9 (v, mp)	70
9. Lissabonfördraget, punkt 10 (v, mp)	71
10. Sveriges EU-medlemskap, punkt 11 (mp)	72
11. EU:s kris- och konflikthantering samt fredsfrämjande insatser, punkt 13 – motiveringen (v)	73
12. Europeiska grannskapspolitiken söder om EU, punkt 15 (s)	73
13. Colombia, punkt 16 (v)	74
14. Filippinerna, punkt 17 (v)	75
15. Fiskeavtalet mellan EG och Marocko, punkt 18 (s, v, mp)	75
16. Sahariska arabiska demokratiska republiken, punkt 19 (v, mp)	76
17. Gasledningen mellan Ryssland och Tyskland, punkt 23 (s, v, mp)	77
18. FN:s sanktionskommitté och respekten för FN-stadgan, punkt 24 (v, mp)	77
19. Översyn av den rättsliga regleringen av FN:s och EU:s s.k. terroristlistor, punkt 25 (v, mp)	78
20. EU:s gemensamma jordbrukspolitik och fiskeripolitik, punkt 26 (v, mp)	79
21. Analyser av handelsavtal utifrån frågor om diskriminering av kvinnor, punkt 28 (v, mp)	80
22. EU-parlamentets säte, punkt 30 (s, v, mp)	80

23. HBT-personer anställda i EU:s organ, punkt 32 (v, mp)	81
24. Öppenhet och insyn inom EU, punkt 33 (s, v, mp)	81
25. Prioriteringar inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd, punkt 35 (s)	82
26. Sexuell och reproduktiv hälsa m.m., punkt 36 (v)	82
27. Prostitutionsfritt EU, punkt 37 (s, v)	83
28. Underlag till utskott och EU-nämnd samt regeringens agerande vid ministerrådsmötena, punkt 38 (v, mp)	84
29. Debatt och folkbildning kring EU-frågor, punkt 39 (s)	85
30. Debatt och folkbildning kring EU-frågor, punkt 39 (v, mp)	85
Särskilda yttranden	87
1. EU:s politik för jobb och Sveriges EU-medlemskap, punkterna 3 och 11 (v)	87
2. Guantánamofångarna, punkt 22 (v)	88
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	89
Skrivelsen	89
Följdmotionerna	89
Motion väckt med anledning av skrivelse 2007/08:81	90
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	90
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	92
<i>Bilaga 2</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande	98
<i>Bilaga 3</i>	
EU-nämndens yttrande	116

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Europas framtidsfrågor och EU:s s.k. reflektionsgrupp

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U12 yrkandena 1, 2 och 12 samt 2007/08:U353 yrkande 1.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v, mp)

2. EU:s arbete mot diskriminering av HBT-personer

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U210 yrkande 10, 2006/07:U212 yrkandena 1–5, 2007/08:U236 yrkandena 1–5 och 2007/08:U304 yrkande 28.

Reservation 3 (v, mp)

3. EU:s politik för jobb

Riksdagen avslår motion 2007/08:U11 yrkande 2.

Reservation 4 (s)

4. EU:s politik för folkhälsa, jämställdhet och utbildning

Riksdagen avslår motion 2007/08:U11 yrkandena 1 och 3–5.

5. EU:s utvidgning

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U353 yrkandena 2 och 4 samt 2007/08:U373 yrkande 1.

6. Turkiets medlemskap i EU

Riksdagen avslår motion 2007/08:U373 yrkande 2.

7. Köpenhamnskriterierna

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U210 yrkande 11, 2006/07:U264 yrkande 19, 2006/07:U269 yrkande 2 och 2007/08:U304 yrkande 27.

Reservation 5 (v, mp)

8. EU:s budgetöversyn

Riksdagen avslår motion 2007/08:U353 yrkande 6.

Reservation 6 (v) – motiveringen

Reservation 7 (mp) – motiveringen

9. Klimatanpassning av EU:s budget m.m.

Riksdagen avslår motion 2007/08:U12 yrkandena 4–6.

Reservation 8 (v, mp)

10. Lissabonfördraget

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:K234 yrkandena 1 och 2, 2007/08:K302 yrkande 2, 2007/08:K364 yrkande 4 och 2007/08:U12 yrkande 11.

Reservation 9 (v, mp)

11. Sveriges EU-medlemskap

Riksdagen avslår motion 2007/08:K364 yrkande 1.

Reservation 10 (mp)

12. Prioriteringar i EU:s gemensamma utrikespolitik

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U11 yrkande 6 och 2007/08:U346.

13. EU:s kris- och konflikthantering samt fredsfrämjande insatser

Riksdagen avslår motion 2007/08:U353 yrkande 5.

Reservation 11 (v) – motiveringen

14. Europeiska grannskapspolitiken norr och öster om EU

Riksdagen avslår motion 2007/08:U373 yrkandena 3 och 4.

15. Europeiska grannskapspolitiken söder om EU

Riksdagen avslår motion 2007/08:U373 yrkande 5.

Reservation 12 (s)

16. Colombia

Riksdagen avslår motion 2007/08:U254 yrkandena 2–5.

Reservation 13 (v)

17. Filippinerna

Riksdagen avslår motion 2007/08:U250 yrkandena 1 och 2.

Reservation 14 (v)

18. Fiskeavtalet mellan EG och Marocko

Riksdagen avslår motion 2007/08:U224 yrkandena 3 och 4.

Reservation 15 (s, v, mp)

19. Sahariska arabiska demokratiska republiken

Riksdagen avslår motion 2007/08:U257.

Reservation 16 (v, mp)

20. Samarbetet kring Östersjön

Riksdagen avslår motion 2007/08:U297.

- 21. EU:s politik gentemot Asien**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U359 yrkande 18.
- 22. Guantánamofångarna**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U368 yrkande 1.
- 23. Gasledningen mellan Ryssland och Tyskland**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U12 yrkande 9.
Reservation 17 (s, v, mp)
- 24. FN:s sanktionskommitté och respekten för FN-stadgan**
Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U232 yrkande 4, 2006/07:U298 och 2007/08:U349 yrkandena 33 och 34.
Reservation 18 (v, mp)
- 25. Översyn av den rättsliga regleringen av FN:s och EU:s s.k. terroristlistor**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U219 yrkandena 1 och 2.
Reservation 19 (v, mp)
- 26. EU:s gemensamma jordbrukspolitik och fiskeripolitik**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U12 yrkandena 3, 7 och 8.
Reservation 20 (v, mp)
- 27. Illegalt avverkat timmer**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U227.
- 28. Analyser av handelsavtal utifrån frågor om diskriminering av kvinnor**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U251 yrkande 4.
Reservation 21 (v, mp)
- 29. Entreprenadföretag från andra EU-länder**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U293.
- 30. EU-parlamentets säte**
Riksdagen avslår motionerna 2007/08:K210, 2007/08:U309 och 2007/08:U353 yrkande 7.
Reservation 22 (s, v, mp)
- 31. Särskild kommissionär för barnfrågor**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U343.
- 32. HBT-personer anställda i EU:s organ**
Riksdagen avslår motion 2007/08:U304 yrkande 29.
Reservation 23 (v, mp)

33. Öppenhet och insyn inom EU

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U12 yrkande 10 och 2007/08:U353 yrkande 3.

Reservation 24 (s, v, mp)

34. Rapportering från ministerrådets arbetsgrupper

Riksdagen avslår motion 2007/08:K217.

35. Prioriteringar inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:K242 och 2007/08:U353 yrkande 8.

Reservation 25 (s)

36. Sexuell och reproduktiv hälsa m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:K355 och 2007/08:U370.

Reservation 26 (v)

37. Prostitutionsfritt EU

Riksdagen avslår motion 2007/08:U10 yrkandena 1 och 2.

Reservation 27 (s, v)

38. Underlag till utskott och EU-nämnd samt regeringens agerande vid ministerrådsmötena

Riksdagen avslår motion 2007/08:U12 yrkandena 13 och 14.

Reservation 28 (v, mp)

39. Debatt och folkbildning kring EU-frågor

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:K203, 2007/08:K364 yrkandena 2 och 3 samt 2007/08:K393.

Reservation 29 (s)

Reservation 30 (v, mp)

40. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2007/08:85 till handlingarna.

Stockholm den 24 april 2008

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Urban Ahlin (s), Gustav Blix (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Birgitta Ohlsson (fp), Kenneth G Forslund (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Alf Svensson (kd), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Holger Gustafsson (kd), Mats Sander (m), Olle Thorell (s), Max Andersson (mp) och Ulrika Carlsson i Skövde (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 6 mars om skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007, vilken bordlades av kammaren den 12 mars. Sedan den 1 oktober 2006 råder ingen generell motionsrätt på skrivelser och redogörelser. Kammaren fattade emellertid, på förslag av talmannen som samrått med företrädarna för riksdagens partigrupper, beslut om att medge motionsrätt på skrivelsen. Motionstiden för skrivelsen löpte ut den 27 mars. Två följdmotioner väcktes.

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007, två följdmotioner och en följdmotion väckt med anledning av regeringens skrivelse 2007/08:81 samt ett antal motioner från allmänna motionstiderna 2006 och 2007 som innehåller yrkanden med avseende på samarbetet inom Europeiska unionen.

Utrikesutskottet har berett övriga utskott tillfälle att vad avser deras respektive beredningsområden yttra sig över skrivelsen samt de motioner som behandlas i anslutning till denna. EU-nämnden har beretts tillfälle att yttra sig över skrivelsen. Två yttranden har inkommit från konstitutionsutskottet respektive EU-nämnden. Yttrandena refereras i betänkandet i de delar dessa har bäring på utrikesutskottets överväganden men återges också i sin helhet i betänkandet som bilagorna 2 och 3.

Utskottet har i samband med ärendets beredning tagit del av faktapromemoriorna 2006/07:FPM109 Rapporter om Bulgarien och Rumänien efter anslutningen till EU och 2007/08:FPM43 Meddelande om EU:s hantering av instabila situationer.

Utskottet har, i samband med beredningen av detta ärende, även tagit del av kommissionsmeddelandena KOM(2007) 642 Lägesrapport om strategin för hållbar utveckling 2007, KOM(2007) 377 Rapporter om Bulgarien och Rumänien efter anslutning till EU, KOM(2007) 643 EU:s hantering av instabila situationer – insatser för hållbar utveckling, stabilitet och fred i svåra förhållanden, KOM(2008) 72 Årliga politiska strategin, KOM(2008) 127 Västra Balkan: ökade utsikter till EU-medlemskap, samt SEK (2007) 1000 Allmänna rapporten 2007 – Allmänna rapporten om Europeiska unionens verksamhet.

Inför mötena med ministerrådet för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC¹) begär utskottet regelmässigt föredragningar av Utrikesdepartementet. Under år 2007 erhöll utskottet sju GAERC-föredragningar, mestadels med kabinetssekreteraren (18 januari, 1 mars, 19 april, 10 maj, 14 juni, 15 november och 6 december).

Utskottet har den 27 november 2007 haft en överläggning enligt 10 kap. 3 § riksdagsordningen om 18-månadersprogrammet med statsrådet Cecilia Malmström.

Utskottet mötte den 2 april, tillsammans med EU-nämnden, Turkiets premiärminister Tayyip Erdogan. I den turkiska delegationen ingick även ett antal parlamentariker och några ministrar.

Regeringens skrivelse täcker hela EU:s verksamhet och är tillbakablickande. Utskottet har utifrån väckta motioner, vilka mestadels är framåtblickande, i betänkandet valt att fästa särskild uppmärksamhet vid tio teman. Dessa teman är följande: den övergripande utvecklingen inom EU, utvidgningen, översynen av EU:s budget 2008–2009, Lissabonfördraget, EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik samt bilaterala och regionala förbindelser, EU:s kamp mot terrorismen, den gemensamma jordbrukspolitiken, fiskeripolitiken och handelspolitiken, institutionernas verksamhet, förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd samt skrivelsens utformning.

I anslutning till beredningen av detta betänkande, och som ett uttryck för utskottets ambition att följa EU-frågor inom sitt beredningsområde (4 kap. 11 § riksdagsordningen), har utskottet genomfört föredragningar om Europeiska grannskapspolitiken (den 11 mars av departementsrådet Malena Mård och departementssekreterare Dag Sjöögren, båda UD), om västra Balkan (den 13 mars av utrikesrådet för politiska frågor Björn Lyrvall och kanslirådet Lars Schmidt, båda UD), samt om instabila situationer (den 1 april av departementsrådet Nils Daag, kanslirådet Karin Anderman och departementssekreterare Lisa Ljungström, samtliga UD).

Bakgrund

Enligt 10 kap. 1 § riksdagsordningen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen samt varje år till riksdagen lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen. Med skrivelse 2007/08:85 har regeringen lämnat den avsedda redogörelsen till riksdagen gällande år 2007.

¹ General Affairs and External Relations Council.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten inom Europeiska unionen under 2007 behandlar samtliga samarbetsområden inom EU.

Utskottet

Den övergripande utvecklingen i EU

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för den övergripande utvecklingen i Europeiska unionen (s. 13–32).

Regeringen anger i skrivelsen att den fäster största vikt vid arbetet i Europeiska unionen och att Sverige ska tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet. Ett medvetet och strategiskt ansvarstagande för Europas stora framtidsfrågor är centralt. Det handlar bl.a. om samarbetet på miljösidan inklusive klimatfrågan, sysselsättnings- och tillväxtstrategin och unionens förhållande till globaliseringen. Sverige verkar för ett fortsatt utvidgat EU och ett EU som främjar fred, frihet och en hållbar utveckling på det globala planet. Regeringen förordar en utveckling där EU koncentrerar sig på färre och genuint gränsöverskridande frågor med ett fokus på frågor som rör medborgarnas vardag. Av skrivelsen framgår att regeringen också arbetar för en union som är öppen och väl förankrad hos medborgarna. Sverige ska, enligt regeringen, vara en aktiv och konstruktiv kraft i Europeiska unionen. Regeringens mål är att genom samarbetet i EU verka för ökad säkerhet, demokrati, frihet och välbefinnande i världen.

Under året har EU-samarbetet lett fram till en rad betydelsefulla resultat. Bland de frågor som regeringen redovisar i det inledande avsnittet i skrivelsen hör Europeiska rådets möten, utvidgningen, Lissabonfördraget, översynen av EU:s budget, Lissabonstrategin och strategin för hållbar utveckling.

I skrivelsen anges att EU:s tillväxt och sysselsättningsstrategi är en högt prioriterad fråga för Sverige. Sverige har verkat för kontinuitet och långsiktighet i Lissabonstrategin för att säkerställa ägarskap och ett kraftfullt genomförande av strategin såväl på EU-nivå som på nationell nivå.

För den övergripande utvecklingen inom EU under 2007 var särskilt stats- och regeringschefernas enighet om reformfördragets närmare utformning av betydelse. Regeringen anser EU med det nya fördraget kan arbeta effektivare och samtidigt bli modernare, mer demokratiskt och tydligare för medborgarna. Unionen blir både öppnare och mer effektiv.

Regeringen lyfter också fram att Bulgarien och Rumänien blev medlemmar i unionen den 1 januari 2007. EU:s utvidgning anses vara en av EU-samarbetets största framgångar, och regeringen verkar för att dynamiken i utvidgningsprocessen bevaras och att EU:s dörrar hålls öppna genom bl.a. fortsatta medlemskapsförhandlingar med Kroatien och Turkiet.

Motionerna

I *kommittémotion 2007/08:U353 (s) yrkande 1* preciserar Socialdemokraterna sin vision om EU-samarbetets innehåll och inriktning. EU ska i grunden vara ett mellanstatligt samarbete, där Sverige tillsammans med andra medlemsstater kan lösa problem som kräver gemensamma lösningar. Dagens EU måste, enligt Socialdemokraterna, utvecklas på alla de områden där vi genom unionen bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem – t.ex. miljöförstöring, människohandel och annan internationell brottslighet. Politiken och demokratin måste komma i kapp den ekonomiska globaliseringens försprång. Sverige och EU måste, enligt Socialdemokraterna, bli bättre på att inom internationella organisationer driva frågor om arbetstagarnas rättigheter, internationella miljöregler och rättvisa handelsvillkor.

Även i *kommittémotion 2007/08:U11 (s)* preciserar Socialdemokraterna sin vision om EU-samarbetets innehåll och inriktning. Socialdemokraterna vill att EU i grunden ska vara ett mellanstatligt samarbete, där Sverige tillsammans med de andra medlemsstaterna kan lösa problem som kräver gemensamma lösningar. Därför är det viktigt att Sverige för en aktiv politik inom EU för folkhälsa (*yrkande 1*), jobb (*yrkande 2*), en bättre miljö (*yrkande 3*), jämställdhet (*yrkande 4*) och kunskap (*yrkande 5*).

Vänsterpartiet begär i *kommittémotion 2006/07:U210 (v) yrkande 10* att regeringen inom EU agerar för hårdare krav på de medlemsländer som kränker sina medborgare på grund av deras sexuella läggning eller könsidentitet.

I *kommittémotion 2006/07:U212 (mp) yrkande 1* efterlyser Miljöpartiet en pakt för att säkerställa homosexuellas, bisexuellas samt transpersoners rättigheter i EU. Unionen bör enligt *yrkandena 2–4* använda de möjligheter som finns att vidta åtgärder mot medlemsstater som kränker skyddet för HBT-personers mänskliga fri- och rättigheter. Samtliga EU-medlemsstater bör kartlägga och identifiera homo- och transfobi i sina respektive länder, och statistik bör föras över detta. Alla medlemsländer bör genomföra utbildnings- och informationsinsatser om de övergrepp HBT-personer utsätts för. Från EU bör enligt *yrkande 5* lämnas stöd till HBT-organisationer inom unionen. Motsvarande yrkanden läggs fram i *kommittémotion 2007/08:U236 (mp) yrkandena 1–5*.

I *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 1* anser Miljöpartiet att EU ska ägna sig åt färre och genuint gränsöverskridande frågor och att detta måste märkas i den politik som förs och att regeringen därför mer aktivt måste rösta emot förslag som inte ligger i linje med denna inriktning. Miljöpartiet framför vidare, i *yrkande 2*, att det är viktigare vilken politik Sverige för i EU än att vi ska tillhöra kärnländerna.

I *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 12* argumenterar Miljöpartiet för att den svenska regeringen borde ha protesterat mot inrättandet av EU:s s.k. reflektionsgrupp och att det bör krävas att gruppen inte ska arbeta för mer makt till EU. I motionen framförs också en oro för att gruppen bromsar utvidgningen av EU.

I den *enskilda motionen 2007/08:U304 (fp) yrkande 28* begär motionärerna att Sverige på lämpligt sätt agerar inom EU för att framtida satsningar mot diskriminering på ett bättre sätt beaktar diskriminering av HBT-personer. Särskilt viktigt är det att beakta de stora behov som finns i EU:s nya medlemsstater, anser motionärerna.

Yttrandet

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden konstaterar i sitt yttrande att EU-samarbetet fortsätter att i hög grad kännetecknas av övergripande strategier, handlingsprogram och planer i syfte att nå större samstämmighet på olika politikområden.

Utskottets överväganden

När det gäller *EU-samarbetets innehåll och inriktning* anser utskottet att EU är den viktigaste organisationen för att lösa problem som är gemensamma för Europa. Ett EU som är öppet, effektivt och dynamiskt ligger i Sveriges intresse. Enligt utskottets mening är det viktigt att Sverige är en aktiv och konstruktiv part i samarbetet. Det är också viktigt att ansträngningar görs för att förankra den förda politiken.

Ett medvetet och strategiskt ansvarstagande för *Europas stora framtidsfrågor* är centralt. Under året som gått har EU-samarbetet lett fram till en rad betydelsefulla resultat inom områden som utgör långsiktiga utmaningar för unionen som helhet. Det handlar bl.a. om Lissabonstrategin, Lissabonfördraget och utvidgningen. Utskottet förutsätter att Sverige verkar för ett fortsatt utvidgat EU och ett EU som främjar fred, frihet och en hållbar utveckling på det globala planet. Utskottet menar att en utveckling där EU koncentrerar sig på färre och genuint *gränsöverskridande frågor* bör förordas.

När det gäller frågor om EU-samarbetets framtida innehåll och inriktning vill utskottet också något kommentera *EU:s s.k. reflektionsgrupp*. Europeiska rådet fattade vid sitt möte i december 2007 beslut om inrättandet av en reflektionsgrupp med uppgift att identifiera framtida utmaningar för EU och analysera hur dessa ska bemötas. Gruppen ska med utgångspunkt i Berlindeklarationen, som antogs av medlemsländernas stats- och regeringschefer i mars 2007, identifiera vilka frågeställningar som kommer att bli

centrala under perioden 2020–2030. Bland frågorna finns bl.a. EU:s konkurrenskraft, hållbar utveckling och global säkerhet. Gruppen ska analysera hur frågorna kan bemötas och avlägga en rapport 2010. Reflektionsgruppens arbete kommer att ledas av den förre spanske premiärministern Felipe González. González ska biträdas av två vice ordförande, den förra lettiska presidenten Vaira Vike-Freiberga och Nokias tidigare vd Jorma Ollila. Totalt ska gruppen bestå av nio medlemmar från hela unionen. Övriga deltagare kommer att utses under hösten 2008. Utskottet noterar att stats- och regeringscheferna var överens om att gruppen inte ska diskutera institutionella frågor, befintliga åtaganden eller unionens framtida budgetramar. Utskottet kan därmed förutsätta att gruppens arbete inte ska ha någon negativ inverkan på den fortsatta utvidgningsprocessen, eftersom denna vilar på befintliga åtaganden.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motionerna 2007/08:U353 (s) yrkande 1 och 2007/08:U12 (mp) yrkandena 1, 2 och 12 anses besvarade. De kan därmed avstyrkas.

I flera motioner uppmärksammas *EU:s arbete mot diskriminering av HBT-personer* och hur Sverige avser att verka inom EU för att säkerställa HBT-personers rättigheter i EU.

Utskottet kan konstatera att förbud råder mot homosexuella relationer i ca 70 länder i världen. I dessa och i andra länder utsätts homo- och bisexuella samt transpersoner för olika former av diskriminering, förföljelse och våld. Diskriminering av människor på grund av sexuell läggning eller könsidentitet står helt i strid med den grundläggande principen om alla människors lika värde och rättigheter och är en kränkning av de mänskliga rättigheterna. Respekten för de mänskliga rättigheterna ska vara universell.

Fördomar mot HBT-personer förekommer även i Europa. Flertalet av EU:s medlemsstater har godkänt den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Inom EU finns också bestämmelser till skydd för principen om lika behandling av alla människor i arbetslivet, bl.a. ett förbud mot diskriminering på grund av sexuell läggning, och medlemsstaterna i EU har att följa detta.

Utskottet förutsätter att regeringen inom EU arbetar aktivt för att utöka skyddet mot diskriminering. Sverige måste också bilateralt fortsätta att uppmana regeringar inom Europa att förhindra diskriminering och att arbeta för en attitydförändring gentemot homo- och bisexuella samt transpersoner. Lagstiftning eller praxis som innebär diskriminering av homo- och bisexuella samt transpersoner är oacceptabel.

FN:s konventioner om mänskliga rättigheter är grunden för såväl nationellt som internationellt arbete till skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Skyddet mot diskriminering ingår i samtliga av FN:s konventioner om mänskliga rättigheter. Sexuell läggning upptas dock inte uttryckligen bland diskrimineringsgrunderna i FN:s kon-

ventioner. De kommittéer som granskar efterlevnaden av FN:s två centrala konventioner för mänskliga rättigheter (ICCPR och ICESCR) har dock slagit fast att diskrimineringsförbudet i dessa även omfattar sexuell läggning. På samma sätt har Europadomstolen tolkat diskrimineringsförbudet i Europakonventionens artikel 14.

Utskottet anser att Sverige ska reagera mot diskriminering av HBT-personer varhelst i världen den förekommer. Utskottet har inhämtat att regeringen tar upp dessa problem i en kontinuerlig bilateral dialog med regeringarna i de länder där det förekommer diskriminering och andra kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Sverige har även i en rad internationella organisationer, såsom FN, FN:s MR-råd, OSSE och Europarådet, uppmärksammat dessa frågor. Regeringen ger också stöd, bl.a. genom ekonomiska bidrag, till svenska och internationella enskilda organisationer som arbetar för att HBT-frågorna ska uppmärksammas. Stöd till enskilda organisationer fyller ett betydande syfte, inte minst med anledning av de svårigheter som är förenade med behandlingen av dessa frågor inom ramen för det internationella arbetet för de mänskliga rättigheterna.

Det kan i sammanhanget nämnas att utskottet i betänkande 2007/08:UU9 i samband med behandlingen av regeringens skrivelse 2007/08:109 (s. 25 f f.) mer ingående kommer att behandla frågor om diskriminering och förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motionerna 2006/07:U210 (v) yrkande 10, 2006/07:U212 (mp) yrkandena 1–5, 2007/08:U236 (mp) yrkandena 1–5 samt 2007/08:U304 (fp) yrkande 28 anses besvarade. De kan därmed avstyrkas.

I februari i år antog *kommissionen den årliga politiska strategin för år 2009* (KOM (2008)72). Strategin består av fem prioriterade områden:

- Tillväxt och jobb,
- Klimatförändringarna och hållbar utveckling i Europa,
- Gemensam invandringspolitik,
- Medborgaren i fokus samt,
- Europa som en partner i världen.

Kommissionens politiska strategi för år 2009, KOM (2008) 72, har av kammaren den 27 mars hänvisats till utrikesutskottet för granskning jämlikt 10 kap. 4 § riksdagsordningen. Utrikesutskottet kommer i utlåtande (2007/08:UU11) till kammaren att granska kommissionens meddelande KOM (2008) 72. Utskottets överväganden återges dock också delvis i detta betänkande.

Vid sitt tillträde i januari 2005 presenterade kommissionen sina strategiska mål för mandatperioden 2005–2009 i ett meddelande, KOM (2005) 12. Dokumentet, som är ett övergripande flerårigt strategidokument, ligger till grund för en årlig planerings- och programcykel inom kommissionen som inleds i februari med antagandet av en årlig politisk strategi (APS, Annual

Policy Strategy). Den årliga politiska strategin innehåller politiska prioriteringar och centrala initiativ för det efterföljande året, ibland med implikationer för arbetet under flera efterföljande år. I strategin återfinns även ett ramverk för fördelningen av avsatta resurser. Efter samråd med rådet och Europaparlamentet om inriktningen i strategin antar kommissionen i oktober ett lagstiftnings- och arbetsprogram. Hänsyn tas även till de parallella förhandlingarna om budgeten för det aktuella året, där kommissionen med stöd i den årliga politiska strategin presenterar ett preliminärt förslag under april. Lagstiftnings- och arbetsprogrammet innehåller en detaljerad förteckning över lagstiftningsförslag och andra initiativ som kommissionen avser att presentera under det kommande året.

Utskottet noterar inledningsvis att en debatt om kommissionens årliga politiska strategi för år 2009 hölls i riksdagens kammare den 6 mars.

Det finns, menar utskottet, anledning att instämma i kommissionens konstaterande att 2009 kommer att bli ett mycket viktigt år för Europeiska unionen. Under 2009 ska ett nytt Europaparlament väljas, en ny kommission ska utses och under förutsättning att de nationella ratifikationsprocesserna så medger kommer Lissabonfördraget att börja tillämpas. Under det andra halvåret av detta år är Sverige ordförande i Europeiska unionen.

Utskottet konstaterar att kommissionen föreslår att 2009 ska ägnas åt flera viktiga frågor. Bland dessa märks hållbar utveckling för Östersjöregionen, nya regler för laglig invandring till EU, nya regler för domstolars behörighet i civilrättsliga mål och stärkt samarbete kring civil räddningstjänst. Några stora och viktiga framtidsfrågor som kommer att uppmärksammas under år 2009 är Lissabonfördraget, översynen av EU:s budget, utvidgningen och EU:s strategi för hållbar utveckling.

Utskottet kommer i det följande att återkomma till frågor om samarbetet i Östersjöregionen, Lissabonfördraget, EU:s budgetöversyn och utvidgningen. Såvitt avser den i kommissionens årliga politiska strategi uppmärksammade strategin för hållbar utveckling vill utskottet framhålla följande.

Europeiska rådet antog en ny EU-strategi för hållbar utveckling i juni 2006. Den strategin bygger vidare på den som beslutades under det svenska ordförandeskapet vid Europeiska rådets möte i Göteborg 2001. Strategin lyfter fram sju större utmaningar samt mål och insatser som är kopplade till utmaningarna.

Utmaningarna rör ett brett spektrum av frågor: klimatförändringar, ren energi, hållbara transporter, hållbar konsumtion och produktion, bevarande och förvaltning av naturresurser, folkhälsa, social integration, demografi och invandring samt global fattigdom och hållbar utveckling.

Strategin ska följas upp vartannat år. Kommissionen lämnade i slutet av oktober sin första lägesrapport, KOM (2007) 642, om strategin. Enligt denna satsar medlemsstaterna alltmer på långsiktig hållbarhet, men många fler åtgärder behövs för att vända utvecklingen åt rätt håll. Kommissions-

dokumentet utgjorde underlag för Europeiska rådets möte och uppföljning i december. EU:s stats- och regeringschefer instämde i kommissionens bedömning att prioriteringarna i hållbarhetsstrategin är fortsatt aktuella och att kommande period ska fokusera på genomförandet. Utskottet konstaterar att kommissionens nästa översynsrapport ska presenteras i juni 2009, vilket innebär att översynen kan komma att falla inom ramen för det svenska ordförandeskapet hösten 2009.

Utöver vad utskottet i det ovanstående har anfört kan följande kortfattade kommentarer lämnas med anledning av motionskrav om *EU:s politik för folkhälsa, jobb, jämställdhet och utbildning*.

Folkhälsoområdet är huvudsakligen en nationell kompetens, men det finns, menar utskottet, behov av att tillsammans inom EU arbeta för en förbättrad folkhälsa. Därför bör Sverige lägga vikt vid EU-frågor relaterade till gränsöverskridande hälsoproblem, bl.a. alkoholrelaterade hälsoproblem och smittsamma sjukdomar. Det är också utskottets uppfattning att såväl den nuvarande som föregående regeringen inom EU har verkat för en restriktiv syn på alkohol.

Utskottet noterar att socialutskottet, i ett av riksdagen beslutat utlåtande 2007/08:UU10, nyligen tagit upp folkhälsofrågor inom EU. I utlåtandet behandlades, utifrån 10 kap. 4 § riksdagsordningen, kommissionens vitbok ”Tillsammans för hälsa: Strategi för EU 2008–2013” (KOM[2007] 630). Socialutskottet välkomnade kommissionens förslag till ny hälsostategi för EU mot bakgrund av nytillkomna utmaningar såsom t.ex. den åldrande befolkningen, pandemier och andra allvarliga fysiska och biologiska händelser samt bioterrorism. Socialutskottet fann samarbetet på EU-nivå i olika hälsofrågor positivt, under förutsättning att det sker med beaktande av subsidiaritetsprincipen och att det nationella ansvaret för att ge och organisera hälso- och sjukvårdstjänster respekteras. Utrikesutskottet finner inte anledning att göra något annat ställningstagande och noterar att regeringen nyligen till riksdagen överlämnat proposition 2007/08:110 En förnyad folkhälspolitik.

Lissabonstrategin utgör EU:s gemensamma verktyg för hållbar tillväxt och full sysselsättning och syftar till att driva på ekonomiska reformer, stärka den sociala sammanhållningen i unionen samt främja en miljömässigt hållbar utveckling. Arbetet följer den årliga cykel som etablerades i och med halvtidsöversynen av Lissabonstrategin 2005, med integrerade riktlinjer som ska ligga till grund för medlemsstaternas treåriga handlingsprogram för genomförandet av Lissabonstrategin i den nationella politiken. Riktlinjerna fokuserar på reformer för att främja konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt samt ökad sysselsättning inom ramen för det övergripande målet för hållbar utveckling. Strategin följs upp varje år av stats- och regeringscheferna vid vårtoppmötet där man utvärderar framstegen i Lissabonstrategin och ger vägledning för det fortsatta arbetet.

Utskottet konstaterar att EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi, den s.k. Lissabonstrategin, både under den nuvarande och tidigare regeringen varit en högt prioriterad fråga för Sverige. Sverige har verkat för kontinuitet och långsiktighet i strategin för att säkerställa ägarskapet och ett kraftfullt genomförande av strategin såväl på EU-nivå som på nationell nivå.

Först när livslångt lärande blir en realitet för alla i alla medlemsländer finns det, menar utskottet, förutsättningar för att nå målen i Lissabonstrategin. Insikter om vikten av utbildning har vuxit fram i allt vidare kretsar, och utbildningsfrågor lyfts därför fram i alltfler sammanhang. Det är utskottets uppfattning att personers rörlighet underlättas när kvalifikationer blir jämförbara över nationsgränserna. Utskottet noterar att en europeisk referensram för kvalifikationer kommer att inrättas. Det betyder att ett verktyg skapas för att jämföra nivån på kvalifikationer (utbildningsbevis, yrkescertifikat etc.) mellan de europeiska länderna. Regeringen analyserar för närvarande hur svenska kvalifikationer kan relateras till den europeiska referensramen.

Såvitt avser jämställdhet kan utskottet konstatera att Sverige aktivt arbetar för att främja jämställdhet inom alla politikområden och för att stärka jämställdhetsintegreringen såväl i rådets arbete som i genomförandet av EU:s större processer och program. Sverige verkar särskilt för genomförandet av den europeiska jämställdhetspakten inom ramen för Lissabonstrategin. Det genom en i december 2006 beslutad förordning nyinrättade europeiska jämställdhetsinstitutet väntas komma igång med sin verksamhet under 2008. Sverige bidrar aktivt, bl.a. genom en representant i styrelsen för institutet i institutets verksamhet. Enligt EG-förordningen om jämställdhetsinstitutet ska dess direktör utses av institutets styrelse på förslag av kommissionen. För närvarande pågår rekrytering, i enlighet med förordningen, av institutets direktör.

Med vad utskottet i det ovanstående har anfört får de frågor som uppmärksammas i motion 2007/08:U11 (s) *yrkandena 1–5* anses besvarade. Motionen kan därför avstyrkas.

Utvidgningen

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för utvidgningen (s. 23–25).

Regeringen uppger att utvidgningen är en av EU-samarbetets största framgångar. Sverige har kraftfullt stött EU:s fortsatta utvidgning. En fortsatt utvidgningsprocess är av strategisk betydelse för unionen som helhet. Under året har löpande dialog om utvidgningen förts med EU-nämnden inför möten i rådet.

I skrivelsen redovisas kommissionens strategi, KOM (2007) 663, för aktuella och kommande utmaningar på utvidgningsområdet. Enligt skrivelsen framhåller kommissionen behovet av att genomföra överenskommelsen från Europeiska rådet i december 2006, dvs. en konsolidering av EU:s utfästelser, rättvis och strikt konditionalitet samt förbättrad kommunikation utåt, kombinerat med EU:s kapacitet till att integrera nya medlemmar. Enligt regeringen är det avgörande att EU upprätthåller synlighet och trovärdighet i utvidgningsarbetet med hänsyn till de framtida medlemmarna. Inga nya krav framförs i strategidokumentet, men kommissionen framhåller att de berörda länderna måste visa att de kan genomföra sina förpliktelser och tidigare gjorda åtaganden. Kandidatländernas och de potentiella kandidatländernas fortsatta EU-närmande är beroende av respektive lands politiska och ekonomiska reformer, samt dess vilja att acceptera alla de rättigheter och förpliktelser som medföljer ett EU-medlemskap. För länderna på västra Balkan gäller även förpliktelserna enligt stabilitets- och associeringsavtalen.

Regeringen menar att den vikt kommissionen fäster vid utvidgningen ska ses mot bakgrund av utvidgningsprocessens bidrag till fred, demokrati och stabilitet på hela kontinenten. EU:s utvidgning anses ge fördelar för både EU och kandidatländerna genom ökad handel, investeringar och ekonomisk verksamhet. EU blir med utvidgningen också en tyngre internationell aktör, mer konkurrensduglig och kan bättre svara mot de utmaningar som globaliseringen skapar. Utvidgningen är ett av EU:s starkaste policyinstrument, och kommissionen framhåller EU:s strategiska intresse av att utvidgningen fortskrider, inte minst i förhållande till Turkiet.

I skrivelsen redovisas att utvidgningsprocessen ska förbättras ytterligare genom att det i framtiden läggs större vikt vid kraven på statsbyggnad och bättre styrning, reformer i den administrativa sektorn och rättsväsendet, genomförandet av rättsstatsprinciper, försoning, samarbete med Internationella krigsförbrytartribunalen (Icty) och utveckling av det civila samhället.

Regeringen säger sig välkomna kommissionens strategipapper som inte heller stänger några dörrar för EU:s fortsatta utvidgning. Sverige uppges under 2007 ha motarbetat förslag från medlemsstater som vill skapa nya medlemskriterier för att hämma utvidgningsprocessen. Sverige stödjer också de åtgärder som medför att medborgarna kan uppleva handfasta resultat av landets EU-integration.

Motionerna

I *kommittémotion 2007/08:U353 (s) yrkande 2* framhåller Socialdemokraterna att Sverige även i fortsättningen ska vara pådrivande för en fortsatt utvidgning av EU. Samtidigt som Sverige ska vara positivt till fortsatt utvidgning är det viktigt att det ställs höga krav på nya medlemsstater.

I *kommittémotion 2007/08:U353 (s) yrkande 4* argumenterar Socialdemokraterna för att EU ska vara ett föredöme för det internationella samarbetet. EU sägs bl.a. ha ett stort ansvar att internationellt vara en lyhörd, demokratisk, progressiv och solidarisk organisation som tar ansvar, bidrar och inte enbart agerar utifrån egen vinning.

I *kommittémotion 2007/08:U373 (s) yrkande 1* anför Socialdemokraterna att EU:s utvidgning måste fortsätta. Ännu finns inte en europeisk union som omfattar alla Europas folk. Tyvärr har en förfärande utvidgningströthet börjat göra sig gällande i EU. Det är viktigt att slå fast att utvidgningen av EU är den största framgången på Europas kontinent.

I *kommittémotion 2007/08:U373 (s) yrkande 2* anför Socialdemokraterna, mot bakgrund av att Turkiets framtida medlemskap är en mycket omdiskuterad fråga i många europeiska länder, att frågan inte är ”om” Turkiet kan bli medlem utan ”när”. Hur snabbt Turkiet klarar att uppfylla de kriterier som krävs för ett medlemskap avgör när Turkiet kan bli medlem i EU.

Vänsterpartiet förespråkar i *kommittémotion 2006/07:U210 (v) yrkande 11* att regeringen ska verka för skärpta krav i Köpenhamnskriterierna avseende HBT-personers rättigheter så att det i dessa uttryckligen anges att en stat som diskriminerar HBT-personer inte kan bli medlem i EU.

I den *enskilda motionen 2006/07:U269 (c, m, fp, v, mp) yrkande 2* anføres att Sverige bör bevaka att bedömningen av människorättssituationen i EU:s ansökarländer, i enlighet med Köpenhamnskriterierna, inkluderar en bedömning av hur HBT-personers mänskliga rättigheter respekteras.

I den *enskilda motionen 2007/08:U304 (fp) yrkande 27* uppmärksammar motionärerna homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter i EU:s kandidatländer och ansökarländer.

I den *enskilda motionen 2006/07:U264 (kd) yrkande 19* begär motionärerna att Sverige verkar för att EU i förhandlingar med kandiderande medlemsstater till Europeiska unionen skärper kraven i fråga om att förhindra barnäktenskap.

Utskottets överväganden

EU:s utvidgning är en av EU-samarbetets största framgångar. Utskottet noterar att kommissionen i november 2007 presenterade en utvidgningsstrategi, KOM(2007) 663, i vilken kommande och aktuella utmaningar på utvidgningsområdet redovisas. Utskottet konstaterar att kommissionens strategipapper inte stänger några dörrar för EU:s fortsatta utvidgning.

Av övertygelse och med stöd av Romfördragets bestämmelser om att samarbetet står öppet för alla demokratier i Europa som vill och kan uppfylla de krav som detta ställer anser utskottet att EU:s fortsatta utvidgning är av strategisk betydelse för unionen som helhet. Sverige har därför i stor politisk enighet gett starkt stöd åt utvidgningsprocessen.

Utvidgningen har på ett mycket påtagligt sätt förbättrat förutsättningarna för fred och välbefinnande i vår del av världen, och skapat en modell för fredligt samarbete och integration som inspirerar världen i övrigt. EU har därmed, såsom återopps i en motion, kunnat fungera som ett *föredöme för det internationella samarbetet*.

Det är utskottets uppfattning att dynamiken i utvidgningsprocessen måste bevaras och att EU:s dörrar måste hållas öppna. Utvidgningen medför politiska, ekonomiska och miljömässiga fördelar för alla inblandade länder. En större union innebär också bättre möjligheter att skapa en säkrare och tryggare tillvaro för EU:s medborgare. Med fler medlemmar har EU bättre förutsättningar att lösa gemensamma problem och t.ex. bekämpa internationell organiserad brottslighet och människosmuggling. Ett annat tydligt exempel är klimat- och miljöfrågan.

Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna 2007/08:U353 (s) yrkandena 2 och 4 samt 2007/08:U373 (s) yrkande 1 kan avstyrkas.

Den 1 januari 2007 kunde *Bulgarien* och *Rumänien* hälsas välkomna som medlemmar i unionen. EU har beslutat att kommissionen ska fortsätta att granska Bulgariens och Rumäniens anpassningsarbete inom området för rättsliga och inrikes frågor samt jordbruksområdet även efter ländernas anslutning. Länderna ska rapportera om sina framsteg till kommissionen var sjätte månad. Rapporterna utgör underlag inför de utvärderingar som kommissionen presenterar för rådet två gånger per år. Efterhandsgranskningen kan pågå i maximalt tre år (dvs. t.o.m. utgången av 2009) och ligger till grund för om eventuella skyddsklausuler kommer att behöva utlösas. I juni presenterades kommissionens rapporter, KOM(2007) 377 respektive KOM(2007) 378, om Bulgarien och Rumänien efter anslutningen till EU.

Under år 2007 fortsatte medlemskapsförhandlingarna med *Kroatien* och *Turkiet*. Det är utskottets uppfattning att utvidgningsförhandlingarna med Turkiet och Kroatien ska fortsätta i den takt som ländernas förberedelser medger. Även övriga länder på västra Balkan bör stödjas i deras strävan att närma sig unionen. Såvitt avser Kroatien kan utskottet hysa förhoppningen att det nu i landet ska vara möjligt att accelerera reformprocessen på ett sådant sätt att det blir realistiskt att avsluta medlemskapsförhandlingarna under Sveriges ordförandeskap i unionen. Utskottet, som tillsammans med EU-nämnden nyligen mötte Turkiets premiärminister Tayyip Erdogan och turkiska parlamentariker och ministrar, anser att ett turkiskt medlem-

skap i Europeiska unionen skulle ha stor betydelse inte bara för vår gemensamma utveckling utan också för unionens globala vikt och trovärdighet.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motion 2007/08:U373 (s) yrkande 2 anses besvarad, varför den kan avstyrkas.

Utskottet konstaterar, mot bakgrund av motionsledes framförda krav på länder som önskar ansöka om medlemskap i unionen om t.ex. homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter samt förbud mot barnäktenskap, att det enligt Maastrichtfördraget, vilket trädde i kraft 1993, följer att varje europeisk stat som respekterar principerna om frihet, demokrati, de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt rättsstatsprincipen får ansöka om att bli medlem av unionen (artikel 49). EU:s regeringschefer gjorde ytterligare förtydliganden vid ett möte i Köpenhamn i juni 1993, där de grundläggande förutsättningarna för medlemskap slogs fast (de s.k. Köpenhamnskriterierna). Köpenhamnskriterierna innebär att länder för att kunna bli medlemmar i EU måste ha

- stabila institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter samt respekt för och skydd av minoriteter,
- en fungerande marknadsekonomi med förmåga att hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen,
- förmåga att ta på sig de skyldigheter som följer av medlemskapet inklusive en anslutning till målen med den politiska, ekonomiska och monetära unionen.

Utskottet konstaterar således att kriterierna, bl.a. det politiska kriteriet, innebär att länder för att kunna bli medlemmar i unionen måste ha stabila institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter samt respekt för och skydd av minoriteter. Landet måste ansluta sig till Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna, protokollet för medborgarnas möjligheter att ta ett fall till Europadomstolen och Europarådets ramkonvention för skyddet av nationella minoriteter. EU har också tydligt uttryckt sin ambition att vidta åtgärder mot diskriminering, inklusive diskriminering på grund av sexuell läggning. Det är en grundläggande förutsättning för alla stater som vill bli medlemmar i EU att de värderingar om demokrati och mänskliga rättigheter som EU står för respekteras i alla avseenden.

Utskottet anser inte att något riksdagens tillkännagivande till regeringen är motiverat mot bakgrund av motionerna 2006/07:U210 (v) yrkande 11, 2006/07:U269 (c, m, fp, v, mp) yrkande 2, 2006/07:U264 (kd) yrkande 19 samt 2007/08:U304 (fp) yrkande 27. Motionerna kan därför avstyrkas.

Översynen av EU:s budget 2008–2009

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för översynen av EU:s budget 2008–2009 (s. 26–27).

Regeringen anser att EU:s budgetöversyn, som ska täcka alla EU:s utgiftsområden inklusive den gemensamma jordbrukspolitiken, skapar förutsättningar för en genomgripande reform av EU:s budget, inklusive en omprioritering av utgifter, i linje med framtida utmaningar och behov för det europeiska samarbetet.

Av skrivelsen framgår att Regeringskansliet har genomfört ett omfattande analys- och utvärderingsarbete som har lagt grunden för ett aktivt svenskt deltagande i debatten på både europeisk och nationell nivå. Arbetet har också skapat förutsättningar för ett strategiskt informationsutbyte med EU-institutionerna samt ett strategiskt informations- och alliansarbete med andra medlemsländer.

Enligt regeringen har förändringar inom såväl unionen som dess närområde och globalt medfört att nya behov och möjligheter har uppstått. Regeringen fäster stor vikt vid budgetöversynen och deltar aktivt i samrådsprocessen.

Det är regeringens uppfattning att översynen bör leda till en genomgripande reform av EU:s budget och en omprioritering av utgifter. Den framtida budgeten bör grundas på subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet och sund ekonomisk förvaltning. Centrala utgångspunkter är också budgetrestriktivitet och samstämmighet mellan politikområden.

Enligt regeringen bör EU:s utgifter för den gemensamma jordbrukspolitiken kraftigt minskas. Även sammanhållningspolitiken bör minskas och kräver fortsatt en omfattande reformering med hänsyn till EU:s framtida utmaningar. Inkomstsystemet bör utformas så att det möjliggör en rättvis fördelning av finansieringsbördan mellan medlemsstater.

Vissa reformer bör om möjligt genomföras redan före 2014. Målet att översynen ska leda till genomgripande reformer är dock överordnat behovet av tidigt genomförande. För regeringen är det mycket viktigt att alla utgifter och inkomster hanteras parallellt i översynen, att översynsrapporten är ambitiös och att medlemsstaterna medges tillräckligt med tid för att behandla rapporten.

Motionerna

I *kommittémotion 2007/08:U353 (s) yrkande 6* lägger Socialdemokraterna fram synpunkter på EU:s budgetöversyn. Det är rimligt, menar Socialdemokraterna, att Sverige som ett rikt land är nettobidragsgivare till EU. Det

som inte är rimligt är hur pengarna fördelas inom EU. I dag erhåller vissa länder i västra delen av EU stora bidrag till både jordbruk och infrastruktursatsningar trots att dessa länder har utvecklats ekonomiskt och borde stå på egna ben. Fördelningen av pengar för utveckling borde i högre grad komma de nya och mindre ekonomiskt utvecklade medlemsstaterna till godo. Sverige måste, enligt Socialdemokraterna, i översynen och i förhandlingarna om en ny långtidsbudget agera för ett bättre och korrekt användande av EU:s pengar.

Miljöpartiet anser, i *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkandena 4 och 5*, att EU:s budget bör klimatanpassas. Miljöpartiet begär vidare, i *yrkande 6*, att Sverige tar initiativ för att bekämpa oegentligheter i EU.

Yttrandet

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden framhåller i sitt yttrande vikten av att budgetöversynen blir genomgripande för att den ska kunna utmynna i en heltäckande modernisering av det nuvarande budgetsystemet. Detta är inte minst av vikt ur trovärdighets- och öppenhetsperspektiv. I begreppet heltäckande modernisering lägger nämnden även in betydelsen av att också hälsokontrollen av den gemensamma jordbrukspolitiken och översynen av sammanhållningspolitiken blir genomgripande och framåtsyftande. Eventuella beslut inom ramen för dessa översyner bör bidra till ytterligare reformer och utgiftsminskningar i budgeten, menar EU-nämnden.

Utskottets överväganden

Utskottet vill inledningsvis erinra om att Europeiska rådet i december 2005 enades om EU:s långtidsbudget (finansieringsram) för perioden 2007–2013. Den fleråriga finansieringsramen saknar rättslig grund i fördragen. Därför formaliseras överenskommelsen genom ett interinstitutionellt avtal mellan ministerrådet, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen. I april 2006 enades Europaparlamentet, ministerrådet och Europeiska kommissionen om en ny finansieringsram för perioden 2007–2013. Den nuvarande finansieringsramen är den fjärde i ordningen. Avtalet innehåller också, som en återspeglning av överenskommelsen från Europeiska rådet i december 2005, en uppmaning till kommissionen att genomföra en översyn över budgetens prioriteringar och finansiering under 2008 och 2009.

Utrikesutskottet har dubbla uppgifter när det gäller Europeiska unionen. Utskottet ansvarar t.ex., när så är behövligt, för riksdagens beredning av övergripande frågor som rör Europeiska unionen. Vidare har utskottet, enligt riksdagsordningen, ansvar att följa EU-frågorna inom sitt berednings-

område som fackutskott. Utskottet har aktivt följt förhandlingsarbetet inför de föregående budgetperioderna och den nu gällande finansieringsramen för 2007–2013.

Kommissionen presenterade i september 2007 meddelandet ”Budgetreform för ett Europa i förändring” (SEK[2007] 1188) för en samrådsprocess i EU på nationell, regional och lokal nivå. Samrådet pågår fram till den 15 juni 2008, sedan kommissionen förlängt samrådsprocessen. Mot bakgrund av vad utskottet anfört i det ovanstående om utskottets dubbla roller valde utskottet att yttra sig till finansutskottet både på ett övergripande plan och med inriktning på det utrikespolitiska området (yttr. 2007/08:UU2y). Riksdagen fattade den 10 april beslut om finansutskottets utlåtande 2007/08:FiU14, till vilket utrikesutskottet yttrat sig.

Utskottet menar att de frågor som uppmärksammas i motionerna 2007/08:U353 (s) yrkande 6 och 2007/08:U12 (mp) yrkandena 4–6 i allt väsentligt redan tagits upp av utskottet i det ovan nämnda yttrandet. I detta framhöll utskottet t.ex. att effektiva verktyg krävs för att EU ska kunna arbeta med viktiga utmaningar som *klimatförändringarna*, göra Europas ekonomi konkurrenskraftig, bekämpa gränsöverskridande brottslighet samt bedriva en aktiv och samstämmig utrikes- och säkerhetspolitik. Både *EU:s jordbrukspolitik* och *regionalpolitik* behandlades av utskottet. EU:s jordbruks- respektive regionalpolitik måste reformeras till omfattning och innehåll. I likhet med den gemensamma jordbrukspolitiken fann utskottet, vilket framgår av yttrandet, skäl för en minskning av de gemensamma resurserna för finansieringen genom strukturfonderna. Regionalstödet bör i störst utsträckning riktas till delar av unionen som är relativt sett nyare och fattigare samt har en mer komplicerad, ibland konfliktfylld historia. Stödet bör inte omfatta delar av unionen med relativt högt välbefinnande. Vidare ansåg utskottet det angeläget att frågor om *intern styrning, kontroll och öppenhet* beträffande hanteringen av gemensamma medel bör uppmärksammas inom ramen för EU:s budgetöversyn.

Resultatet av samrådet ska utgöra underlag för en vitbok som kommissionen avser att presentera i slutet av 2008 eller början av 2009. Därefter kommer rådet och Europaparlamentet att ta ställning till budgetöversynen. Utskottet noterar att den kan komma att avslutas under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009.

Mot bakgrund av vad utskottet anfört i det ovanstående kan motionerna 2007/08:U353 (s) yrkande 6 och 2007/08:U12 (mp) yrkandena 4–6 anses besvarade. De kan därmed avstyrkas.

Lissabonfördraget

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för Lissabonfördraget (s. 26).

Med det nya fördraget kan EU, enligt skrivelsen, arbeta effektivare och samtidigt bli modernare, mer demokratiskt och tydligare för medborgarna. Unionen blir både öppnare och mer effektiv. Regeringen anser att Lissabonfördraget innebär ett viktigt steg framåt för Europa och Sverige.

Regeringen uppger att en utförlig redogörelse för och analys av Lissabonfördraget återfinns i departementspromemorian Ds 2007:48.

Motionerna

I *partimotion 2007/08:K234 (v) yrkandena 1 och 2* begärs dels ett tillkännagivande till regeringen om att den nuvarande riksdagen inte kan anses ha mandat att fatta beslut om att ratificera Lissabonfördraget utan vägledning av en föregående folkomröstning, dels ett tillkännagivande till regeringen om behovet av ett års utrymme för beredning av en folkomröstning om Lissabonfördraget.

I *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 11* föreslår Miljöpartiet en folkomröstning om EU:s Lissabonfördrag.

I den *enskilda motionen 2007/08:K302 (kd) yrkande 2* framför motionären krav på en folkomröstning om Lissabonfördraget.

I den *enskilda motionen 2007/08:K364 (mp) yrkandena 1 och 4* begärs dels ett tillkännagivande till regeringen om en förnyad folkomröstning om svenskt medlemskap i Europeiska unionen, dels ett tillkännagivande till regeringen om att utlysa en folkomröstning om Lissabonfördraget.

Yttrandet

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet erinrar i sitt yttrande om att den svenska folkstyrelsen förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statskick. Riksdagen är enligt konstitutionsutskottets uppfattning väl skickad att ta ställning i de frågor som nya fördrag och fördragsändringar kan ge upphov till. Konstitutionsutskottet anser, enligt yttrandet, att det inte finns anledning att besluta om folkomröstning om Lissabonfördraget eller om folkomröstning om medlemskapet i Europeiska unionen.

Utskottets överväganden

Under år 2007 har förhandlingarna om ett nytt fördrag för unionen återupptagits och slutförts. Sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet behandlade, inför Europeiska rådets möte i juni 2007, olika aspekter på frågan om ett fördrag för EU vilka kunde anses vara av central betydelse för Sveriges agerande under mötet och vid de politiska förlopp som skulle kunna komma att följa därefter (bet. 2006/07:KUU1).

Den 13 december undertecknades fördraget i Lissabon. Med det nya fördraget kan EU arbeta effektivare och samtidigt bli modernare, mer demokratiskt och tydligare för medborgarna. Unionen blir både öppnare och mer effektiv.

Utskottet konstaterar att det finns goda förhoppningar att fördraget ska kunna ratificeras av unionens samtliga medlemsstater så att det kan träda i kraft vid det kommande årsskiftet. I departementspromemoria Ds 2007:48 lämnas en redogörelse för och analys av Lissabonfördraget. Departementspromemorian har varit föremål för remissbehandling. Utskottet förutsätter att reformfördraget, såsom statsrådet Cecilia Malmström givit uttryck för i ett interpellationssvar, föreläggs riksdagen för ställningstagande på samma sätt som skett vid tidigare fördragsförändringar. Ett svenskt godkännande genom riksdagens beslut har brett stöd bland riksdagens ledamöter. Mot denna bakgrund, och med instämmande i vad konstitutionsutskottet anfört, är det inte aktuellt att genomföra en *folkomröstning* i frågan. Motionerna 2007/08:K234 (v) yrkandena 1 och 2, 2007/08:U12 (mp) yrkande 11, 2007/08:K302 (kd) yrkande 2 samt 2007/08:K364 (mp) yrkandena 1 och 4 kan mot denna bakgrund avstyrkas.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik samt bilaterala och regionala förbindelser

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik samt bilaterala och regionala förbindelser (s. 33–72).

Regeringen lämnar i avsnittet en redogörelse för EU:s förbindelser med omvärlden. De tre viktigaste politikområdena är den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, utvecklingssamarbetet samt den gemensamma handelspolitiken. Dessutom görs en geografisk redogörelse för EU:s bilaterala och regionala förbindelser. Regeringen anger att målen med den gemen-

samma utrikes- och säkerhetspolitiken är att bl.a. skydda unionens gemensamma värden och intressen, stärka unionens säkerhet och främja internationellt samarbete.

Vidare anges i skrivelsen att Sveriges mål är att främja frihandel samt att värna och utveckla öppna, enkla, rättvisa och legitima regelverk för internationell handel och investeringar. Detta anses gynna såväl Sveriges export, import och investeringar som utvecklingsländernas möjligheter att delta i världshandeln och dra nytta av globaliseringens fördelar. Sverige verkar för att detta synsätt ska få genomslag i EU:s gemensamma handelspolitik både i världshandelsorganisationen WTO och i andra forum, inklusive de bilaterala och regionala handels- och associeringsavtalen. Syftet är att skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Sverige, övriga EU och omvärlden.

EU:s biståndspolitik syftar, enligt regeringen, till att bekämpa fattigdom och att främja en hållbar ekonomisk och social utveckling i mottagarländerna. Arbetet med effektiviseringen av EU:s utvecklings-samarbete är fortsatt viktig. En viktig framgång nåddes genom antagandet av en för EU gemensam uppförandekod samtidigt som arbetet för bättre samstämmighet mellan olika politikområden har drivits vidare.

Regeringen argumenterar för att EU har gemensamma intressen med länderna utanför EU. Genom goda förbindelser befrämjas det ekonomiska, politiska, sociala och kulturella utbytet. Genom EU:s grannskapspolitik har ett särskilt nära samarbete utvecklats med länder i vår närhet. Samtidigt är EU aktivt i ett stort antal konflikter i hela världen. Sverige fortsätter, uppger regeringen, att vara pådrivande för att EU ska vara en viktig internationell aktör.

Motionerna

I *kommittémotion 2007/08:U346 (s)* presenterar motionärerna Socialdemokraternas övergripande utrikespolitik.

I *kommittémotion 2007/08:U11 (s) yrkande 6* presenteras Socialdemokraternas förslag om prioriteringar i EU:s gemensamma utrikespolitik. Grunden för den gemensamma utrikespolitiken måste, enligt Socialdemokraterna, vara strävandet efter gemensamma ståndpunkter. Vetorätten på utrikespolitikens område måste gälla även i fortsättningen. Ytterst bidrar den till att utveckla gemensamma ståndpunkter inom EU och när EU väl kan agera enat innebär det en betydande styrka på den internationella scenen. Sverige ska eftersträva enighet inom EU men går inte enighet att uppnå måste Sverige alltid vara berett att hävda sin uppfattning. Vidare anser Socialdemokraterna att EU och dess medlemsstater, i kraft av att vara världens största biståndsgivare, har stora möjligheter att bidra till välfärd och utveckling i världen.

I en *kommittémotion 2007/08:U373 (s) yrkande 3* framhåller Socialdemokraterna att EU:s grannskapspolitik måste användas för att underlätta ett framtida medlemskap – även om det ligger långt fram i tiden – snarare än att bli ett alternativ till medlemskap.

I *kommittémotion 2007/08:U373 (s) yrkande 4* lyfter Socialdemokraterna fram området öster om EU. Sveriges politik bör präglas av ett praktiskt samarbete som är till gagn för båda parter och hjälper Ryssland att närma sig europeiska strukturer. Regeringen bör vidare utarbeta en Svartahavsstrategi för att bidra till unionens arbete i området. Sverige behöver hjälpa moldavierna att stärka sin kapacitet. Sverige borde dessutom ta initiativ till en kontaktgrupp av intresserade EU-länder för att arbeta fram en ny policy för hur EU:s relation till Vitryssland ska utvecklas och hur EU bäst kan stödja Vitrysslands suveränitet och demokratisering. Sverige måste arbeta för att EU erbjuder substantiella handlingsplaner som kan vara ett stöd för Ukrainas nödvändiga reformarbete. EU bör vara öppet för en alltmer ökande integration av Ukraina i EU:s strukturer och erbjuda Ukraina att självt avgöra graden av integration samtidigt som dörren för ett framtida medlemskap står öppen.

I *kommittémotion 2007/08:U373 (s) yrkande 5* lyfter Socialdemokraterna fram området söder om EU. Den välståndsklyfta vi kan se mellan EU och norra Afrika är, menar Socialdemokraterna, inte långsiktigt hållbar. Även här kan EU bidra till stora förändringar genom att i alla avtal och förbindelser peka på behovet av demokratisering och av ekonomiska reformer. EU måste också ge dessa länder en möjlighet att sälja sina produkter på den europeiska marknaden. Den socialdemokratiska regeringen initierade flera projekt med syfte att få i gång en dialog och att bidra till ökade relationer med EU:s södra grannskap.

I *kommittémotion 2007/08:U353 (s) yrkande 5* uppmärksammas kris- och konflikthantering samt fredsfrämjande insatser. Socialdemokraterna anser att EU bör ges ökad kapacitet för internationell krishantering i enlighet med FN-stadgan. Även EU och Nato måste i större utsträckning engageras i fredsfrämjande arbete i Afrika. Samtidigt måste fattigdomsbekämpningen fortsätta med kraft. Därför är det viktigt att den säkerhets- och försvarspolitik som utvecklas inom EU ger ökad förmåga och kapacitet för krishantering. EU:s krishantering ska i alla delar ske i enlighet med principerna i FN-stadgan. Därför bör EU förbättra sin förmåga att förebygga och hantera kriser, i nära samarbete med FN. Det är viktigt, anser Socialdemokraterna, att EU etablerar civila snabbinsatsgrupper med bl.a. räddningstjänst, sjukvård, polis och åklagare. Dessa ska snabbt kunna sättas in för att hjälpa offer för terroråd, naturkatastrofer eller andra kriser.

Socialdemokraterna anser, enligt *kommittémotion 2007/08:U359 (s) yrkande 18*, att Sverige ska verka för att EU för en politik gentemot Asien där en rättvis och hållbar global utveckling tydliggörs som det övergripande målet.

Miljöpartiet framför i *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 9* att regeringen bör agera innan det blir för sent att stoppa gasledningen, alternativt kräva en annan dragnig, mellan Ryssland och Tyskland.

I en *enskild motion 2007/08:U254 (s) yrkande 2* argumenterar motionären för att Sverige ska verka för att EU:s bistånd till Colombia på ett tydligt sätt inriktas på att garantera det paramilitära våldets offers rätt till sanning, rättvisa och gottgörelse samt att EU:s biståndsmedel inte används till att framtinga försoningsprocesser som saknar en stabil grund i dessa rättigheter. I *yrkande 3* ställs krav på att Sverige inom EU-kretsen ska verka för att en oberoende utredning av avmobiliseringsprocessen kommer till stånd innan beslut om nya rådsslutsatser fattas. I *yrkande 4* anser motionären att Sverige ska verka för att frågan om MR-övergrepp och de fackligt aktivas situation i Colombia på ett adekvat sätt tas upp i de nu pågående associationsavtalsförhandlingarna mellan EU och CAN-länderna. Vidare anser motionären, i *yrkande 5*, att Sverige under sin ordförandeperiod i G 24-kretsen bör verka för att ytterligare förstärka och fördjupa sina strävanden att få till stånd konstruktiva och inkluderande processer som förmår belysa såväl konfliktens orsaker som möjliga politiska lösningar på densamma.

I *kommittémotion 2007/08:U224 (v) yrkande 3* begär Vänsterpartiet att Sverige även fortsättningsvis bör verka för att EU:s fiskeavtal med Marocko upphävs.

Vänsterpartiet anser, i *kommittémotion 2007/08:U224 (v) yrkande 4*, att Sverige inom EU bör kräva en oberoende utredning om vilka som får del av den ersättning som EU betalar ut till Marocko i enlighet med EU:s fiskeavtal med Marocko.

I den *enskilda motionen 2007/08:U257 (fp)* framförs förslag om att Sverige inom EU-kretsen ska driva frågan om ett erkännande av Sahariska arabiska demokratiska republiken (SADR) av alla EU:s medlemsstater.

I en *enskild motion 2007/08:U297 (m)* anför motionären att samarbetet i Östersjöregionen måste prioriteras.

Vänsterpartiet framför, i *kommittémotion 2007/08:U250 (v) yrkande 1*, krav på att Sverige för egen del och som medlem av EU protesterar mot USA:s militära bistånd till och militära inblandning i Filippinerna. I *yrkande 2* argumenteras för att Sverige i EU och FN måste uppmärksamma och protestera mot de brott mot mänskliga rättigheter som sker i Filippinerna.

I den *enskilda motionen 2007/08:U368 (kd, m, mp) yrkande 1* begärs att Sverige i EU och FN verkar för att USA ska ta sitt ansvar och ge asyl till de uigurer som frikännts i domstol efter att ha varit fångna på Guantánamobasen.

Utskottets överväganden

Utskottet anser att *EU i sina förbindelser med övriga världen* ska främja de gemensamma värden som bygger på frihet, demokrati och mänskliga rättigheter. EU fortsätter att vara en viktig global aktör och medlemsstaterna *eftersträvar – och når – gemensamma ståndpunkter* i de flesta utrikespolitiska frågor. Utskottet anser vidare att EU bör ta sitt globala ansvar för att bidra till en mer rättvis utveckling och fattigdomsbekämpning. Det är utskottets uppfattning att EU även framdeles bör verka för internationell säkerhet och aktivt bidra med fredsfrämjande insatser samt agera till stöd för FN och andra multilaterala organisationer. EU bör agera för att stärka folkrätten. Utskottet anser att den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken innebär värdefulla möjligheter för medlemsstaterna att agera som en enad kraft i världspolitiken för stabilitet, samarbete och ömsesidig förståelse.

EU och dess medlemsstater är tillsammans *världens största biståndsgivare* och svarar, via medlemsstaternas bistånd och det gemenskapsfinansierade biståndet, för mer än hälften av världens samlade utvecklingsbistånd. Som en betydande biståndsgivare är det angeläget att unionen, i enlighet med den s.k. Parisagendan, för en effektiv och samstämmig politik för fattigdomsbekämpning och utveckling, vilket påverkar handels- och jordbrukspolitiken.

EU:s gemensamma säkerhetsstrategi från 2003 har en central och vägledande roll för EU:s samarbete inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Utskottet konstaterar att Europeiska rådet, på svenskt initiativ, i december 2007 beslutade att uppdraga åt EU:s höge representant att vidareutveckla och uppdatera den europeiska säkerhetsstrategin. Utskottet avser att nära följa denna process. Utskottet avser under våren att hålla ett sammanträde med utrikesminister Carl Bildt om reformeringen av EU:s säkerhetsstrategi.

Mot denna bakgrund kan motionerna *2007/08:U346 (s)* och *2007/08:U11 (s) yrkande 6* anses besvarade. De kan därmed avstyrkas.

Såvitt avser motionsledes uppmärksammade frågor om *EU:s kris- och konfliktthantering samt fredsfrämjande insatser*, vill utskottet framhålla att Europeiska unionens nya fördrag innebär att medlemsstaterna tar ett solidariskt ansvar för Europas säkerhet. Successivt förstärks unionens förmåga till freds- och säkerhetsinsatser i olika delar av världen. Utskottet förutsätter att Sverige fortsatt kommer att bidra utifrån sina förutsättningar till Europeiska unionens solidariska säkerhet och att Sverige kommer att fortsätta att spela en pådrivande roll i utvecklingen av den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken. Den internationella utvecklingen visar att efterfrågan på olika slags fredsinsatser ökar inom ramen för såväl Förenta nationerna som Europeiska unionen och Nato.

Utskottet konstaterar att Sverige är en av de medlemsstater som har bidragit till flest EU-gemensamma truppinsatser. Detta halvår är Sverige ledarnation för Nordic Battle Group som är en av de två snabbinsatstyrkor som står till EU:s förfogande för att med kort varsel kunna rycka in för fredsfrämjande insatser.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motion 2007/08:U353 (s) yrkande 5 anses besvarad. Den kan därmed avstyrkas.

Att bidra till demokratisk utveckling och ekonomisk integration i närområdet är en av EU:s mest centrala utrikespolitiska uppgifter. Utskottet, som nyligen erhållit en föredragning om *europiska grannskapspolitiken*, konstaterar att Sverige fortsätter att vara drivande i arbetet med att stärka densamma. Den ger en möjlighet för länder från Marocko i väst till Azerbajdzjan i öst att komma närmare Europeiska unionen.

I det av riksdagen godkända betänkandet 2006/07:UU10 har utskottet nyligen behandlat frågor om den europeiska grannskapspolitiken på ett mer fördjupat sätt. Utskottet kan därför, med hänvisning till detta betänkande, i detta sammanhang behandla frågor om europeiska grannskapspolitiken något mer förenklat.

Det kan framhållas att utskottet i betänkandet bl.a. betonade att regeringen, i balansen mellan grannskapspolitikens inriktning på de östliga grannländerna och länderna kring Medelhavet, måste förmå EU att flytta tyngdpunkten så att ett genuint politiskt och ekonomiskt engagemang från unionens sida för länderna i EU:s östra närområde garanteras. Utskottet framhöll också att grannskapspolitiken inte ska ses som en ersättning för medlemskap för de länder som så småningom kan och vill söka medlemskap i EU. Utskottet står fast vid den uppfattning som tidigare framförts att EU:s politik i förhållande till grannländerna Moldavien, Ukraina och Vitryssland bör innehålla ett medlemskapsperspektiv.

Utskottet konstaterar samtidigt att Europeiska rådet i mars i år godkände principen om en union för Medelhavsområdet som kommer att omfatta EU:s medlemsstater och de kuststater runt Medelhavet som inte är medlemmar av EU. Europeiska rådet uppmanade kommissionen att förelägga rådet de förslag som krävs för att inför toppmötet i Frankrike i juli 2008 fastställa de närmare bestämmelserna för vad som kommer att kallas ”Barcelonaprocessen: En union för Medelhavsområdet”.

Mot den ovanstående bakgrunden bör motion 2007/08:U373 (s) yrkandena 3–5 kunna anses besvarad. Sålunda kan den avstyrkas.

Utskottet konstaterar, mot bakgrund av en motion, att den *interna väpnade konflikten i Colombia* mellan olika gerillarörelser, staten och paramilitära grupper påverkar landets utvecklingsmöjligheter negativt och har inneburit omfattande våldsamheter och svåra humanitära kriser med miljoner internflyktingar. Konflikten har haft förödande effekter för de mänskliga rättigheterna i landet. I centrum för konflikten står flera aktörer. Den marxistiska

gerillagruppen Farc-EP (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo) har successivt kommit att förlora folkligt stöd, mycket till följd av attacker mot civilbefolkningen, terrorhandlingar och kidnappningar. En löslig paramilitär struktur, AUC (Autodefensas Unidas de Colombia) har bidragit till att eskalera våldet. Vidare finns också den mindre, vänsterorienterade gerillagruppen ELN (Ejército de Liberación Nacional). I Colombia produceras också stora mängder koka och grupperingarna finansierar sin verksamhet huvudsakligen genom omfattande narkotikahandel. Under år 2003 lyckades regeringen nå en överenskommelse om demobilisering med de paramilitära styrkorna (AUC). Huvuddelen av dessa har lämnat in sina vapen och avvärpningsprocessen övervakas av en mission från OAS (Organisationen för Amerikanska Stater).

Under 2007 antog Europeiska rådet slutsatser om Colombia. Slutsatserna erinrar om och intygar EU:s fullständiga stöd för en framförhandlad lösning på den interna konflikten i landet och EU:s beredskap att bistå den colombianska regeringen, statliga institutioner, civila samhället och internationella organisationer i arbetet för fred.

Utskottet noterar att Sverige sedan länge är engagerat i försöken att nå en fredlig lösning på konflikten. Colombia är ett av tre prioriterade länder för det svenska utvecklingssamarbetet i Sydamerika. Läget i landet är så allvarligt att det utgör ett hot mot säkerheten och utvecklingen i hela regionen. Det svenska stödet har ökat under senare år och inriktas framför allt på att bidra till att skapa förutsättningar för en fredlig utveckling, respekt för de mänskliga rättigheterna och internationell humanitär rätt samt lindra konfliktens effekter.

Mot bakgrund av det ovan anförda kan motion 2007/08:U254 (s) yrkandena 2–5 avstyrkas.

Respekten för *de mänskliga rättigheterna i Filippinerna* har utvecklats i övervägande positiv riktning sedan revolten mot president Marcos militärdiktatur i mitten på 1980-talet. Grunden för EU:s samarbete med Filippinerna är ett avtal från 1980 (EU-Asean Agreement). Det svenska utvecklingssamarbetet med Filippinerna är begränsat och inriktat på två huvudområden: demokratisk samhällsstyrning och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna samt naturresurser och miljö. Stödet förmedlas till största delen genom stora multilaterala givare som Världsbanken och FN:s olika organ och till svenska myndigheter och institutioner. Främjandet av de mänskliga rättigheterna ryms väl inom ramen för den antagna regionstrategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Filippinerna för perioden 2005–2009. En fortlöpande diskussion om MR-frågor äger rum i EU-kretsen och de lokala givarmöten som ordnas av Världsbanken och UNDP.

Det kan i sammanhanget nämnas att utskottet i betänkande 2007/08:UU9 i samband med behandlingen av regeringens skrivelse 2007/08:109 mer ingående kommer att behandla frågor om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motion 2007/08:U250 (v) yrkandena 1 och 2 anses besvarad. Den kan därmed avstyrkas.

I en motion uppmärksammas *fiskeavtalet mellan EG och Marocko* liksom initiativ för att Sverige som enskild stat och inom ramen för EU ska sätta press på Marocko så att de tillgodoser *sahariernas rätt till självbestämmande*. Utskottet noterar att utrikesministern i ett interpellationssvar nyligen berört frågeställningar om fiskeavtalet mellan EG och Marocko.

När Sverige i maj 2006 beslöt att rösta emot EG:s fiskeavtal med Marocko stod en enig EU-nämnd bakom beslutet. Sveriges folkrättsliga analys visade på brister i avtalet, och eftersom det inte gick att få igenom de tolkningsgarantier som krävdes ansågs en nejröst vara en nödvändig markering för att hävda folkrätten. Andra medlemsstater gjorde andra bedömningar och tog andra hänsyn när de röstade för avtalet respektive avstod från att rösta.

Rådets förordning om att godkänna fiskeavtalet publicerades den 29 maj 2006. Om Sverige hade velat väcka talan mot förordningens giltighet, vilket inte gjordes, skulle en sådan åtgärd ha behövt vidtas inom två månader från dagen för publiceringen. Utskottet konstaterar således att tiden för att göra detta för länge sedan har löpt ut.

Utskottet konstaterar vidare att avtalet mellan EG och Marocko löper i fyra år. Förlängning sker med ytterligare fyraårsperioder såvida inte någon av parterna säger upp avtalet. Avtalet innehåller en bestämmelse (artikel 10) om årliga möten med en gemensam kommitté för att övervaka genomförandet av avtalets bestämmelser. Utskottet har, genom nämnda interpellationssvar av utrikesministern, kunnat inhämta att regeringen har för avsikt att föreslå att sahariernas eventuella fördelar med avtalet granskas vid nästa årliga möte med den gemensamma kommittén. Enligt principen om folkens rätt till självbestämmande ska ett folk kunna påverka hur utvinning av naturresurser inom dess territorium sker. De ekonomiska fördelarna av utvinningen måste komma folket till godo. Detta gäller också för saharierna.

Marocko är ett viktigt land i Nordafrika, och genom EU:s grannskapspolitik finns ett omfattande och ökande samarbete med Marocko. Sverige stöder ett sådant samarbete, inte minst mot bakgrund av de frågor och problem i regionen som kräver samarbete över gränserna för att uppnå lösningar. Exempel på detta är, terrorism, människohandel, kriminalitet och droghandel. Ett närmare samarbete inom miljöområdet, handeln med varor och tjänster samt på energiområdet kan bidra till ökat välbefinnande, tryggad försörjning och utveckling för oss alla. Samarbetet rymmer också det politiska området och ger EU möjligheter att framföra krav och påverka genom dialog och information. Utskottet kan, utifrån utrikesministerns interpellationssvar, konstatera att Sverige i kontakterna med Marocko, både bilateralt och inom EU:s ram, fortsätter att hävda sahariernas rätt till självbestämmande. Denna politik har utskottets stöd.

Sverige välkomnar FN:s säkerhetsråds resolution 1754/07 den 30 april 2007 liksom resolution 1783/07 den 31 oktober 2007 där parterna uppmanas att inleda villkorlösa förhandlingar för att nå en snar, rättvis och ömsesidigt acceptabel lösning på konflikten. Mot bakgrund av inledda samtal anser utskottet att båda sidor måste ta sitt ansvar för att skapa ett öppet och resultatbringande förhandlingsklimat i fortsatta förhandlingar. Därutöver är det, menar utskottet, nödvändigt att FN fortsätter sina ansträngningar att bidra till en lösning på den alltför långvariga konflikten.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motionerna 2007/08:U257 (fp) och 2007/08:U224 (v) yrkandena 3 och 4 anses besvarade. De kan därmed avstyrkas.

I en motion uppmärksammas *samarbetet kring Östersjön*.

Utskottet tillmäter utvecklingen av samarbetet i Norden och Östersjöregionen stor betydelse. Vidare konstaterar utskottet, som under hösten 2007 genomfört en överläggning med regeringen om Sveriges, Tjeckiens och Frankrikes gemensamma 18-månadersprogram, att just *Östersjön och relationerna med närområdet* är en av fem prioriterade frågor från den svenska regeringen. Vid Europeiska rådets möte i december 2007 fastställdes ambitionen, vilken har utskottets stöd, att unionen under Sveriges ordförandeskap 2009 ska anta en Östersjöstrategi. Att stärka regionens förutsättningar för tillväxt, bekämpa organiserad brottslighet och förbättra Östersjöns miljö måste anses vara centrala delar i en sådan strategi. Utskottet har också inhämtat att regeringen under året avser fortsätta den reform av Östersjöstaternas Råd som initierades under Sveriges ordförandeskap föregående år. Utskottet har begärt en föredragning från Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) i maj månad om arbetet inom Östersjöstaternas råd.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motion 2007/08:U297 (m) anses besvarad. Den kan därmed avstyrkas.

I en motion begärs att Sverige ska verka för att *EU:s politik gentemot Asien* har en rättvis och hållbar global utveckling som det övergripande målet.

Utskottet tog i betänkande 2005/06:UU20 ställning till den dåvarande regeringens skrivelse 2005/06:57 En svensk Asienpolitik. I det av riksdagen godkända betänkandet anförde utskottet följande i ett avsnitt på vilket ingen reservation väcktes:

”Utskottet delar regeringens bedömning att utvecklingen i världen under det kommande seklet kommer att vara nära förbunden med utvecklingen i Asien. Det gäller grundläggande internationella förhållanden som fred och säkerhet, klimatförändringar, demokrati och respekten för mänskliga rättigheter, ekonomisk och social utveckling, energiefterfrågan och stabiliteten i världsekonomin. Det gäller även Sveriges möjligheter att genom FN, EU och andra multilaterala institutioner hantera gemensamma utmaningar i syfte att åstadkomma globalt hållbar utveckling. Utskottet anser att det framgår av skrivelsen att arbetet för en rättvis och hållbar utveckling är en viktig utgångspunkt för Asienstrate-

gin och därmed Sveriges politik gentemot regionen. EU är i sammanhanget en viktig plattform i våra relationer med Asien. Utskottet menar att Sverige bör verka för att EU för en politik gentemot Asien där en rättvis och hållbar global utveckling tydliggörs som det övergripande målet.”

Utskottet finner inte anledning att nu göra något annat ställningstagande och anser därmed att motion 2007/08:U359 (s) yrkande 18 är besvarad. Den kan därmed avstyrkas.

I en motion uppmärksammas frågor om *Guantánamolägre*t och att fångar inte utlämnas till länder där de riskerar att utsättas för dödsstraff, tortyr och andra övergrepp.

Utskottet kan inledningsvis konstatera att USA är folkrättsligt förpliktat att inte sända någon person till ett land där de riskerar förföljelse, tortyr eller annan grym eller omänsklig behandling. Utskottet anser att det inte finns anledning att tvivla på att USA kommer att uppfylla denna förpliktelse. Av ett nyligen avlämnat interpellationssvar av utrikesministern framgår att Europeiska unionen och USA 2006 inledde en dialog om folkrätten och kampen mot terrorismen. I dessa samtal har EU-ländernas rättschefer bl.a. diskuterat frågan om Guantánamofångarnas rättigheter med amerikanska UD:s rättschef. Dialogen är ett viktigt forum för diskussion om hur kampen mot terrorismen ska föras med respekt för rättsäkerhet och folkrätt, inklusive mänskliga rättigheter. Det ankommer däremot inte på utskottet att avgöra huruvida de *uigurer som frikännts i domstol efter att ha varit fängna på Guantánamobasen*, eller andra personer, kan få politisk asyl i USA eller inte. Den frågan får avgöras av amerikanska myndigheter. Motion 2007/08:U368 (kd, m, mp) yrkande 1 kan därmed avstyrkas.

Såvitt gäller *gasledningen mellan Ryssland och Tyskland* konstaterar utskottet att nu motionsvis framförda förslag rör frågor som är betydelsefulla men dock är identiska eller i hög grad överensstämmande med sådana som utskottet behandlade under det senaste riksmötet. Utskottet kan mot denna bakgrund, och med hänvisning till det av riksdagen godkända betänkandet 2006/07:UU10, i detta sammanhang behandla frågor om gasledningen med förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande (2005/06:RS3). Motion 2007/08:U12 (mp) yrkande 9 kan därmed avstyrkas.

Instabila situationer, eller som dessa också har kommit att kallas ”sviktande situationer”, utgör runtom i världen en utmaning eftersom de utgör hinder för hållbar utveckling, rättvis ekonomisk tillväxt, liksom fred och säkerhet på global nivå. Kommissionens meddelande KOM(2007) 643 är tänkt att utgöra basen för en gemensam EU-strategi för hanteringen av sådana situationer. Syftet är att förbättra EU:s kapacitet att hantera kriser och instabilitet och främja ett mer samstämmigt och effektivt förhållnings-sätt inom unionen i förhållande till sviktande situationer, med det långsiktiga målet att förebygga konflikter.

Av faktrapromemoria 2007/08:FPM43 framgår att regeringen välkomnar kommissionens meddelande som ett led i arbetet för tydliga riktlinjer och ramar för att konkretisera förebyggande av instabila och sviktande situationer. Enligt regeringens uppfattning bör fokus i arbetet ligga på hur förebyggande av instabila situationer kan bidra till långsiktig utveckling, demokratisk samhällsstyrning, hållbar fred och stabilitet. I detta finns också en indirekt koppling till konfliktförebyggande arbete och till arbetet med att stärka sårbara länders kapacitet att hantera naturkatastrofer och andra typer av katastrofsituationer.

Utskottet, som av Regeringskansliet begärt och fått en föredragning kring kommissionsmeddelandet och faktrapromemorian, välkomnar EU:s ansträngningar för hantering av sviktande situationer. För att arbetet med att bistå konfliktdrabbade länder och verka i sviktande situationer ska bli verkningsfullt måste det, enligt utskottets mening, omfatta flera politikområden som agerar samstämmigt. Arbetet för säkerhet och utveckling hänger till exempel nära samman med insatser för demokrati, friare handel, ökad sysselsättning, bättre miljö och stärkta möjligheter för kvinnor, barn och ungdomar att påverka sin situation.

EU:s kamp mot terrorismen

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för EU:s kamp mot terrorismen (s. 94–95).

Av skrivelsen framgår att EU under de senaste åren har lagt ökad kraft på arbetet mot terrorism. En övergripande EU-strategi mot terrorism som antogs av Europeiska rådet i december 2005 har legat till grund för EU:s arbete under 2007. Arbetet har främst varit inriktat på genomförande av existerande strategier och handlingsplaner, framför allt när det gäller skydd av kritisk infrastruktur, skydd mot attacker av alla slags kemiska vapen och åtgärder för att motverka att det i Europa uppstår parallella, radikala samhällen. Regeringen redovisar i skrivelsen att kommissionären för rättsliga och inrikes frågor under hösten arbetade fram ett förslag till åtgärds paket för arbetet mot terrorism. Paketet innehåller bl.a. ett förslag till rambeslut om bekämpande av terrorism, åtgärder mot terroristernas missbruk av Internet för informationsspridning samt ett europeiskt initiativ till instrument för användning av passageraruppgifter för gränskontroll, luftsäkerhet och brottsbekämpning. Kommissionen har dessutom följt upp handlingsplanen. Slutligen har en ny antiterroristsamordnare med uppgift att samordna rådets arbete utsetts.

Förslaget till ändring av 2002 års rambeslut om bekämpande av terrorism syftar huvudsakligen till att nationella bestämmelser om offentlig uppmärksamhet till terrorism, rekrytering till terrorism och utbildning för terrorism ska harmoniseras så att sådana handlingar – även när de begåtts genom användande av Internet – blir straffbara i EU. Syftet är också att säkerställa att de regler om påföljder, ansvar för juridiska personer, behörighet och åtal som enligt det nu gällande rambeslutet ska tillämpas på brott med anknytning till terroristverksamhet också ska gälla för dessa gärningstyper. Rambeslutet ska förhandlas i en rådsarbetsgrupp under år 2008.

Motionerna

I Socialdemokraternas *kommittémotion 2007/08:U349 (s) yrkande 33* uppmärksammas behovet av ökad rättssäkerhet rörande FN:s terroristlistning. Socialdemokraterna anser vidare, *yrkande 34*, att en internationell rättslig överklagandeinstans bör införas dit personer som satts upp på FN:s terroristlistor kan vända sig.

I *kommittémotion 2007/08:U219 (v) yrkande 1* framför Vänsterpartiet krav på att Sverige borde ta initiativ i EU för en fullständig översyn av den rättsliga regleringen av EU:s terroristlistor. Vänsterpartiet efterlyser i samma kommittémotion *yrkande 2* ett svenskt initiativ i FN för en fullständig översyn av den rättsliga regleringen av FN:s terroristlistor.

I den *enskilda motionen 2006/07:U232 (v) yrkande 4* begärs att regeringen inom FN-systemet och i EU ska driva krav på att FN:s sanktionskommitté i fortsättningen ska arbeta med respekt för FN-stadgan.

I den *enskilda motionen 2006/07:U298 (s)* understryks att Sverige i FN måste arbeta för rättssäkerhet i samband med sanktioner mot enskilda.

Utskottets överväganden

Rättssäkerhetsaspekter av FN:s sanktionsregimer för att bekämpa terrorism uppmärksammas i ett flertal motionsyrkanden.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att frågor om rättssäkerheten i samband med FN:s och EU:s s.k. terroristlistor (bet. 2006/07:UU10) behandlade förra riksmötet i ett av riksdagen godkänt betänkande.

Utskottet konstaterar vidare att regeringen nyligen till riksdagen har överlämnat skrivelse 2007/08:64 Nationellt ansvar och internationellt engagemang – En nationell strategi för att möta hotet från terrorismen. Skrivelsen behandlas för närvarande av justitieutskottet. Utrikesutskottet har yttrat sig till justitieutskottet över skrivelsen och väckta följdmotioner samt motioner väckta under allmänna motionstiden 2007 (2007/08:UU3y).

Utskottet noterar att en utgångspunkt för strategin är att kampen mot terrorismen är en angelägen uppgift för hela världssamfundet där gemensamma lösningar krävs. En annan utgångspunkt är att kampen mot terrorism måste bedrivas med full respekt för folkrätten, inklusive de mänskliga rättigheterna och rättssäkerheten.

Det är utskottets uppfattning att Sverige, tillsammans med andra länder, måste bistå för att förhindra att attentat sker men också arbeta för att undanröja grogrunder för terrorism. Till det svenska ansvaret hör också att vidta åtgärder för att andra länder och deras befolkningar inte utsätts för attentat som planeras eller finansieras från Sverige. Sanktionsregimerna utgör en viktig del i det internationella samarbetet mot terrorism.

Genom olika resolutioner av FN:s säkerhetsråd har bl.a. bestämmelser om frysning av tillgångar för personer, företag, enheter och organisationer kopplade till bl.a. Usama bin Ladin och al-Qaida och till finansiering av terrorism antagits. FN har instiftat två s.k. sanktionsregimer för att bekämpa terrorism. Båda dessa regelverk innehåller bestämmelser om frysning av tillgångar och förbud mot att tillgängliggöra tillgångar.

Den ena sanktionsregimen, 1267-regimen, är uppbyggd kring flera resolutioner i FN:s säkerhetsråd¹ och innehåller sanktioner mot Usama bin Ladin, talibaner och al-Qaida samt personer, grupper, företag och enheter som har samröre med dem. För att kontrollera att sanktionerna efterlevs har FN skapat en sanktionskommitté, 1267-kommittén, som även fått i uppdrag att upprätta en lista över dem som träffas av sanktionerna. I 1267-kommittén deltar samma länder som är medlemmar i säkerhetsrådet.

Den andra sanktionsregimen, 1373-regimen, instiftades genom FN:s säkerhetsråds resolution 1373 (2001) som ett svar på attackerna den 11 september 2001. Sanktionerna i 1373-regimen riktar sig mot personer, grupper och enheter som anses inblandade i terrorism. FN har i detta fall överlåtit åt medlemsstaterna själva att peka ut vilka som ska träffas av sanktionerna. FN har skapat en sanktionskommitté även för denna sanktionsregim, Counter-Terrorism Committee (CTC). Kommitténs uppgift är att övervaka implementeringen av resolution 1373. I CTC deltar samma länder som är medlemmar i säkerhetsrådet.

När säkerhetsrådet antog resolutionerna blev de folkrättsligt bindande. En sådan folkrättslig bundenhet medför dock inte att sanktioner blir direkt tillämpliga i Sverige, utan för det krävs att resolutionerna genomförs, dvs. omvandlas till lagform, antingen i form av svensk lag eller EG-rätt. EU:s medlemsstater har valt att, så långt det är möjligt, genomföra båda sanktionsregimerna gemensamt. 1267-regimen har genomförts av EU genom en gemensam ståndpunkt (2002/402/GUSP ändrad genom 2003/140/GUSP) och en rådsförordning (881/2002 ändrad genom 561/2003). Rådsförord-

¹ FN:s säkerhetsråds resolutioner 1267 (1999), 1333 (2000), 1363 (2001), 1390 (2002), 1452 (2002), 1455 (2003), 1456 (2003), 1526 (2004), 1617 (2005), 1699 (2006), 1730 (2006) och 1735 (2006).

ningen innehåller också en lista över dem som träffas av sanktionerna till följd av sanktionskommitténs beslut. Listan är en kopia av den konsoliderade FN-listan och uppdateras av kommissionen så snart en ändring skett i FN:s lista. Listan i rådsförordningen har hittills uppdaterats vid 89 tillfällen.

1373-regimen har genomförts av EU genom ett lagstiftningspaket bestående av två gemensamma ståndpunkter (2001/930/GUSP och 2001/931/GUSP) samt en rådsförordning (2580/2001). Reglerna om frysning och förbud mot tillhandahållande av tillgångar finns i den gemensamma ståndpunkten 2001/931/GUSP samt i förordning 2580/2001/EG. De personer som ska omfattas av sanktionerna tas upp på listor i bilagor till den gemensamma ståndpunkten respektive rådsförordningen. Listorna beslutas enhälligt av ministerrådet och har uppdaterats vid ett antal tillfällen. De senaste listorna återfinns i den gemensamma ståndpunkten 2007/871/GUSP och i rådets beslut 2007/868/EG.

I december 2006 blev en svensk medborgare föremål för sanktioner enligt resolution 1267 (1999) (se kommissionens förordning 1823/2006 av den 12 december 2006). Tre svenska medborgare har tidigare med stöd av sanktionssystemet enligt resolution 1267 fått sina tillgångar frysa. Efter ändringar i förteckningarna har nu dessa tre svenska medborgare avförts från listan och fått frysningen av tillgångarna hävd.

Utskottet noterar att utrikesministern i ett interpellationssvar nyligen har framhållit att Sverige, i likhet övriga Europeiska unionen och många andra länder och i linje med en resolution och rekommendation som antagits av Europarådets parlamentariska församling (resolution 1597 av den 23 januari 2008 respektive rekommendation 1824 av den 23 januari 2008), har framfört kritik mot bristande rättssäkerhet i procedurerna kring FN-beslut om sanktioner mot enskilda. Effektiviteten och legitimiteten hos sanktioner är beroende av att de beslutas och genomförs i enlighet med grundläggande krav på rättssäkerhet och med respekt för de mänskliga rättigheterna.

Sveriges och likasinnade länders ansträngningar för stärkt rättssäkerhet har lett till ett antal förbättringar. Utrikesministern redovisar i nämnda interpellationssvar att det i dag finns en närmare definition av kriterierna för listning, rätt till humanitära undantag, högre krav på beslutsunderlaget för listningsbeslut, en procedur för avlistning och en kontaktpunkt i FN-sekretariatet som ger enskilda möjlighet att vända sig direkt till FN för att begära avlistning. Utskottet kan således konstatera att steg har tagits mot stärkt rättssäkerhet. Ändå återstår brister. Fortfarande saknas möjlighet till en oberoende och opartisk omprövning av säkerhetsrådets listningsbeslut.

Såväl den nuvarande som den föregående regeringen har aktivt verkat för stärkt rättssäkerhet och utveckling av de internationella sanktionsinstrumenten. Som utskottet tidigare uppmärksammat (bet. 2006/07:UU10) har Sverige under år 2006 gemensamt med bl.a. Schweiz och Tyskland initierat en studie för att analysera brister i sanktionssystemen och möjliga åtgärder för att stärka rättssäkerheten i FN:s beslut om sanktion. Studien, som

gjorts tillgänglig som officiellt FN-dokument (A/60/887), visar brister i sanktionssystemen vad gäller bl.a. rättssäkerhet och hänsynen till mänskliga rättigheter och ger förslag till förbättringar beträffande listning, avlistning och omprövning. Studien utgör ett viktigt underlag för diskussionerna i FN. Sverige har vidare tillsammans med likasinnade länder även gett en oberoende expert i uppdrag att ta fram en studie om en omprövningsmekanism inom ramen för FN:s säkerhetsråd. Länderna som står bakom initiativet för en dialog med andra medlemsstater i FN i syfte att främja stärkta möjligheter till omprövning av listningsbeslut.

Enligt utrikesministern avser regeringen att fortsätta att driva krav på förbättring och utveckling av de internationella sanktionsinstrumenten. Sverige fortsätter också arbetet i EU för att förbättra proceduren för EU:s självständiga sanktionsbeslut, dvs. i de fall det inte handlar om att genomföra FN-beslut, vad gäller att garantera rättssäkerhet och respekten för de mänskliga rättigheterna.

Med det ovan anförda anser utskottet att de frågor som väckts med anledning av motionerna 2007/08:U349 (s) yrkandena 33 och 34, 2007/08:U219 (v) yrkandena 1 och 2, 2006/07:U232 (v) yrkande 4 samt 2006/07:U298 (s) är besvarade. Därmed kan motionerna också avstyrkas.

Den gemensamma jordbrukspolitiken, fiskeripolitiken och handelspolitiken

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för frågor relaterade till jordbruk, fiske och livsmedel (s. 191–206).

Enligt skrivelsen är målsättningen för Sverige en avreglerad och marknadsorienterad jordbrukssektor styrd av konsumenternas efterfrågan. Sverige har arbetat aktivt med frågan och gjort inspel till kommissionen och medlemsstaterna inför den kommande översynen 2008, den s.k. hälsokontrollen. Sverige har bl.a. drivit:

- att allt direktstöd ska frikopplas fullt ut,
- att alla kvarvarande prisstöd och produktionsbegränsningar ska avskaffas,
- att gårdsstödsystemet ska förenklas och strömlinjeformas,
- att de samhällsekonomiska och budgetmässiga kostnaderna för politiken bör minska.

Såvitt avser fiskeripolitiken redovisar regeringen att det under året har beslutats om en flerårig plan för Östersjötorsken och en förvaltningsplan för den europeiska ålen. Sverige har under året som gått även bidragit till en minskning av både antalet fiskedagar och torskkvoterna i Östersjön

samt arbetat aktivt med fiskerikontrollfrågor. Sveriges övergripande målsättning har varit att se till att den gemensamma fiskeripolitikens regelverk följs. Det gäller inte minst grundförordningens målsättning om att levande fiskeresurser ska utnyttjas på ett hållbart sätt i ekonomiskt, miljömässigt och socialt hänseende och principer om försiktighetsansatsens tillämpning baserat på vetenskapliga råd och gradvist införande av ekosystemansatsen.

Som framgått av det tidigare redovisas i skrivelsen att Sverige har som mål att främja frihandel samt att värna och utveckla öppna, enkla, rättvisa och legitima regelverk för internationell handel och investeringar. Detta anses gynna såväl Sveriges export, import och investeringar som utvecklingsländernas möjligheter att delta i världshandeln och dra nytta av globaliseringens fördelar. Sverige verkar för att detta synsätt ska få genomslag i EU:s gemensamma handelspolitik både i världshandelsorganisationen WTO och i andra forum, inklusive de bilaterala och regionala handels- och associeringsavtalen. Syftet är att skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Sverige, övriga EU och omvärlden.

Motionerna

I *partimotion 2007/08:U251 (v) yrkande 4* ställer Vänsterpartiet krav på att Sverige inom EU och WTO ska verka för att alla förhandlingar om nya handelsavtal ska inkludera en analys av hur avtalen förhåller sig till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.

I *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 3* framför Miljöpartiet, vars huvudsakliga mål för jordbrukspolitiken är att den ska nationaliseras, krav på EU:s s.k. hälsokontroll av den gemensamma jordbrukspolitiken. Enligt Miljöpartiet måste EU:s resurser i högre grad riktas mot nya hot som klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald, jordförstörelse, vattenbrist m.m. Åtgärder för att minska användningen av fossila bränslen och konstgödsel inom jordbruket borde, enligt Miljöpartiet, vara en del av hälsokontrollen samtidigt som kopplingen till EU:s energi- och klimatpaket måste bli tydligare. Vidare anser Miljöpartiet att fördelningen av EU-stödet måste hanteras bättre genom att tydligare koppla stödet till miljöfaktorer.

I Miljöpartiets *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 7* krävs att regeringen antar en mer restriktiv hållning vid godkännande av genetiskt modifierade organismer (GMO) när EU-kommissionens tidigare moratorium nu har upphävts.

I *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 8* kräver Miljöpartiet att Sverige i internationella förhandlingar, men också inom EU, om fiskekvoter ska följa råd från forskare. Miljöpartiet exemplifierar med EU:s beslut om en minskning av torskfisket i Kattegatt från december 2007 som innebar en 8-procentig minskning, jämfört med EU-kommissionens förslag på 25 procent och forskarnas rekommendation på totalstopp.

I den *enskilda motionen 2007/08:U227 (kd)* anser motionären att Sverige bör verka för att stoppa importen av illegalt timmer till EU-området.

I den *enskilda motionen 2007/08:U293 (s)* ställer motionärerna krav på skärpt kontroll av bl.a. entreprenadföretag från andra EU-länder som bedriver verksamhet i Sverige i syfte att garantera att dessa betalar skatt och sociala avgifter.

Utskottets överväganden

I en motion uppmärksammas frågor om *godkännande av genetiskt modifierade organismer (GMO)*. Utskottet konstaterar att frågor om genmanipulerade växter tidigare har varit uppe till behandling i det av riksdagen beslutade betänkandet 2006/07:MJU12. Av regeringens skrivelse (2007/08:85, s. 217) framgår vidare att det är Sveriges ståndpunkt att nationella förbud mot GMO ska upphävas i de fall där GMO är godkända enligt gemenskapens lagstiftning och där det inte heller i efterhand går att visa på risker för miljön och människors hälsa. Avgörandet i världshandelsorganisationen WTO:s panel bör också följas. Utskottet finner inte anledning att inta någon annan ståndpunkt, varför motion 2007/08:U12 (*mp*) yrkande 7 föreslås bli avstyrkt.

Kommissionen presenterade i november 2007 ett meddelande, KOM (2007) 722 om förberedelser för en s.k. *hälsokontroll av den gemensamma jordbrukspolitiken*. Hälsokontrollen innebär en genomgång och översyn av den marknadsanpassning av EU:s jordbrukspolitik som inleddes genom ett beslut 2003. Utskottet har inhämtat att kommissionen avser att lägga förslag till regeländringar i maj.

Utskottet noterar att en svensk ståndpunkt om kommissionens meddelande har presenterats i faktapromemoria 2007/08:FPM50, vilken riksdagens kammarkansli har överlämnat till miljö- och jordbruksutskottet. Miljö- och jordbruksutskottet har i ett av riksdagen beslutat utlåtande (utlåtande 2007/08:MJU10) genomfört en granskning, enligt riksdagsordningens 10 kap. 4 §, där det bl.a. framförts att beslut inom ramen för hälsokontrollen bör utmynna i ytterligare jordbruksreformer och sänkta utgifter i samband med den bredare budgetöversynen. Miljö- och jordbruksutskottet ansåg vidare, i likhet med regeringen, att de förslag som ska läggas fram under våren 2008 bör hålla en högre ambitionsnivå när det gäller marknadsanpassning och utgiftsminskning än vad som framgår av meddelandet.

Utrikesutskottet har tidigare i år i ett yttrande över EU:s budgetöversyn till finansutskottet (2007/08:UU2y) anført att reformer av jordbrukspolitiken måste vägledas av avreglering och marknadsanpassning, hänsyn till konsument- och miljöskydd samt utfasning av direktstöd och avskaffande av exportsubventioner. Marknadsstöd, inklusive exportbidrag, bidrar till att upprätthålla höga priser och ger inlåsnings effekter som kan påverka pro-

duktionen negativt vad gäller miljö och konkurrens mot tredje land. Utgifterna för den gemensamma jordbrukspolitiken som andel av EU:s totala budget kan, mot bakgrund av det ovanstående och mot bakgrund av stigande jordbrukspriser, minskas kraftigt.

Det är utskottets uppfattning att motion 2007/08:U12 (mp) yrkande 3 kan avstyrkas utifrån vad som i det ovanstående har anförts om den s.k. hälsokontrollen av den gemensamma jordbrukspolitiken.

Utskottet konstaterar att EU:s jordbruks- och fiskeministrar i december 2007 nådde en överenskommelse om *fiskekvoter* i Kattegatt för år 2008. Utskottet har inhämtat att miljö- och jordbruksutskottet, med jordbruksministern, i oktober 2007 höll en överläggning i frågan enligt riksdagsordningens 10 kap. 3 § (miljö- och jordbruksutskottets prot. 2007/08:3). Utskottet instämmer i uttalanden som ministern gjort efter uppgörelsen om att det varit värdefullt om denna gått längre med lägre kvoter, mer selektivitet i fångstredskapen och färre dagar. Utskottet noterar också att konstitutionsutskottet för närvarande bereder en granskningsanmälan mot jordbruksministern om påstådd underlåtenhet att vidta erforderliga åtgärder i samband med fiskeförhandlingar.

Mot bakgrund av vad utskottet anför i denna del kan motion 2007/08:U12 (mp) yrkande 8 avstyrkas.

I en motion uppmärksammas frågan om förbud mot försäljning av *importerat illegalt avverkat timmer och illegala träprodukter* och hur regeringen agerar inom EU för en sådan lagstiftning.

Utskottet ser med oro på de illegala skogsavverkningar som pågår, framför allt i utvecklingsländerna, och de negativa effekter som detta medför på miljö och ursprungsbefolkningar samt relaterade ekonomiska förluster för producentländer och seriösa företag. Allt virke som förbrukas i svensk industri och av svenska konsumenter ska komma från lagliga avverkningar, oavsett om ursprunget är svenska eller utländska skogar.

Utskottet konstaterar att kommissionen sedan 2005 arbetar med att komma överens om och genomföra s.k. partnerskapsavtal med länder som exporterar träprodukter till unionen. Avsikten med partnerskapsavtalen är att minska produktion och handel med illegalt avverkat virke. Genom avtalen förbinder sig producentlandet att med stöd från EU införa ett system med exportlicenser för lagligt avverkade skogsprodukter. Virke och sågade träprodukter som exporteras från ett partnerland till EU måste åtföljas av en exportlicens för att få tas in i EU. Under förra året fortsatte kommissionen arbetet i samråd med ett mindre antal medlemsstater, inklusive Sverige, med den detaljerade utformningen av partnerskapsavtalen. Kommissionen inledde också arbetet med att utforma detaljerade riktlinjer för det nationella licenssystemet.

Utskottet noterar också det ansvar som International Tropical Timber Organisation (Itto) har för implementering av det internationella avtalet om tropiskt timmer. Det nu gällande avtalet beslutades 1994. Ett nytt avtal slöts 2006 men ratificeringsprocessen är ännu inte avslutad. Utskottet har inhämtat att regeringen avser att ratificera avtalet under 2008. Ursprungligen behandlades främst handelsfrågor, men ett uthålligt brukande av den tropiska skogsresursen har fått allt större tyngd i arbetet.

Också Världsbanken har under det senaste decenniet engagerat sig för att bekämpa olagliga avverkningar. Det har t.ex. skett genom att arrangera regionala s.k. Fleg-processer (Forest Law Enforcement and Governance) som syftar till att öka nationella åtgärder och internationellt samarbete. På senare år har också Världsbanken inlett projekt för minskad avskogning, främst i syfte att begränsa skogsbrukets klimatpåverkan i u-länder.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motion 2007/08:U227 (kd) anses besvarad. Den kan därmed avstyrkas.

EU:s gemensamma handelspolitik uppmärksammas i en motion genom att *det ställs krav på analyser av hur nya handelsavtal förhåller sig till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.*

Inledningsvis konstaterar utskottet att jämställdhetsfrågor länge hade en undanskymd roll inom internationell handelspolitik. Kopplingen mellan handelspolitik och jämställdhet är dock tydlig och internationell handelspolitik är inte könsneutral. Utskottet konstaterar att Sveriges arbetar för att lyfta fram jämställdhetsperspektivet i WTO. Det sker dels genom att Sverige verkar för ett jämställdhetsperspektiv i i WTO:s löpande arbete. Utskottet anser att det skulle kunna få stor betydelse i handelspolitiska sammanhang om de regelbundna handelsgranskningarna av medlemsländerna i WTO inkluderade jämställdhetsfrågor och uppmuntrade könsuppdelad statistik. Detta skulle underlätta utvärderingen av handelspolitiska reformer. Sverige framhåller också jämställdhetsfrågor i relevanta förhandlingsområden i Doharundan.

Utskottet anser att det finns anledning att tydligt definiera relationen mellan WTO och andra internationella organisationer och avtal och konventioner. Utifrån information som utskottet tagit del av har Sverige ofta varit pådrivande inom WTO för att påtala dessa frågor. Mot denna bakgrund kan således motion 2007/08:U251 (v) yrkande 4 avstyrkas.

Avslutningsvis konstaterar utskottet, mot bakgrund av ett motionsförslag om *skärpt kontroll av bl.a. entreprenadföretag från andra EU-länder* som bedriver verksamhet i Sverige, att Skatteverket enligt regleringsbrev i sin verksamhet ska säkerställa skatte- och avgiftsintäkter på ett rättssäkert och på ett för samhället ekonomiskt effektivt sätt samt på ett sätt som är kostnadseffektivt och enkelt för medborgare och företag. Av regleringsbrevet för myndigheten framgår vidare att brottslighet inom skatteområdet ska

förebyggas och bekämpas. Medborgare och företag ska ha förtroende för Skatteverkets verksamhet. Skatteverkets resurser ska vara koncentrerade till områden med hög risk.

Mot bakgrund av vad utskottet anfört i denna del kan motion 2007/08:U293 (s) avstyrkas.

Institutionernas verksamhet

Skrivelsen

I ett särskilt avsnitt i skrivelsen redovisas samarbetet vad gäller EU:s institutioner m.m. (s. 231–238).

Arbetet i EU:s institutioner ska, enligt regeringen, vara öppet och tillgängligt för medborgarna. Arbetet ska vidare bedrivas effektivt och modernt för att vinna förtroende hos medborgarna. Regeringen uppger att tillgängligheten för medborgarna under 2007 har förbättrats, inte minst genom ett större informationsutbud på institutionernas webbsidor.

Motionerna

I Socialdemokraternas *kommittémotion 2007/08:U353 (s) yrkande 3* begärs att regeringen ska verka för ökad öppenhet och insyn i EU. Socialdemokraterna anser bl.a. att beslutsunderlag, förhandlingsprocesser och utvärderingar måste göras tillgängliga för medborgarna. Sverige sägs i motionen ha en lång tradition på detta område och måste bidra med erfarenheter och metoder för att ytterligare öppna EU för insyn.

I samma *kommittémotion, 2007/08:U353 (s)* krävs, i *yrkande 7*, att Sverige agerar för att väcka opinion inom EU och nå ett beslut om att koncentrera Europaparlamentets verksamhet till en ort. Motionärerna anför att Europaparlamentets flytt mellan Bryssel och Strasbourg av personer och handlingar är helt omöjlig att försvara från effektivitetssynpunkt, ekonomisk synpunkt och miljösynpunkt.

I *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 10* begär Miljöpartiet att regeringen ska verka för ökad öppenhet och insyn inom EU. I motionen anføres bl.a. att det inte är acceptabelt att riksdagens EU-nämnd inte har tillgång till de handlingar som regeringen skickar till övriga medlemsländer, inklusive s.k. non-papers.

I en *enskild motion 2007/08:K217 (s)* begär motionärerna att regeringen ska arbeta för ökad demokratisk insyn i Europeiska unionens arbetsgrupper. Enligt motionärerna bör ministerrådets arbetsgrupper årligen rapportera sitt arbete till berörda utskott i riksdagen.

I den *enskilda motionen 2007/08:U309 (s)* argumenterar motionären för att EU:s s.k. ”flyttcirrus” mellan Bryssel och Strasbourg ska stoppas.

Motionären bakom den *enskilda motionen 2007/08:U343 (s)* anser att Sverige bör verka för att en särskild kommissionär med ansvar för barnfrågor inrättas i kommissionen.

I en *enskild motion 2007/08:K210 (m)* kräver motionären en effektiv hantering av skattemedel inom EU. Motionären anför bl.a. att budgetkontrollutskottet i EU har pekat på att det finns – med dagens placeringar av olika EU-institutioner – en klar merkostnad för skattebetalarna. Motionären tar främst fasta på Europaparlamentets kostnader för sin återkommande flytt mellan Bryssel och Strasbourg och menar att skattebetalarnas pengar kunde användas på ett mer effektivt sätt.

I den *enskilda motionen 2007/08:U304 (fp)* yrkande 29 hävdar motionärerna att det för anställda inom Europeiska unionens olika organ fortfarande förekommer regler som särbehandlar homo- och bisexuella negativt när det gäller anhörigförmåner och andra familjerelaterade bestämmelser. Sverige ska agera för likabehandling av personal inom EU:s olika organ samt andra organisationer på europeisk eller global nivå.

Yttrandet

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet framhåller i yttrandet att det inom Sveriges riksdag råder stor enighet om betydelsen av öppenhet och insyn inom EU. Konstitutionsutskottet utgår därmed från att regeringen fortsätter att driva denna fråga inom EU.

I fråga om att presentera planerade s.k. non-papers vill utskottet erinra om innehållet i bestämmelserna om regeringens information till och samråd med riksdagen. Konstitutionsutskottet kommer att återkomma till frågan i ett granskningsbetänkande.

Konstitutionsutskottet förutsätter att regeringen stöder alla strävanden att Europaparlamentets kostsamma flyttning mellan två orter ska upphöra.

Utskottets överväganden

Flera motioner berör institutionernas verksamhet, vilken regleras i EU:s fördrag. Ett initiativ för att *EU-parlamentet ska sluta med sitt flyttande* och i framtiden bara ha en ort för sina möten tas upp i flera motioner.

Enligt EU:s fördrag ska Europaparlamentet ha sitt säte i Strasbourg, där plenarsessioner regelmässigt hålls varje månad. Ytterligare plenarsessioner hålls i Bryssel, där också parlamentets utskott sammanträder. Utskottet anser att det inte är en bra lösning att Europaparlamentet har sitt säte på

en plats men under längre tider sammanträder även på en annan. Ordningen är kostsam, opraktisk och negativ för bilden av EU. Utskottet ser gärna en utveckling där denna ordning förenklas eller avskaffas och konstaterar att finansutskottet, i det av riksdagen beslutade utlåtandet 2007/08:FiU14 om EU:s budgetöversyn, har anfört att Europaparlamentet enbart ska vara lokaliserat till Bryssel. Samtidigt bör konstateras att det kan antas vara uteslutet att de 27 medlemsstaterna på kort sikt skulle kunna enas om att Europaparlamentet alltid ska sammanträda i Bryssel. Det gäller även i fråga om förutsättningarna att nå en överenskommelse om att Europaparlamentet självt ska få avgöra var dess säte ska finnas.

Utskottet noterar att det nyligen har fattats beslut om att Europaparlamentet ska göra en officiell studie som även ska omfatta de miljömässiga kostnader som det innebär att ha Europaparlamentets möten på två olika orter.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motionerna 2007/08:K210 (m), 2007/08:U353 (s) yrkande 7 och 2007/08:U309 (s) anses vara besvarade. Motionerna kan därmed avstyrkas.

Utskottet, som i ett tidigare avsnitt hanterat vissa frågor med anknytning till EU:s Lissabonfördrag, vill med anledning av förslaget om att i EU:s kommission inrätta en *särskild kommissionär för barnfrågor* framhålla följande.

Vid sitt möte i Lissabon den 13 december 2007 undertecknade stats- och regeringscheferna i EU:s 27 medlemsstater Lissabonfördraget som ändrar nuvarande fördrag inom EU.

Genom Lissabonfördraget regleras hur EU:s framtida kommission ska vara organiserad. Från den 1 november 2014 gäller nya regler om kommissionens sammansättning. Av fördraget framgår också att det ankommer på kommissionens ordförande att ange riktlinjer för kommissionens uppgifter och besluta om kommissionens interna organisation.

Lissabonfördraget träder i kraft den 1 januari 2009 förutsatt att samtliga medlemsstater då har ratificerat fördraget. Enligt vad utskottet inhämtat avser regeringen att lämna en proposition om Lissabonfördraget till riksdagen i september, i samband med riksmötets öppnande. Propositionen kommer därefter att behandlas av riksdagen under hösten.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motion 2007/08:U343 (s) anses besvarad. Den kan därmed avstyrkas.

Behandlingen av *hbt-personer som är anställda i EU:s egna organ* påstås i en motion vara präglad av särbehandling.

Inledningsvis vill utskottet framhålla att EU:s egna organ måste föregå med gott exempel när det gäller frågor av nu uppmärksammat slag. EU:s fördragsbestämmelser, som ska skydda principen om lika behandling av

alla människor i arbetslivet, innehåller bl.a. ett förbud mot diskriminering på grund av sexuell läggning. Såväl EU:s medlemsstater som EU:s egna organ har att rätta sig efter dessa principer.

Utskottet noterar samtidigt att EU under 2007 genomförde kampanjen ”Europeiska året för lika möjligheter för alla”. Initiativet syftade till att motverka diskriminering och främja människors rätt till likabehandling. I kampanjen ingick samtliga de diskrimineringsgrunder som anges i EG-fördraget: kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder och sexuell läggning.

Utskottet anser att det som anförts ovan innebär att motion *2007/08:U304 (fp) yrkande 29* kan avstyrkas.

Såvitt gäller motionsvis uppmärksammade frågor om *ökad öppenhet och insyn inom EU* konstaterar utskottet att dessa är betydelsefulla. Motionsledes framförda krav är dock identiska eller i hög grad överensstämmande med sådana som utskottet behandlade under det senaste riksmötet. Utskottet kan mot denna bakgrund, och med hänvisning till det av riksdagen godkända betänkandet *2006/07:UU10*, i detta sammanhang behandla frågor om öppenhet och insyn inom EU med förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande (*2005/06:RS3*).

Utskottet noterar att Europeiska ombudsmannen, P. Nikiforos Diamandouros, nyligen avlämnat sin årsrapport för 2007. Av de drygt 3 000 klagomål på EU-institutionerna som ombudsmannen fick in under 2007 handlade nästan en tredjedel om att EU-institutionerna inte varit tillräckligt öppna och exempelvis vägrat lämna ut begärda dokument. Andra ärenden handlade om maktmissbruk och diskriminering.

Utskottet konstaterar, i likhet med konstitutionsutskottet och EU-nämnden, att det inom Sveriges riksdag råder stor enighet om betydelsen av öppenhet och insyn inom EU. Utskottet utgår därför från att regeringen fortsätter att driva frågor om ökad öppenhet och insyn inom EU. Därmed anser utskottet att motionerna *2007/08:K217 (s)*, *2007/08:U353 (s) yrkande 3* samt *2007/08:U12 (mp) yrkande 10* kan avstyrkas.

Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd

Skrivelsen

I skrivelsen redovisar regeringen förberedelserna inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd under andra halvåret 2009 (s. 238–240).

Regeringens redovisning av förberedelsearbetet inför Sveriges ansvar att under sex månader leda arbetet med att driva den gemensamma EU-dagordningen framåt inleds med konstaterandet att Sverige redan har erfarenhet av 13 års EU-medlemskap och ett tidigare ordförandeskap i rådet. Förutsättningarna för ordförandeskapet hösten 2009 anges dock bli delvis annorlunda än våren 2001. Unionens verksamhet har intensifierats och antalet medlemsstater har ökat från 15 till 27. Hösten 2009 kommer också att innebära att ett nyvalt Europaparlament behöver tid att komma på plats och väntas återgå till sitt ordinarie arbete först i september. Likaså ska en ny kommission tillträda under perioden. Dessutom kommer, enligt regeringen, det planerade ikraftträdandet av Lissabonfördraget att behöva ägnas mycket tid och uppmärksamhet inför och under Sveriges ordförandeskap. Regeringen anger att Lissabonfördraget får viktiga följder för hur rådsstrukturen att fungera. Europeiska rådet och rådet för utrikes frågor kommer då att få valda ordföranden, medan ordförandelandet leder övriga rådsformationer.

I skrivelsen uppges att statsministern är ansvarig för regeringens arbete inför och under ordförandeskapet medan statsrådet Cecilia Malmström ansvarar för samordningen av förberedelsearbetet.

Under 2007 har arbetet varit inriktat på frågor som rör arbetsprogram, personal och kompetensutveckling, kommunikation, mötesverksamhet och budget, vilket redovisas i skrivelsen.

Motionerna

I *kommittémotion 2007/08:U353 (s) yrkande 8* framhåller Socialdemokraterna behovet av att ordförandeskapet är väl förberett och har rätt och tydliga prioriteringar. Motionärerna anför bl.a. att Sverige genom det ständiga arbetet inom EU är förknippat med och har hög trovärdighet i frågor som rör arbete, klimat och miljö, jämställdhet och utvidgning. Dessa frågor måste vara Sveriges prioriteringar.

Motionärerna bakom den *enskilda motionen 2007/08:U10 (s)* kräver att arrangemangen under Sveriges ordförandeskap i EU ska vara fria från prostitution (*yrkande 1*) och gäster som besöker Sverige under ordförandeskapet ska kunna erbjudas boende på porrfria hotell- och konferensanläggningar (*yrkande 2*).

I den *enskilda motionen 2007/08:K355 (s)* anser motionären att regeringen mer aktivt bör arbeta för att stärka den regionala utvecklingspolitiken i Sverige.

I en *enskild motion 2007/08:U370 (s)* kräver motionärer att Sverige prioriterar sexuell och reproduktiv hälsa under det svenska EU-ordförandeskapet 2009.

I en *enskild motion 2007/08:K242 (c)* begärs att de s.k. EU-byarna redan i ett tidigt skede bör ingå i planeringen för det svenska ordförandeskapet 2009. Motionären anger i motionen att det i syfte att testa idén om EU-byar i praktiken pågår en försöksverksamhet med stöd från EU-kommissionen. Enligt motionären skulle det vara en framgång om konceptet EU-byar lanserades i samband med det svenska ordförandeskapet.

Yttrandena

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet är i sitt yttrande positivt till nu gjorda prioriteringar inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd 2009. Konstitutionsutskottet uppmärksammar i yttrandet att regeringen lämnat information till riksdagen om Sveriges kommande ordförandeskap.

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden redovisar i sitt yttrande till utrikesutskottet att en beredningsgrupp inom EU-nämnden, liksom riksdagen, har fått information om förberedelserna för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd. Det s.k. 18-månadersprogrammet ska fastställas av ministerrådet vilket innebär att samråd om detta ska ske i EU-nämnden. EU-nämnden framhåller även vikten av att regeringens agerande som ordförande i rådet förankras i riksdagen.

Utskottets överväganden

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det har dubbla uppgifter när det gäller Europeiska unionen. Utskottet ansvarar t.ex., när så är behövligt, för riksdagens beredning av övergripande frågor som rör Europeiska unionen. Utskottet har också, enligt riksdagsordningen, ansvar att följa EU-frågorna inom sitt beredningsområde som fackutskott. Det pågående arbetet med att ta fram ett gemensamt 18-månadersprogram för Frankrikes, Tjeckiens och Sveriges ordförandeskap är en sådan övergripande fråga som berör flera utskotts beredningsområde.

När det gäller framförda förslag om att *under det svenska ordförandeskapet prioritera sexuell och reproduktiv hälsa* konstaterar utskottet, som hållit en överläggning enligt riksdagsordningens 10 kap. 3 § om 18-månadersprogrammet för Frankrikes, Tjeckiens och Sveriges ordförandeskap med statsrådet Cecilia Malmström, att regeringen redovisat fem övergripande prioriteringar:

1. Klimat, miljö och energi
2. Jobb, tillväxt och konkurrenskraft
3. Ett tryggare och öppnare Europa

4. Östersjön och relationerna med närområdet
5. EU som global aktör och fortsatt utvidgning

Utskottet konstaterade vid överläggningen att det fanns stöd för regeringens utgångspunkter för det fortsatta arbetet med 18-månadersprogrammet. Utskottet noterar att statsrådet Malmström i kammaren den 24 januari också informerat om 18-månadersprogrammet. Utskottet avser att fortsätta följa processen fram till dess att 18-månadersprogrammet blir föremål för samråd i EU-nämnden inför det formella beslutet i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser i juni 2008.

Utskottet anser vidare att det är beklagligt att EU:s medlemsstater för första gången någonsin misslyckades med att enas kring en gemensam uppfattning i frågan om kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR) när FN:s kvinnokommission samlades i New York tidigare i år. Regeringen har, genom skrivelse 2007/08:89 Sveriges politik för global utveckling, redovisat att den avser att framdeles agera för att framsteg görs på SRHR-området i policyförhandlingar i EU, FN och andra internationella och multilaterala sammanhang. Regeringen anger också att den kommer att agera för SRHR inom ramen för ett svensk-norskt ministerinitiativ om kvinnor, demokrati och utveckling genom att bl.a. arrangera ett internationellt seminarium med Afrikanska unionen, FN och enskilda organisationer under 2009. Regeringens skrivelse behandlas för närvarande av utskottet.

Med vad utskottet i denna del anfört kan motion 2007/08:U370 (s) anses besvarad. Den kan därmed avstyrkas. Också motionerna 2007/08:K242 (c), 2007/08:K355 (s) och 2007/08:U353 (s) yrkande 8 kan avstyrkas mot bakgrund av det ovan anförda.

När det gäller krav om ett *aktivt arbete mot prostitution under Sveriges ordförandeskap i EU* vill utskottet inledningsvis framhålla att människohandel är ett brott med betydande omfattning och förödande konsekvenser. Sedan många år har ett intensivt arbete mot människohandel bedrivits av bl.a. FN och EU. Utskottet instämmer i att prostitution och människohandel måste bekämpas. Människohandel är ett brott som ofta överskrider nationella gränser och innefattar ursprungsländer, transitländer och destinationsländer. För att hitta hållbara lösningar måste orsakerna till människohandeln utredas. Arbetet med att bekämpa alla former av människohandel måste också inbegripa olika åtgärder för att motverka den efterfrågan som främjar alla former av utnyttjande av människor och som leder till handel med människor.

Utskottet noterar att genomförandet av EU:s handlingsplan mot människohandel fortsatte under 2007. Mot bakgrund av motionsförslaget om att det svenska ordförandeskapet i EU ska vara fritt från prostitution vill utskottet vidare framhålla att både det portugisiska ordförandeskapet och kommissio-

nen under 2007 anordnade särskilda konferenser mot människohandel. Kommissionens initiativ är avsett att bli årligt återkommande. Rådet antog slutsatser på grundval av utfallet från de två konferenserna.

Den svenska lagen (1998:408) om förbud mot köp av sexuella tjänster trädde i kraft den 1 januari 1999. Den 1 juli 2002 infördes människohandel för sexuella ändamål som ett nytt brott i Sverige och den 1 juli 2004 utvidgades straffbarheten bl.a. till att omfatta även människohandel som sker inom landets gränser. Utskottet anser att lagarna är viktiga instrument för att förebygga och bekämpa handel med människor och för att skydda de människor, främst kvinnor och barn, som är eller riskerar att bli indragna i prostitution och andra former av sexuellt utnyttjande. Utskottet konstaterar vidare att Riksorganisationen för Kvinnojourer och Tjejjourer i Sverige (Roks) har tagit fram en katalog över s.k. porrfria hotell och konferensanläggningar i Sverige. Även om ingen sådan förteckning kan vara heltäckande redovisar katalogen ett utbud för den som önskar boka s.k. porrfria hotellrum och konferensanläggningar.

Något riksdagens tillkännagivande till regeringen anses inte behövligt, mot bakgrund av det ovanstående, vilket innebär att motion 2007/08:U10 (s) *yrkandena 1 och 2* kan avstyrkas.

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma *riksdagens roll under ordförandeskapet*. I samband med tidigare EU-ordförandeskap har, förutom möten för EU-utskott (Cosac-möten), ordförandelandets parlament även bjudit in till möten för fackutskotten i de nationella parlamenten i EU:s medlemsstater och ansökar- och kandidatländer. Normalt har det varit fråga om ordförandemöten och inte möten för hela utskott eller delegationer. Ett av syftena med dessa möten har varit att ge parlamentariker från nationella parlament tillfälle till fördjupning kring EU-frågor som är aktuella inom ett utskotts beredningsområde samt att diskutera och utbyta erfarenheter med kollegor från andra nationella parlament. Ledamöters deltagande i internationella processer skapar därtill möjlighet för ledamöterna att i internationella sammanhang dels skapa opinion för svenska synsätt, dels i direkt kontakt med sina väljare spegla opinioner i omvärlden och därvid skapa ökad internationell förståelse. Utskottet konstaterar att Riksdagskommittén (2005/06:RS3) betonade vikten av ett fördjupat samarbete mellan de nationella parlamentens fackutskott, t.ex. inom närområdet och inom EU.

För vissa utskottskonstellationer har en praxis utvecklats som innebär att utskottsordförandena träffas under varje ordförandeskap. Det gäller t.ex. utskottsordförandena i utrikesutskotten (dvs. Cofacc²) och dess motsvarighet för biståndsutskotten (Codac³). Periodiciteten för andra utskottskonstellationer varierar. För ordförandeskap som infaller under hösten arrangeras, förutom Cosac, vanligtvis fyra fem utskottsmöten. I riksdagen har planeringen inför ordförandeskapet initierats.

Skrivelsens utformning

Skrivelsen

Enligt 10 kap. 1 § riksdagsordningen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen samt varje år lämna en skrivelse till riksdagen med en berättelse om verksamheten i Europeiska unionen. Skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten inom Europeiska unionen under 2007 behandlar samtliga samarbetsområden inom EU.

Motionerna

Miljöpartiet anser, i *kommittémotion 2007/08:U12 (mp) yrkande 13*, att det ur demokratisk synvinkel inte är godtagbart att det material som sänds till utskotten och EU-nämnden inför kommande ministerrådsmöten i stor utsträckning enbart är på engelska eller, i vissa fall, på franska. Miljöpartiet begär också, i *yrkande 14*, att kommande skrivelser tydligare anger vilket resultat regeringen agerande haft vid ministerrådsmöten.

I en *enskild motion 2007/08:K203 (s)* begärs ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör ta nya initiativ för att intensifiera arbetet med folkbildning kring EU-frågor. Motionärerna anför bl.a. att ideella organisationers kunskaper, intresse och kontaktnät givetvis ska tas till vara.

I en *enskild motion 2007/08:K393 (c)* begär motionärerna ett smalare, varsare och folkligt förankrat EU-samarbete. Motionärerna anför bl.a. att erfarenheterna från EU-omröstningen 1994 och EMU-omröstningen 2003 visar att när de svenska väljarna tillfrågas blir det också en omfattande och djuplodande debatt och ett stort engagemang med valdeltagande i nivå med ett ordinarie allmänt val.

² Conference of Chairmen/Chairpersons of the Foreign Affairs Committees of the Parliaments of the Member States of the European Union, the European Parliament and the Parliaments of the Applicant States.

³ Conference of Chairmen/Chairpersons of the Development and International Cooperation Committees of the Member States of the European Union and of the European Parliament.

I en *enskild motion 2007/08:K364 (mp) yrkandena 2 och 3* begärs att Sverige tar initiativ till en bred debatt om EU:s framtid. Motionärerna anför att initiativet bl.a. bör syfta till att överstatliga inslag preciseras och begränsas kraftigt, att ekologiskt hållbar utveckling och mänskliga rättigheter sätts i fokus och överordnas handelsavtal och att företagens rättigheter samt rätten att ta politiska initiativ överförs från EU-kommissionens tjänstemän till folkvalda nationella parlament, Europaparlamentet och ministerrådet.

Yttrandena

Konstitutionsutskottets yttrande

Konstitutionsutskottet förutsätter att regeringen verkar för att handlingar i möjligaste mån ska finnas tillgängliga på svenska och ytterligare utvecklar innehållet i den årliga skrivelsen.

Konstitutionsutskottet betonar i yttrandet vikten av att nationella parlament spelar en central roll såväl i allmänt EU-samarbete som när det gäller offentlig debatt kring EU-frågor. Genom de bestämmelser för riksdagens arbete med EU-frågor som nu gäller har, enligt konstitutionsutskottet, riksdagens roll i detta stärkts. Utskottet erinrar vidare om att ledamöter och partier i övrigt förutsätts bevaka att viktiga EU-frågor tas upp till debatt.

EU-nämndens yttrande

EU-nämnden uttrycker i sitt yttrande uppskattning över skrivelsens utformning och innehåll. Den utgör en värdefull översikt av hela EU:s verksamhet och också hur regeringen har agerat i EU. Därmed underlättas riksdagens kontroll av regeringens agerande i EU.

EU-nämnden välkomnar att det i vissa avsnitt förekommer – beträffande en del frågor – en beskrivning av förankringen i riksdagen. Det är, enligt nämnden, önskvärt att det i skrivelsen, utöver den allmänna beskrivningen, i samband med de olika sakfrågorna redovisas när och på vilket sätt riksdagen varit involverad (information, överläggning, samråd). När sådan redovisning har skett har dock inte alltid, anser EU-nämnden, ovanstående terminologi använts.

EU-nämnden anser också att det vore av vikt om ett gemensamt synsätt avseende när ett beslut ansetts ha fattats av rådet kunde uppnås i skrivelsen. I dagsläget refereras i vissa avsnitt tidsangivelser för när ett beslut fattades som B-punkt, andra till när det formellt antogs som A-punkt. Enligt EU-nämnden anges inte alltid rådssammansättningen. Enligt EU-nämndens uppfattning skapar detta svårigheter för den som vill söka bakgrundsinformation om ett visst beslut. Från EU-nämndens synvinkel och för att underlätta informationssökning bör alltid den antagande rådssammansättningen och datum (månad) för antagandet anges.

EU-nämnden återkommer också till att den i förra årets yttrande välkomnade att det i årsboken hade intagits ordförklaringar kring beslutsfattandet. Nämnden påpekade även att det hade varit önskvärt att bilagan också tog upp olika typer av beslut inom andra och tredje pelaren. Nämnden konstaterar nu att bilagan inte har tagits med i årets årsbok, vilket nämnden beklagar.

Beträffande överträdelseärenden mot Sverige finns, enligt EU-nämnden, en bra och utförlig redogörelse. När det gäller överträdelseärenden mot övriga medlemsstater hänvisas i skrivelsen liksom förra året till kommissionens årliga rapport om kontroll av gemenskapsrätten. EU-nämnden välkomnar detta men anser liksom tidigare att en uppgift om var rapporten kan hämtas hade varit av värde.

Utskottets överväganden

Utskottet har i samband med beredningen av skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2007 även tagit del av EU:s allmänna rapport, 2007 SEK (2007) 1000, om Europeiska unionens verksamhet.

Den 1 januari trädde ändringar för EU-arbetet i riksdagsordningen i kraft. Skrivelsen uppmärksammar detta i ett avsnitt om information, överläggningar och samråd med riksdagen (s. 19–20). Också EU-nämnden uppmärksammar i sitt yttrande dessa regelförändringar.

Utskottet vill mot denna bakgrund framhålla följande.

Under året överlämnades, enligt skrivelsen, 139 faktapromemorior. I dessa redovisades regeringens syn på betydelsefulla förslag från kommissionen.

Utskottet konstaterar att regeringen ska överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i Europeiska unionen som utskotten bestämmer. Överläggningar mellan regeringen och utskotten om EU-frågor enligt riksdagsordningens 10 kap. 3 § har, enligt skrivelsen, ägt rum vid närmare 40 tillfällen under år 2007.

Regeringen har vidare, då ett utskott begär det, också en skyldighet att lämna upplysningar och avge yttrande i EU-frågor till utskotten om arbetet inom Europeiska unionen på utskottens ämnesområden.

Regeringen har, enligt skrivelsen, tagit del av de 17 utlåtanden som utskotten skrivit.

Utskottet konstaterar vidare att EU-nämnden ska hållas underrättad av regeringen om frågor som ska beslutas i Europeiska unionens råd. Regeringen ska rådgöra med nämnden om hur förhandlingarna i rådet ska föras inför besluten i rådet. Regeringen ska vidare överlägga med EU-nämnden i

andra frågor rörande arbetet i Europeiska unionen när nämnden på grund av särskilda skäl påkallar sådan överläggning. Regeringen ska också rådgöra med nämnden inför möten i Europeiska rådet.

Under 2007 ägde, enligt skrivelsen, samråd rum inför samtliga möten i ministerrådet och i Europeiska rådet. En samlad redovisning av de fall där Sverige röstat nej eller avstått från att rösta i rådet finns i skrivelsens bilaga 5.

Utskottet noterar vidare att regeringen i skrivelsens avsnitt 1.1 (s. 19–20) lämnar viss ytterligare information om *regeringens information, överläggningar och samråd med riksdagen*. Utskottet noterar att regeringen anger att informations- och samrådsskyldigheten har uppfyllts genom bl.a.

- tidig information genom faktapromemorior,
- information och överläggningar med utskotten,
- skriftliga underlag till EU-nämnden inför rådsmöten,
- samråd med EU-nämnden inför rådsmöten och Europeiska rådet,
- rapportering från rådsmöten,
- information från Europeiska rådets möten samt
- genom den årliga skrivelsen till riksdagen om verksamheten i EU.

Enligt regeringsformen (10 kap. 6 §) är regeringen skyldig att fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för EU-samarbetet. Informationskyldigheten upprepas i riksdagsordningen, där det enligt 10 kap. 2 § bl.a. står att regeringen ska informera riksdagen om sin syn på de förslag från kommissionen som regeringen bedömer som betydelsefulla. Ett viktigt instrument för denna information är de faktapromemorior som upprättas inom Regeringskansliet och överlämnas till riksdagen.

Gällande riktlinjer för hur faktapromemorior ska utformas och hanteras finns i förra Riksdagskommitténs betänkande ”Riksdagen inför 2000-talet” (2000/01:RS1) och i Regeringskansliets cirkulär 2 ”Samråd och information mellan regering och riksdag i EU-frågor”. Den 14 december 2005 offentliggjordes Riksdagskommitténs betänkande ”Riksdagen i en ny tid” (2005/06:RS3). Några konkreta förändringar av riktlinjerna för faktapromemorior föreslogs inte i detta betänkande.

Enligt riktlinjerna ska en faktapromemoria överlämnas till riksdagen inom fem veckor efter det att ett förslag har presenterats. Det är huvudansvarigt departement som ska skriva faktapromemorian. Promemorior ska alltid skrivas om kommissionens grön- och vitböcker, men även om förslag till viktigare rättsakter och meddelanden med förslag till viktigare nya regelsystem eller principiellt viktiga ändringar i gällande lagstiftning.⁴ Flera departement kan skriva en faktapromemoria tillsammans. Regeringskansliet svarar för att välja ut vilka kommissionsdokument (KOM) som ska bli före-

⁴ Cirkulär 2 ”Samråd och information mellan regering och riksdag i EU-frågor”.

mål för faktrapromemorior. Möjlighet finns också för utskottet att begära att en faktrapromemoria upprättas i ett särskilt ämne. Faktrapromemorior beslutas inte formellt av regeringen utan publiceras av Regeringskansliet.

En genomgång av inkomna faktrapromemorior 2005/06–2007/08 (t.o.m. december 2007) som riksdagens kammarkanslii låtit göra visar att 260 av totalt 280 inkomna faktrapromemorior – dvs. 93 % – inkommit för sent till kammarkansliet.⁵

Utskottet finner mot bakgrund av det ovanstående anledning att ifrågasätta det påstående regeringen gör i skrivelsen om att den uppfyllt sin informations- och samrådskyldighet genom bl.a. tidig information genom faktrapromemorior.

Utskottet konstaterar att faktrapromemorierna inkommer till kammarkansliet, där de diarieförs, och publiceras på riksdagens webbplats. De anmäls i kammaren och remitteras till ansvarigt utskott för beredning. Faktrapromemorierna ingår i riksdagstrycket.

Faktrapromemorierna tjänar syftet både att på ett tidigt stadium identifiera de förslag till rättsakter och andra EU-dokument som är av större betydelse och att beskriva förhandlingsläget och analysera förslagets konsekvenser.

Riksdagen har antagit nya regler för arbetet med EU-frågor. Den nya ordningen innebär att faktrapromemorior kan utgöra ett underlag för utskottens beredning av utlåtanden enligt riksdagsordningens 10 kap. 4 §. Faktrapromemorior kan också användas som underlag inför de överläggningar som utskott kan påkalla i EU-frågor enligt bestämmelser i riksdagsordningens 10 kap. 3 §.

Utskottet vill framhålla att det är viktigt både att faktrapromemorierna kommer i tillräckligt god tid för att möjliggöra en politisk reaktion från riksdagen och att redogörelsen för förslaget konsekvenser, preliminär svensk ståndpunkt m.m. är tillräckligt utförlig för att faktrapromemorierna ska kunna medföra ett mervärde i riksdagsarbetet jämfört med de underliggande EU-dokumenten.

Även om det finns andra kanaler för regeringens information i EU-frågor till riksdagen menar utskottet att det är viktigt att en faktrapromemoria i sig innehåller den information som behövs för att få en heltäckande bild av ärendet och att den medvetet skrivs med riksdagens ledamöter som mål-

⁵ Statistiken i promemorian bygger på de uppgifter som finns registrerade i diariesystemet EU-dokument. Faktrapromemorior ska ha inkommit till kammarkansliet inom fem veckor från det att grunddokumentet presenterats. Då det inte preciseras vad som avses med dagen för när ett dokument presenteras används i praktiken dagen för dokumentets antagande, dvs. det datum som anges på dokumentet (dokumentdatumet), som utgångspunkt för tidsfristen. Om en promemoria dateras sista dagen inom femveckorsspannet räknas den som inkommen till riksdagen i tid, endast om den också inkommer till kammarkansliet denna dag. Om en promemoria bygger på flera dokument har den bedömts som inkommen i tid om den inkommit inom fem veckor från det sist antagna dokumentet.

grupp. Det är därför viktigt att de avsnitt som har tydliga politiska dimensioner (Sveriges preliminära ståndpunkt, medlemsstaternas ståndpunkter m.m.) är väl utvecklade.

En annan viktig aspekt av är att en faktrapromemoria blir så ärendeorienterad som möjligt, snarare än strikt fokuserad på det aktuella dokumentet från EU. Det är viktigt för förståelsen av förslaget att läsaren får en bild av förslagets EU-politiska sammanhang, ärendets historik och inte minst den fortsatta tidsplanen. För att faktrapromemoriorna ska kunna användas under ärendets gång och inte snabbt bli obsoleta är det också nödvändigt att de uppdateras när substantiella förändringar sker i det aktuella förslaget, oavsett om dessa ändringar vidtas av kommissionen eller inom ramen för förhandlingarna i rådet och Europaparlamentet.

Utskottet vill också framhålla att det av en faktrapromemoria bör framgå om riksdagen tidigare har uttalat sig i den fråga som berörs i faktrapromemorian, t.ex. om substansen i ett förslag eller om ett förslags lämplighet ur subsidiaritetssynpunkt.

Konstitutionsutskottet har i en tidigare granskning, presenterad i betänkande 2003/04:KU10 (s. 78–89), bl.a. konstaterat att den gällande fristen om fem veckor för avlämnande till riksdagen normalt inte hålls. Utskottet anförde sammanfattningsvis att en snabbare expediering av faktrapromemior än vad som normalt sker skulle vara önskvärd. Utskottet framhöll vidare betydelsen av att de dokument som ska föranleda faktrapromemior väljs med noggrannhet så att promemoriorna blir relevanta.

Det ovan anförda om att faktrapromemior måste inkomma i tillräckligt god tid och att redogörelsen i faktrapromemior för förslagets konsekvenser, preliminär svensk ståndpunkt m.m. är tillräckligt utförlig torde vara något som framdeles kan komma att uppmärksammas av konstitutionsutskottet.

Såvitt avser *regeringens rapportering från rådsmöten* kan utskottet konstatera att en sammanställning gjord av riksdagens kammarskansli utvisar att endast 31 rapporter från totalt 59 formella rådsmöten (53 %) inkom inom den föreskrivna tiden om fem arbetsdagar från mötets avslutning. Utöver dessa har 12 rapporter inkommit från bl.a. informella ministermöten. Ministerrådsmöten ska avrapporteras till riksdagen inom fem arbetsdagar från mötets avslutning. För att räknas som inkomna till riksdagen ska de ha inkommit till riksdagens kammarskansli.

När det gäller *information och överläggningar med utskotten* vill utrikesutskottet i detta sammanhang framhålla vad Riksdagskommittén anförde om att överläggningar bör ske på politisk nivå med i första hand berört statsråd (2005/06:RS3 s. 49). Riksdagen har antagit de av Riksdagskommittén föreslagna riktlinjerna för riksdagens arbete med EU-frågor. De förändrade arbetsformerna medför också ändringar i riksdagsordningen. De nya riktlinjerna för arbetet med EU-frågor i riksdagen trädde i kraft den 1 januari 2007.

Såvitt avser *information från Europeiska rådets möten* välkomnar utskottet att denna vid återkommande tillfällen kunnat lämnats i kammaren med möjlighet till efterföljande debatt där riksdagens samtliga ledamöter har möjlighet att delta.

Två frågor som aktualiseras i en följdmotion – *bristen på underlag på svenska till utskotten och EU-nämnden* samt *resultaten av regeringens agerande vid ministerrådsmötena* – är frågor som utskottet anser vara betydelsefulla. De motionsledes framförda förslagen i denna del är dock identiska eller i hög grad överensstämmande med sådana som utskottet behandlade under det senaste riksmötet. Utskottet kan mot denna bakgrund och med hänvisning till det av riksdagen godkända betänkandet 2006/07:UU10 i detta sammanhang behandla nämnda frågor – om underlag och regeringens agerande vid rådsmöten – med förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande (2005/06:RS3). Motion 2007/08:U12 (mp) yrkandena 13 och 14 kan därmed avstyrkas.

Såvitt gäller ett motionsyrkande om *debatt och folkbildning kring EU-frågor* vill utskottet, i likhet med konstitutionsutskottet, framhålla att regering och riksdag har en viktig roll i det europeiska samarbetet inom unionen. Riksdagens arbetsformer för EU-frågorna har nyligen varit föremål för en omfattande översyn (Riksdagskommittén, 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335, 2006/07:KU3, rskr. 2006/07:25–26). Förankringen av EU-frågorna bland medborgarna har i denna diskussion haft en central roll. Nationella parlament spelar en central roll såväl i allmänt EU-samarbete som när det gäller offentlig debatt kring EU-frågor. Utskottet anser vidare att riksdagens roll har stärkts genom de bestämmelser för riksdagens arbete med EU-frågor som beslutats med anledning av Riksdagskommittén. Ledamöter och partier förutsätts bevaka att viktiga EU-frågor tas upp till debatt. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2007/08:K203 (s), 2007/08:K364 (mp) yrkandena 2 och 3 samt 2007/08:K393 (c).

Utskottet konstaterar att skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2007, vilken i sig är lagstadgad enligt 10 kap. 1 § riksdagsordningen, i sin nuvarande utformning återspeglar verksamheten i Europeiska unionen under år 2007. Enligt utskottet utgör skrivelsen en värdefull återrapportering av verksamheten inom EU under året som varit. Skrivelsen, tillsammans med skriftliga återrapporter till riksdagen från rådsmöten och information i riksdagens kammare av statsministern efter Europeiska rådets möten, fyller en viktig funktion i riksdagens kontrollmakt men har också ett stort värde för den offentliga debatten och möjligheterna att i efterhand följa hur olika frågor har behandlats inom EU. I detta sammanhang är det naturligtvis av värde, vilket EU-nämnden uppmärksammat, att det för olika sakfrågor redovisas när och på vilket sätt riksdagen har

varit involverad. Utskottet förutsätter samtidigt att regeringen i en sådan redovisning använder sig av den terminologi som framgår av regeringsformen och riksdagsordningen.

Såvitt avser de av EU-nämnden uppmärksammade ordförklaringarna kring beslutsfattandet inom EU i förra årets skrivelse konstaterar utskottet att behovet av dessa ordförklaringar ifrågasattes i det av riksdagen godkända betänkandet 2006/07:UU10 (rskr. 2006/07:196). Utrikesutskottet framhöll att utformningen av ordförklaringarna inte var fullständig och beaktade samtliga beslutsformer inom t.ex. andra och tredje pelaren. Utskottet anser inte att riksdagen nu bör göra något annat ställningstagande.

Med vad utskottet anfört i detta betänkande föreslår utskottet att *riksdagen lägger regeringens skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007 till handlingarna.*

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Europas framtidsfrågor och EU:s s.k. reflektionsgrupp, punkt 1 (s)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Carin Runeson (s) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U353 yrkande 1 och avslår motion 2007/08:U12 yrkandena 1, 2 och 12.

Ställningstagande

Framväxten av det europeiska samarbetet har varit avgörande för vår kontinents välbefinnande. I århundraden drabbades Europas befolkningar av blodiga krig länderna emellan. I dag präglas Europa av fred. Historiskt sett är denna utveckling fantastisk.

Socialdemokraterna vill att EU i grunden ska vara ett mellanstatligt samarbete, där vi tillsammans med de andra medlemsstaterna kan lösa problem som kräver gemensamma lösningar.

Dagens EU måste utvecklas på alla de områden där vi genom unionen bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem – som hårdare gemensamma tag mot miljöförstöring, som kraftfulla insatser mot människohandel och annan internationell brottslighet, som arbetet för att skapa fler och tryggare jobb.

Politiken och demokratin måste komma i kapp den ekonomiska globaliseringsens försprång. Sverige och EU måste bli bättre på att inom internationella organisationer driva frågor om arbetstagarnas rättigheter, internationella miljöregler och rättvisa handelsvillkor.

Det handlar också om att komma åt skatteparadis, pengatvätt och terrorismkonton, om rätt utformade tjänstedirektiv inom EU och om nya vägar för att finansiera utveckling. Med en mer aktiv politik kan makt förflyttas från den internationella marknaden till internationella politiska institutioner.

En demokratisk globalisering kräver respekt för de internationella regelverk och institutioner som redan finns på plats. Den internationella rätten, konventioner, protokoll och regelverk måste följas. Med gemensamma spelregler skyddas små staters rätt, och den globala demokratin stärks. När den internationella rätten efterlevs styrs utvecklingen av gemensamma överenskommelser på lika villkor, inte av de stater som har störst militär eller ekonomisk styrka. Därför vill Socialdemokraterna värna och stärka den internationella rätten. EU har här en stor roll att spela.

Den internationella brottmålsdomstolen och andra globala institutioner måste respekteras. Ingångna avtal som Kyotoprotokollet och icke-spridningsfördraget måste efterlevas, liksom FN:s resolutioner. Socialdemokraterna vill arbeta för en stark, effektiv och respekterad rättsordning baserad på folkrätt och mänskliga rättigheter. EU har en viktig roll inte minst genom att vara ett föredöme för det internationella samarbetet.

2. Europas framtidsfrågor och EU:s s.k. reflektionsgrupp, punkt 1 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U12 yrkandena 1, 2 och 12 samt avslår motion 2007/08:U353 yrkande 1.

Ställningstagande

Under det avsnitt som behandlar den övergripande utvecklingen i EU anger regeringen att den ”förordar en utveckling där EU koncentrerar sig på färre och genuint gränsöverskridande frågor och med ett fokus på frågor som rör medborgarnas vardag”. Dock anges det inte på något sätt vad som avses med detta. Någon exakt avgränsning ges inte, och av skrivelsen i övrigt är det svårt att se att regeringen anser att EU ska ägna sig åt färre frågor och genuint gränsöverskridande frågor. Vänsterpartiet och Miljöpartiet delar regeringens generella inställning att EU ska ägna sig åt färre frågor men anser att det också måste märkas i den politik som faktiskt förs. Regeringen måste därför mer aktivt rösta emot förslag som inte ligger i linje med denna inriktning.

Regeringen anger också i skrivelsen att den har som ambition att ”Sverige ska tillhöra kärnan i det europeiska samarbetet”. Det utvecklas inte vad som avses med detta. För oss är det viktigare vilken politisk åsikt Sverige för fram än att Sverige tillhör kärnländerna. Regeringen bör därför driva en linje som tillvaratar de svenska intressena i EU.

Efter att Lissabonfördraget hade skrivits under i december 2007 togs beslut om att inrätta ny grupp, reflexionsgruppen, som ska blicka in i EU:s framtid. Gruppen ska identifiera nya framtida utmaningar för EU och analysera hur dessa ska bemötas utifrån tidshorizonten 2020–2030. Vi kan dela regeringens oro för att gruppen ska bromsa EU:s utvidgning men anser att regeringen tydligare borde ha protesterat mot inrättandet av gruppen och satt upp som krav att gruppen inte ska arbeta för mer makt till EU.

3. EU:s arbete mot diskriminering av HBT-personer, punkt 2 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:U210 yrkande 10, 2006/07:U212 yrkandena 1–5, 2007/08:U236 yrkandena 1–5 och 2007/08:U304 yrkande 28.

Ställningstagande

Under de senaste åren har det blivit tydligt att ett EU-medlemskap inte är en garanti för att HBT-personer ska undgå diskriminering. Diskriminering förekommer fortfarande i EU:s medlemsländer. Till exempel saknar fortfarande HBT-personer i ett flertal EU-länder rätten att ingå partnerskap eller äktenskap, rätten att få adoptera och skydd genom tydlig diskrimineringslagstiftning. Under de senaste åren har vi kunnat se hur regeringarna i Lettland och Polen öppet motarbetat HBT-personers rättigheter och bl.a. motsatt sig eller försvårat Pridefiranden. Även om regeringarna i Polen och Lettland utsatts för kritik har alltför lite gjorts för att garantera att de mänskliga rättigheterna för HBT-personer efterlevs i dessa länder. Den svenska regeringen bör se över möjligheterna för ytterligare åtgärder mot de medlemsländer som inte efterlever de mänskliga rättigheterna avseende sexuell läggning och könsidentitet.

Sverige måste inta en mer aktiv roll inom EU i HBT-frågorna. Det finns flera exempel där åtgärder behöver vidtas. Ett handlar om regelverket om fri rörlighet för privatpersoner, som i dag ger en mer förmånlig behandling av heterosexuella, eftersom den EU-medborgare som med tryggad försörjning bosätter sig i ett annat EU-land endast har en generell rätt att låta livskamraten flytta med om denna är en äkta make eller maka. Registrerade partner eller sambor har ingen generell rätt att följa med. Den överenskommelse som medlemsstaterna nått innebär vissa förbättringar men

upphäver inte den grundläggande särbehandlingen. Den svenska regeringen bör därför verka för att regelverket om fri rörlighet i EU blir icke-diskriminerande med avseende på sexuell läggning.

En ökad medvetenhet bland politiker och allmänhet om behovet av skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning kan konstateras, men tyvärr är det en insikt som många gånger stannar vid vackra ord. Homo- och transfobi går ofta hand i hand med rasism och främlingsfientlighet. Det är vår bedömning är att det krävs krafttag från EU:s sida för att få bukt med dessa problem. Alla medlemsstater i EU borde t.ex. kartlägga och identifiera homo- och transfobi i sina respektive länder. EU borde få ansvar för att föra statistik över fobins utbredning bland medlemsländerna. Alla medlemsländer i EU måste vidare vidta utbildnings- och informationsinsatser om de övergrepp HBT-personer utsätts för. Det är också vår uppfattning att EU borde ge stöd till HBT-organisationer inom EU och till arbete mot transfobi och för transpersoners rättigheter.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet förordar att Sveriges regering inom EU tar initiativ till en pakt för HBT-personers skydd inom EU, på samma sätt som initiativ tidigare tagits för dels en pakt för jämställdhet mellan män och kvinnor, dels en ungdomspakt för att lyfta fram kravet på arbete och utbildning för ungdomar. Stödet för dessa två svenska initiativ var i princip enhälligt i riksdagens EU-nämnd. Det borde således finnas stöd för ett initiativ om en HBT-pakt.

4. EU:s politik för jobb, punkt 3 (s)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Carin Runeson (s) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U11 yrkande 2.

Ställningstagande

Under det gångna året var utan tvekan den s.k. Lavaldomen den mest avgörande händelsen för jobben och arbetsmarknaden i Sverige och EU. Domslutet överraskade de flesta och är ett hot mot den svenska avtalsmodellen.

Åtminstone delar av den borgerliga regeringen säger sig ställa sig bakom den svenska avtalsmodellen. Hur långt bakom får dock sägas vara oklart. Ändå är det just därifrån som initiativen nu måste komma. Det är i första hand genom ändringar och förtydliganden av den svenska lagstiftningen som problemen efter Lavaldomen måste lösas.

Sverige måste ständigt arbeta för att utformningen av olika EU-direktiv och andra regler inte omöjliggör den svenska modellen för att reglera arbetsmarknaden genom dispositiv lagstiftning och avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Det är viktigt att utveckla EU:s arbetsmarknad så att fler kommer i arbete och att levnadsstandarden är på en jämn och hög nivå i samtliga medlemsstater. I dag är variationerna stora, och det skapar naturligtvis spänningar inom unionen. Den dynamik som finns kan vara negativ eller positiv – det avgörande är hur den används.

Lavaldomen riskerar att skapa en situation med en negativ dynamik där lönerna i hela EU pressas nedåt. Blir det resultatet kommer det att innebära att EU-länderna tappar i välfärd och att samhällsutvecklingen stannar av.

Målet måste vara att göra det möjligt för fattigare delar av EU att utvecklas. Människor i dessa områden måste få en utveckling som höjer dem till de högsta nivåerna inom EU. Vi vill inte ha en utveckling där anpassningen och utjämningen sker ned till de lägsta nivåerna.

Den svenska regeringen måste i första hand på hemmaplan snarast slå fast att nödvändiga förändringar av den svenska lagstiftningen ska göras för att säkra den svenska avtalsmodellen. Vidare måste regeringen agera betydligt mer aktivt inom EU för att utveckla EU:s inre arbetsmarknad på ett sätt som leder till ökat välfärd, ökad trygghet och ordning och reda på arbetsmarknaden samt att gällande avtal och regler i ett land tillämpas för alla som verkar där. I diskussioner och beslut om ”flexicurity” måste regeringen betona tryggheten lika mycket som den hittills betonat vikten av flexibilitet. En verklig flexibilitet, som också blir accepterad bland företag och anställda, måste bygga på en väl fungerande trygghet. Det ena utan det andra är inte möjligt.

Socialdemokraterna vill också slå vakt om kvinnors möjlighet att verka på arbetsmarknaden på samma villkor som män. Vi ser med oro på att en stor del av de nya jobben för kvinnor är jobb med lägre löner och begränsad arbetstid.

Sverige och Europa ska konkurrera i en alltmer globaliserad värld. För att detta ska fungera och utvecklas med det intensiva konkurrenstryck som globaliseringen skapar, krävs ett nära samarbete mellan staten och arbetsmarknadens parter. I Sverige initierade vi socialdemokrater strategiska branschprogram som innehåller bl.a. forsknings-, utbildnings- och infrastrukturinsatser. De togs fram i samarbete mellan stat, näringsliv och fackliga organisationer för att stärka Sveriges konkurrenskraft i nyckelbranscher. Av EU ses detta som ett gott exempel, och vi socialdemokrater anser att det är ett sätt att genomföra Lissabonstrategin för tillväxt och samskaping, men regeringen är beklagligt ointresserad.

5. Köpenhamnskriterierna, punkt 7 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:U210 yrkande 11, 2006/07:U269 yrkande 2 och 2007/08:U304 yrkande 27 och avslår motion 2006/07:U264 yrkande 19.

Ställningstagande

Det är angeläget att Sverige verkar för att Köpenhamnskriterierna efterföljs och att blivande medlemsländer måste respektera de mänskliga rättigheterna, inklusive homosexuellas, bisexuellas och transpersoners grundläggande rättigheter. I förhållande till EU:s ansökarländer måste Sverige bevaka att bedömningen av människorättssituationen (i enlighet med Köpenhamnskriterierna) också inkluderar en bedömning av hur HBT-personers mänskliga rättigheter respekteras.

I dag har flera länder som har en historia av omfattande diskriminering och förföljelse av HBT-personer ansökt om medlemskap i EU. Erfarenheterna från Polen och Lettland visar att det inte räcker att ansökarländerna formellt uppfyller de lagmässiga kraven. Ansökarländer behöver även uppvisa ett engagemang för att arbeta mot diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

Det är vår uppfattning att Köpenhamnskriterierna behöver skärpas avseende HBT-personers rättigheter så att det av kriterierna uttryckligen framgår att ett land som diskriminerar HBT-personers rättigheter inte kan bli medlem i unionen.

6. EU:s budgetöversyn, punkt 8 – motiveringen (v)

av Hans Linde (v).

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill som utskottsmajoriteten avslå yrkandet, men med en annan motivering. Vänsterpartiet vill stärka friheten för det nationella självbestämmandet både i och utanför EU. Därför vill vi generellt dra ned på EU:s intäkter och utgifter. Verksamheter som i dag administreras genom EU skulle kunna skötas både mer demokratiskt och mer ekonomiskt effektivt om de i stället låg på medlemsländerna

Vänsterpartiet är djupt kritiskt till EU:s jordbrukspolitik – inte enbart för att den är oerhört kostsam utan också för att den är ineffektiv, byråkratisk, inbjuder till fusk och är djupt orättfärdig mot tredje världen. Den gynnar

dessutom en utveckling mot storskaliga industriella jordbruk med långa djurtransporter vilket varken jordbrukarna eller konsumenterna önskar. Jordbrukspolitiken bör till allra största del återföras till medlemsländerna.

Även strukturfonds- och regionalpolitiken är ineffektiv och byråkratisk. Den omges av omfattande fusk och oegentligheter, låser in regioner i bidragsberoende och försvårar skapandet av riktiga jobb i offentlig sektor eftersom det kring många av de tillfälliga projekten krävs offentlig medfinansiering. I likhet med jordbrukspolitiken bör även strukturfonds- och regionalpolitiken i allt väsentligt återföras till medlemsländerna.

EU-budgeten har inte reagerat tillräckligt på behoven av en mer miljö- och klimatanpassad politik. Klimatförändringar, biologisk mångfald och friska ekosystem är de viktigaste utmaningarna för jordbrukspolitiken. Jordbrukets påverkan på havsmiljön och problematiken med övergödningen har inte på ett tydligt sätt tagits upp vare sig i kommissionens samrådsdokument eller i utskottsmajoritetens överväganden. En annan stor utmaning, som inte klart framgår av kommissionens beskrivning, är hur EU kan stödja ett hållbart jordbruk i utvecklingsländerna. Även EU:s fiskeripolitik måste på ett helt annat sätt beakta behoven i utvecklingsländerna.

Vänsterpartiet strävar mot stärkt nationellt självbestämmande både i och utanför EU och vill därför sänka anslagen till militära ändamål. Vår politik innebär en utrikes- och säkerhetspolitik som bygger på att Sverige åter får en stark röst i världen. Utrikes- och säkerhetspolitiken måste därför återföras till medlemsländerna.

Beträffande EU-budgetens inkomster förespråkar Vänsterpartiet avgifter relaterade till medlemsländernas ekonomiska styrka. Rabatten för framför allt Storbritannien bör avvecklas.

7. EU:s budgetöversyn, punkt 8 – motiveringen (mp)

av Max Andersson (mp).

Ställningstagande

Miljöpartiet vill som utskottsmajoriteten avslå yrkandet, men med en annan motivering. Miljöpartiet har i en reservation i det av riksdagen godkända utlåtandet 2007/08:FiU14 Översyn av EU:s budget nyligen redovisat utgångspunkterna för Miljöpartiets inställning till nu pågående översynsarbete. Miljöpartiet står fast vid de ställningstaganden som där redovisats.

8. Klimatanpassning av EU:s budget m.m., punkt 9 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U12 yrkandena 4–6.

Ställningstagande

En del i uppgörelsen om långtidsbudgeten för perioden 2007–2013 i december 2005 var att det skulle tas initiativ till en översyn av EU:s budget. Detta välkomnar översynsarbete har nu påbörjats, och regeringen redogör för sina allmänna utgångspunkter i skrivelsen (s. 26–28).

Vänsterpartiet och Miljöpartiet har i två separata reservationer till finansutskottets utlåtande 2007/08:FiU14 Översyn av EU:s budget nyligen redovisat utgångspunkterna för respektive partis inställning till nu pågående översynsarbete.

Både Vänsterpartiet och Miljöpartiet anser det angeläget att regeringen tar initiativ till att EU:s budget anpassas så att framtidsfrågor som klimat- och miljöpolitik prioriteras och får en ökad andel av EU:s budgetram samt att EU:s budget klimatsäkras. Att klimatsäkra EU:s budget innebär att den inte ska gå till verksamhet som förstör klimatet. Det betyder t.ex. mindre ekonomiska resurser till motorvägar och flygplatser och mer pengar till järnvägar. När det gäller just järnvägspolitiken finns ett klart mervärde för EU: Ska människor kunna ersätta flygresor (som förstör klimatet) med järnvägresor (som är bättre för miljön) krävs också att järnvägsnäten över gränserna förbättras och en kraftig utbyggnad av höghastighetståg inom och över nationsgränser görs.

Vi anser att det bör tillsättas en särskild arbetsgrupp på EU-nivå för att se över EU:s budget utifrån klimatfrågan, som ett led i den påbörjade översynen, och se på hur och inom vilka områden åtgärder krävs för att EU-budgeten ska kunna klimatsäkras. Det borde ligga både i Sveriges och i EU:s intresse att utforma budgeten så att den inte påskyndar klimatförändringarna.

9. Lissabonfördraget, punkt 10 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:K234 yrkandena 1 och 2, 2007/08:K364 yrkande 4 och 2007/08:U12 yrkande 11 och avslår motion 2007/08:K302 yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen har för avsikt att under 2008 låta Sveriges riksdag ratificera den nya EU-grundlagen, som nu har omformulerats och går under det nya namnet Lissabonfördraget, i syfte att det ska träda i kraft i tid till Europaparlamentetsvalet i juni 2009.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet har vid upprepade tillfällen drivit kravet att låta svenska folket ta ställning till den stora förändring av svensk demokrati som detta fördrag innebär.

Det är vår uppfattning att sakliga och demokratiska skäl entydigt talar för en folkomröstning om EU:s nya grundlag. Den sittande riksdagen kan inte anses ha mandat att fatta beslut om ratificering av Lissabonfördraget utan vägledning av en föregående folkomröstning.

10. Sveriges EU-medlemskap, punkt 11 (mp)

av Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:K364 yrkande 1.

Ställningstagande

Det har gått mer än 13 år sedan Sverige blev medlem av EU. Sveriges medlemskap föregicks av en folkomröstning i november 1994. Inför denna folkomröstning verkade Miljöpartiet de gröna för ett nej till ett svenskt medlemskap. Även om vi accepterade resultatet av folkomröstningen är Miljöpartiet än i dag emot det svenska medlemskapet i EU.

Under de år Sverige varit medlem har mycket hänt. EU har fått mer makt, infört en gemensam valuta, tagit stora steg mot ett EU-försvar och även fått en rad nya medlemmar. De fördrag som gällde för EU då Sverige folkomröstade 1994, Romfördraget och Maastrichtavtalet, har redan hunnit förändras av både Amsterdamfördraget och Nicefördraget.

Dagens EU ser således annorlunda ut än det EU vi hade att ta ställning till i folkomröstningen. Miljöpartiet anser därför att det är motiverat med en ny folkomröstning om Sveriges fortsatta medlemskap. Blir resultatet av denna omröstning att en majoritet anser att Sverige ska lämna EU bör Sverige omedelbart anmäla detta till EU och begära förhandlingar om utträde.

11. EU:s kris- och konflikthantering samt fredsfrämjande insatser, punkt 13 – motiveringen (v)

av Hans Linde (v).

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill som utskottsmajoriteten avslå yrkandet, men med en annan motivering. Sverige har sakta men säkert övergivit en traditionell och framgångsrik säkerhetspolitik som byggt på neutralitet, fredliga lösningar på konflikter, nedrustning, stöd till FN och solidaritet med tredje världen. Vänsterpartiet är starkt motståndare till att EU militariserar, för oss är det uppenbart att målet är att bli en militär stormakt. Unionens säkerhetsstrategi är inriktad på militära lösningar på kriser i världen, och tillsammans med framför allt USA och Nato försvarar EU först och främst sina egna intressen och värderingar. Vi vill därför inte, liksom motionärerna, se en ökad förmåga och kapacitet för internationell krishantering på EU-nivå.

Trots att ja-sidan hävdade att Sverige skulle kunna förbli alliansfritt även efter ett inträde i EU bidrar Sverige i dag på en mängd olika sätt till EU:s militarisering. Genom att delta i Nordic Battle Group (NBG) har vi frångått vårt gamla krav på att militära insatser från Sveriges sida alltid ska ha FN-mandat.

EU satsar hårt på att bygga upp militära strukturer och resurser. EU anammar USA:s doktrin ”pre-emptive war”, föregripande krig, dvs. att man ska vara beredd att ingripa militärt utomlands innan en kris uppstår. Vänsterpartiet anser att detta är en utveckling Sverige inte bör vara en del av. Sverige bör i stället avbryta allt samarbete som har med EU:s militarisering att göra.

12. Europeiska grannskapspolitiken söder om EU, punkt 15 (s)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Carin Runeson (s) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U373 yrkande 5.

Ställningstagande

Söder om EU utgör Medelhavet det vatten som måste passeras av fattiga människor för att få chansen att ta del av det ekonomiska välstånd, den frihet och den demokrati som vi européer tar för given. Mediernas bilder av desperata unga män och kvinnor som ofta utnyttjats av hänsynslösa människohandlare och som vågar livet i rangliga båtar för att nå Europas

kuster är hjärtskärande. Den välståndsklyfta vi kan se mellan EU och norra Afrika är inte långsiktigt hållbar. Enda lösningen är att skillnaderna i livsvillkor utjämnas. EU kan här med sin mjuka makt bidra till stora förändringar genom att i alla avtal och förbindelser peka på behovet av demokratisering och av ekonomiska reformer. EU måste också ge dessa länder en möjlighet att sälja sina produkter på den europeiska marknaden. De handelshinder som finns för att skydda europeiska bönder och industrier måste upphöra.

Den socialdemokratiska regeringen initierade flera projekt med syfte att få i gång en dialog och att bidra till ökade relationer med EU:s södra grannskap. Alexandriainstitutets och det svenska konsulatet i Istanbuls ansträngningar och viktiga roll för detta måste understrykas. Sveriges erfarenheter bör tas till vara för att öka kontakter och minska misstro mellan kulturer samt stödja processer mot demokrati och mänskliga rättigheter. Sveriges riksdag har också behandlat ett betänkande om vår relation till den muslimska världen i EU:s närområde. Riksdagens beslut bör ligga till grund för ett fortsatt svenskt engagemang även under en borgerlig regering.

13. Colombia, punkt 16 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U254 yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Sverige måste verka för att EU:s bistånd till Colombia på ett tydligt sätt inriktas på att garantera det paramilitära våldets offers rätt till sanning, rättvisa och gottgörelse. EU:s biståndsmedel får inte användas till att framtvinga försoningsprocesser som saknar en stabil grund i dessa rättigheter.

Inom EU bör regeringen verka för att en oberoende utredning av avmobiliseringsprocessen kommer till stånd innan beslut om nya rådsslutsatser fattas.

Sverige måste också verka för att frågan om MR-övergrepp och de fackligt aktivas situation i Colombia på ett adekvat sätt tas upp i de nu pågående associationsavtalsförhandlingarna mellan EU och CAN-länderna.

Under sin ordförandeperiod i G 24-kretsen bör Sverige verka för att ytterligare förstärka och fördjupa strävandena att få till stånd konstruktiva och inkluderande processer som förmår belysa såväl konfliktens orsaker som möjliga politiska lösningar på densamma.

14. Filippinerna, punkt 17 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U250 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Statsterrorn i Filippinerna sker med västvärldens goda minne. Sedan den 11 september 2001 har det säkerhetspolitiska samarbetet mellan USA:s och Filippinernas regeringar stärkts. Den filippinska regeringens villkorslösa stöd till USA:s aggressiva politik har återgäldats genom att landets president getts fria händer att bruka våld mot den inhemska oppositionen. Under förevändning att det handlar om bekämpning av terrorism tränar också den amerikanska militären sin filippinska partner. Det militära biståndet har kraftigt utökats från amerikansk sida.

Vänsterpartiet anser att Sverige för egen del och som medlem av EU bör protestera mot USA:s militära bistånd till och militära inblandning i Filippinerna, mot bakgrund av militärens delaktighet i systematiska övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. Vänsterpartiet anser också att Sverige i EU och FN måste uppmärksamma och protestera mot de brott mot de mänskliga rättigheterna som sker bl.a. under förevändning att det handlar om terroristbekämpning i Filippinerna.

15. Fiskeavtalet mellan EG och Marocko, punkt 18 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U224 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Förra året undertecknades ett fiskeavtal mellan Marocko och EU som även omfattade västahariska farvatten. Detta avtal var uppenbart folkrättsvidrigt. Den svenska regeringen motsatte sig detta avtal, vilket är positivt.

Vi anser att det finns anledning att närmare utreda detta avtal eftersom det finns västsahariska uppgifter om att västsaharier är förhindrade att arbeta inom fiskenäringen.

Sverige bör fortsättningsvis arbeta för att detta folkrättsvidriga avtal upphävs. Dessutom bör Sverige inom EU kräva en oberoende utredning om vilka som får del av den ersättning som EU betalar ut till Marocko i enlighet med avtalet.

16. Sahariska arabiska demokratiska republiken, punkt 19 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U257.

Ställningstagande

När Spanien drog sig ur Västsahara 1975 ockuperades området av Marocko, som i dag har annekterat två tredjedelar av territoriet. Inget land i världen erkänner Marockos ockupation av Västsahara. Ändå fortgår den.

Västsahariernas strävan mot självständighet är sedan länge en kamp där de utan användande av våld försöker hävda sina mänskliga rättigheter. De strävar efter att upprätta en demokratisk stat med religionsfrihet och har fått rätten till självbestämmande fastslagen av Internationella domstolen i Haag. FN har antagit en resolution om att en omröstning skulle hållas 1992 för att låta det västsahariska folket självt avgöra frågan om landets självständighet – en omröstning som ännu inte är genomförd.

Sverige har under många år framhållit det västsahariska folkets rätt till självbestämmande liksom att de mänskliga rättigheterna ska respekteras. EU har framför allt uppmärksammat konfliktens humanitära problem. EU:s roll i övrigt har varit svag på grund av bristande enighet mellan medlemsstaterna.

Om vi menar allvar med att demokrati, självbestämmande och mänskliga rättigheter ska respekteras överallt, måste vi även vara tydliga med att Marockos ockupation och kränkning av det västsahariska folket inte längre får fortgå. Sverige bör inom EU-kretsen driva frågan om ett erkännande av Sahariska arabiska demokratiska republiken (SADR).

17. Gasledningen mellan Ryssland och Tyskland, punkt 23 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U12 yrkande 9.

Ställningstagande

En aktuell fråga under 2007, som inte fått någon särskild uppmärksamhet i regeringens skrivelse, har varit den planerade gasledningen mellan Ryssland och Tyskland. Gasledningen planeras att gå förbi Gotland på Östersjöns botten. Regeringens position har varit minst sagt oklar genom att statsminister Fredrik Reinfeldt och utrikesminister Carl Bildt har hävdat att de inte kan säga vad Sverige har för uppfattning om gasledningen. Projektet klassades som ett prioriterat projekt inom EU:s program för transeuropeiska energinätverk (TEN-E) redan på 1990-talet. Denna status bekräftades så sent som 2006. Vi anser att regeringen måste agera innan det blivit för sent att stoppa projektet eller kräva en alternativ dragning.

18. FN:s sanktionskommitté och respekten för FN-stadgan, punkt 24 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:U232 yrkande 4 och avslår motionerna 2006/07:U298 och 2007/08:U349 yrkandena 33 och 34.

Ställningstagande

Varje individ som står anklagad för ett brott ska ha rätt till en opartisk och offentlig rättegång för att få anklagelserna prövade. Denna rättighet garanteras både i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter.

När sanktionskommittén i FN:s säkerhetsråd placerar individer på en lista med innebörden att deras tillgångar ska frysas står beslutet sannolikt i strid med FN-stadgan. Möjligheten att få besluten, t.ex. rörande tre svenska medborgare av somaliskt ursprung, prövade i svensk domstol har varit utesluten av ekonomiska skäl. Nödvändigheten att göra grundläggande förändringar i sanktionskommitténs sätt att hantera dessa frågor för att det fortsättningsvis ska stå i överensstämmelse med artiklarna 1, 55 och 56 om skydd för de mänskliga rättigheterna i FN-stadgan kvarstår. Regeringen bör både inom FN-systemet och inom EU driva krav på att FN:s sanktionskommitté fortsättningsvis ska arbeta i respekt för FN-stadgan.

19. Översyn av den rättsliga regleringen av FN:s och EU:s s.k. terroristlistor, punkt 25 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U219 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Att föras upp på EU:s och FN:s terroristlistor har för den enskilde långtgående konsekvenser utöver själva frysningen av dennes tillgångar. En anklagelse att någon är terrorist eller stöder terrorism är bland det allvarligaste som kan drabba en människa. Utöver stigmat som en terroristetikett innebär är själva sanktionerna förödande för den som drabbas.

Sverige bör ta initiativ till en fullständig översyn av den rättsliga regleringen av EU:s terroristlistor.

FN:s terroristlistor fungerar ännu sämre än EU:s från rättssäkerhetssynpunkt. Där saknas t.o.m. den mycket begränsade möjlighet som finns att få saken rättsligt prövad av EG-domstolen. Under hösten 2001 godtog FN:s säkerhetsråd och rådets sanktionskommitté okritiskt alla namn på USA:s terroristlista. Listningen har fått konsekvenser för många personer i världen som drabbats av rättsosäkra sanktioner. Även svenska medborgare har drabbats. Sverige bör, menar Vänsterpartiet och Miljöpartiet, ta initiativ till en fullständig översyn av den rättsliga regleringen av FN:s terroristlistor.

20. EU:s gemensamma jordbrukspolitik och fiskeripolitik, punkt 26 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U12 yrkandena 3, 7 och 8.

Ställningstagande

En viktig process inom EU är den pågående hälsokontrollen för EU:s jordbrukspolitik. Vår uppfattning är att EU:s gemensamma jordbrukspolitik, trots vissa reformer, fortfarande är omodern och i stor utsträckning bygger på målformuleringar från efterkrigstiden. Den skapar en överskottssituation på EU-marknaden, vilket leder till att överskott dumpas på världsmarknaden och därigenom slår ut jordbruksproduktion i fattiga länder.

Vi anser att jordbrukspolitiken bör återgå till medlemsstaterna. Till dess verkar vi för att EU:s jordbrukspolitik ska bli mer transparent och i linje med samhällets mål för jordbruket, inte minst vad gäller miljöinriktning, ekologisk produktion och landsbygdsutveckling. EU:s resurser måste i högre grad gå till att möta nya hot som klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald, jordförstörelse, vattenbrist och liknande. Åtgärder för att minska användningen av fossila bränslen och konstgödsel inom jordbruket borde vara en del av hälsokontrollen. Kopplingen till EU:s energi- och klimatpaket måste bli tydligare. Vi anser också att fördelningen av EU-stödet måste hanteras.

Vi anser också att regeringen borde inta en mer restriktiv hållning sedan EU-kommissionens tidigare moratorium mot godkännande av nya genetiskt modifierade organismer (GMO) har upphävts. De nuvarande reglerna för märkning av produkter som består av, innehåller eller har framställts av GMO måste utökas till att även omfatta produkter som är framtagna med hjälp av GMO, men där mätbarheten gått förlorad.

Såvitt avser torskkvoter och fiskerikontrollfrågor måste Sveriges linje i de internationella förhandlingarna vara i enlighet med den vetenskapliga rådgivningen. Detta gäller alltså också EU-förhandlingarna och är den av riksdagen fastlagda politiken: Forskarnas rådgivning ska följas. Det har man dock inte gjort. I december medverkade jordbruksminister Eskil Erlandsson i ett EU-beslut om en minskning av torskfisket i Kattegatt med bara 8 %, jämfört med EU-kommissionens förslag på 25 % och forskarnas rekommendation på totalstopp.

21. Analyser av handelsavtal utifrån frågor om diskriminering av kvinnor, punkt 28 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U251 yrkande 4.

Ställningstagande

Mäns och kvinnors olika roller och ansvar i ekonomin gör att de påverkas på olika sätt när handelsreglerna förändras. I debatten om internationell handel lyser dock könsmaktsanalysen med sin frånvaro. Förändringar av handelsregler som inte inkluderar en könsmaktsanalys riskerar att förstärka ojämlikheten mellan män och kvinnor. Sverige måste därför inom ramen för EU och WTO verka för att alla förhandlingar om nya handelsavtal ska inkludera en analys av hur avtalet förhåller sig till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor. Utifrån de förutsättningar som gäller de pågående förhandlingarna inom världshandelsorganisationen WTO, den s.k. Doharundan, är risken annars överhängande att ett framtida handelsavtal kommer att försämra kvinnors situation, i synnerhet i många länder i syd.

22. EU-parlamentets säte, punkt 30 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:U309 och 2007/08:U353 yrkande 7 och avslår motion 2007/08:K210.

Ställningstagande

Av historiska skäl delar Europaparlamentet upp sitt arbete mellan Bryssel och Strasbourg. Resandet mellan Bryssel och Strasbourg kostar stora summor varje år. Utöver det går mycket restid förlorad. Den dubbla uppsättningen byggnader uppfattas som enormt onödigt och byråkratiskt. De påfrestningar på miljö och klimat som flytten varje månad innebär är avsevärda. Det här har gett en flyttcirkus av personer och handlingar som i

dag är helt omöjlig att försvara från effektivitetssynpunkt, ekonomisk synpunkt och miljösynpunkt. Hela flyttcirkusen drar ett löjes skimmer över EU och måste snarast upphöra.

Det är vår uppfattning att Sverige i alla sammanhang måste agera för att inom EU väcka opinion och nå ett beslut om att koncentrera Europaparlamentets verksamhet till en ort.

23. HBT-personer anställda i EU:s organ, punkt 32 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U304 yrkande 29.

Ställningstagande

Europeiska unionens olika organ är en stor arbetsgivare. Fortfarande förekommer regler som särbehandlar HBT-personer negativt när det gäller anhörigförmåner och andra familjerelaterade bestämmelser. Sverige har ett ansvar att agera för likabehandling oavsett sexuell läggning. Motsvarande gäller givetvis också i andra internationella organ på europeisk eller global nivå.

24. Öppenhet och insyn inom EU, punkt 33 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:U12 yrkande 10 och 2007/08:U353 yrkande 3.

Ställningstagande

För allmänheten och även politiskt aktiva och förtroendevalda framstår EU och dess beslutsorganisation ofta som avlägsen, komplex och sluten.

Under de år Sverige varit medlem i EU har öppenheten ökat väsentligt, och det finns i dag en helt annan attityd inom EU. Fortfarande är dock många känsla att EU brister när det gäller öppenhet. Detta beror naturligtvis på vad man jämför med, men det faktum att många medieredaktioner dragit ned på sin EU-bevakning bidrar också.

Beslutsunderlag, förhandlingsprocesser och utvärderingar måste göras tillgängliga för medborgarna. Sverige har en lång tradition på detta område och måste bidra med erfarenheter och metoder för att ytterligare öppna EU för insyn. Vi menar att det är av avgörande betydelse att de länder som önskar öppenhet inom EU med kraft verkar för detta. Vi vill därför att regeringen kraftfullt engagerar sig i arbetet för ökad öppenhet inom EU. Som ett led i arbetet med ökad öppenhet borde regeringen även se över hur insynen och öppenheten när det gäller EU-frågorna i Sverige kan öka.

25. Prioriteringar inför Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd, punkt 35 (s)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Carin Runeson (s) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U353 yrkande 8 och avslår motion 2007/08:K242.

Ställningstagande

Under 2009 kommer Sverige att vara ordförande för EU:s ministerråd. Det svenska ordförandeskapet 2001 var mycket framgångsrikt. Ska Sverige återigen hantera sitt ordförandeskap på ett framgångsrikt sätt krävs att ordförandeskapet är väl förberett och har rätt och tydliga prioriteringar.

Det är Socialdemokraternas uppfattning att Sverige genom det ständiga arbetet inom EU är förknippat med och har hög trovärdighet i frågor som rör arbete, klimat och miljö, jämställdhet och EU:s utvidgning. Dessa frågor måste vara Sveriges prioriteringar, och EU har ett stort behov av att fortsätta att utvecklas på dessa områden.

26. Sexuell och reproduktiv hälsa m.m., punkt 36 (v)

av Hans Linde (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U370 och avslår motion 2007/08:K355.

Ställningstagande

Sverige har länge varit en av de starkaste aktörerna på området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Internationellt finns en förväntan på Sverige att agera för individens rätt att oavsett var i världen han eller hon är född kunna bestämma över sin kropp, sin sexualitet och barnafödande. Sverige bör under sitt ordförandeskap i EU:s ministerråd 2009 prioritera sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Tyskland lyckades under sin ordförandetid driva frågor om hiv/aids och vikten av att satsa på förebyggande arbete för att hindra epidemin i världens fattiga länder. Det är av yttersta vikt att Sverige fortsätter detta arbete och visar hur viktigt det är att satsa på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, både som en utvecklingsfråga och som en rättighetsfråga. Sverige måste fortsätta att vara ett föregångsland inom EU för kampen för de mänskliga rättigheterna och då särskilt de mänskliga rättigheter som rör sexualitet och reproduktion.

27. Prostitutionsfritt EU, punkt 37 (s, v)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U10 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Att bekämpa människohandel står sedan länge högt på EU:s dagordning. Den svenska lagen (1998:408) om förbud mot köp av sexuella tjänster trädde i kraft den 1 januari 1999. Den 1 juli 2002 infördes människohandel för sexuella ändamål som ett nytt brott i Sverige, och den 1 juli 2004 utvidgades straffbarheten bl.a. till att omfatta även människohandel som sker inom landets gränser. Det är vår uppfattning att lagarna är viktiga instrument för att förebygga och bekämpa handel med människor och för att skydda de människor, främst kvinnor och barn, som är eller riskerar att bli indragna i prostitution och andra former av sexuellt utnyttjande. Lagen har påverkat attityder och blivit ett viktigt redskap mot prostitution och människohandel.

Vi kan inte bortse från att män som besöker Sverige kommer att efterfråga sexslavar, och vi kan inte bortse från att den organiserade brottsligheten bakom sexslaveriet vill tjäna pengar också i Sverige. Inför Sveriges ordförandeskap i EU hösten 2009 bör polisen därför få direktiv från regeringen att avsätta resurser för att effektivt arbeta för att inte prostitutionen ökar i Sverige under vårt ordförandeskap. Ansvariga myndigheter bör i förebyggande syfte samverka med sina motsvarigheter inom Europa.

Ordförandeskapet ger oss en unik möjlighet att markera vår inställning och vår avsikt att fortsätta arbetet mot prostitution och vårt stöd för sexköpslagen. Vidare bör vi genom information och debatt öka det allmänna medvetandet om problematiken. Sverige bör deklarerat sitt ordförandeskap som prostitutionsfritt. Att erbjuda gäster övernattnin på porrfria hotell- och konferensanläggningar vore ett positivt sätt att uttrycka Sveriges värderingar.

28. Underlag till utskott och EU-nämnd samt regeringens agerande vid ministerrådsmötena, punkt 38 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U12 yrkandena 13 och 14.

Ställningstagande

I skrivelsen lyfter regeringen fram (s. 19) att den anser att dess informations- och samrådsskyldighet – enligt regeringsformen och riksdagsordningen – har uppfyllts, bl.a. genom skriftliga underlag till EU-nämnden inför rådsmöten. Det allvarliga är att underlaget inte alltid har varit på svenska. Tvärtom har underlagen ofta varit skrivna på engelska.

Vänsterpartiet och Miljöpartiet anser att det inte är godtagbart att det underlag som delges EU-nämnden inför kommande ministerrådsmöten i så stor utsträckning enbart är på engelska eller, i vissa fall, på franska. Ur demokratisk synvinkel är detta oacceptabelt. Språkkunskaper ska inte utgöra ett kriterium för möjligheten att utöva sin kontrollmakt som folkvald och för att kunna påverka regeringens agerande i EU-arbetet. Vi menar att regeringen mer aktivt bör agera för att åtgärda problemet eftersom situationen inte är tillfredsställande.

Vi menar vidare att kommande skrivelser tydligare bör ange vilka avvikande politiska åsikter som Sverige har fört fram vid ministerrådsmöten och vad dessa resulterat i. På flera ställen i den nu aktuella skrivelsen

anger regeringen hur den svenska regeringen har argumenterat, eller rättare sagt vilka krav och uppfattningar som framförts i olika frågor. Dock anges sällan om Sverige fått gehör för dessa eller inte.

29. Debatt och folkbildning kring EU-frågor, punkt 39 (s)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Carin Runeson (s) och Olle Thorell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:K203 och avslår motionerna 2007/08:K364 yrkandena 2 och 3 samt 2007/08:K393.

Ställningstagande

I Sverige råder ännu diskussioner om huruvida vi vinner på vårt medlemskap eller inte, och en del diskuterar också om vi ska fortsätta vara med i Europeiska unionen. Vi har inte lyckats integrera EU-perspektivet som en naturlig del i medborgarnas vardag, även om riksdagen numera arbetar mer med EU-relaterade frågor.

Socialdemokraterna anser att det behövs många insatser för att få medborgare och folkrörelser engagerade i EU-frågor i syfte att diskutera och påverka EU-politiken. Vi anser att det behövs drivkrafter för att skapa ett engagemang som på sikt kan leda till att fler ser möjligheter i stället för hot med det svenska medlemskapet och att vi kan få ett ökat intresse för EU-frågorna, inte minst inför EU-parlamentsvalet våren 2009 och vårt ordförändskap hösten samma år. Socialdemokraterna anser att regeringen bör ta nya initiativ för att intensifiera arbetet med folkbildning kring EU-frågor. I det arbetet ska givetvis ideella organisationers kunskaper, intresse och kontaktnät tas till vara.

30. Debatt och folkbildning kring EU-frågor, punkt 39 (v, mp)

av Hans Linde (v) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:K364 yrkandena 2 och 3 samt avslår motionerna 2007/08:K203 och 2007/08:K393.

Ställningstagande

Miljöpartiet och Vänsterpartiet hoppas att Lissabonfördraget inte kommer att träda i kraft som planerat den 1 januari 2009. I stället bör den öppna diskussion om Europas framtid som borde ha inletts redan hösten 2005 inledas. Det är hög tid att en sådan debatt förs. Vi anser att en sådan debatt måste föras i breda forum. I dag finns ett alltför stort avstånd, såväl geografiskt som demokratiskt, mellan EU och vanliga människor. Det gäller inte bara de konstitutionella frågorna utan även alla andra viktiga beslut som EU dagligen fattar utan någon verklig folklig debatt och förankring.

Särskilda yttranden

1. EU:s politik för jobb och Sveriges EU-medlemskap, punkterna 3 och 11 (v)

Hans Linde (v) anför:

I folkomröstningen om svenskt medlemskap i EU 1994 tillhörde Vänsterpartiet nej-sidan. Vänsterpartiet respekterar och accepterar i dag fullt ut resultatet av folkomröstningen men ser samtidigt att vi som tillhörde nej-sidan på punkt efter punkt fått rätt. De farhågor vi såg har besannats samtidigt som ja-sidans garantier och löften i stort inte kunnat infrias. Det har därför inte funnits någon anledning för Vänsterpartiet att ompröva sitt motstånd mot det svenska medlemskapet i EU. Ett utträde ur EU skulle behöva förankras genom en ny folkomröstning.

Under de år Sverige varit medlem har mycket hänt. EU har fått mer makt, infört en gemensam valuta, tagit stora steg mot ett EU-försvar och även fått en rad nya medlemmar. Det fördrag som gällde för EU då Sverige folkomröstade 1994, Maastrichtavtalet, har redan hunnit ersättas av både Amsterdamfördraget och Nicefördraget. Det finns därför goda skäl för en ny folkomröstning om det svenska medlemskapet.

Vänsterpartiet vill dock inte i detta fall stödja ett krav på en ny folkomröstning om EU. Sverige står inför en ratificering av Lissabonfördraget, det s.k. reformfördraget, som skulle innebära ytterligare och omfattande steg mot ökad överstatlighet och en militarisering av EU. För Vänsterpartiet är därför den viktigaste frågan i dag att svenska folket får möjlighet att yttra sig över Lissabonfördraget.

Vänsterpartiet ser med stor oro på de s.k. Laval- och Ruffertdomarna, vilka kraftigt försvårar möjligheterna för svenska fackföreningar att kräva kollektivavtal inom Sverige och ökar riskerna för lönedumping. EU har tydligt visat att man sätter den fria rörligheten framför den svenska arbetsmarknadsmodellen och löntagarnas rättigheter. På en fråga i EU-parlamentet svarade marknadskommissionären Charlie McCreevy att ”fackföreningar kan fortsätta att vidta fackliga stridsåtgärder förutsatt att dessa motiveras av legitima mål som är förenliga med EG-fördraget”. Rätten att vidta fackliga stridsåtgärder är med andra ord underordnad EG-fördraget. Till skillnad från reservanterna har Vänsterpartiet därför svårt att se att ytterligare reglering på EU-nivå eller ”ändringar och förtydliganden av den svenska lagstiftningen” kommer att kunna skydda den svenska modellen.

Det enda möjligheten att skydda den svenska modellen är därför att kräva ett undantag från den fria rörligheten inom EU på denna punkt. Ratificeringen av Lissabonfördraget ger Sverige en god och unik möjlighet att kräva just ett sådant undantag.

Vänsterpartiet vill inte heller ”utveckla EU:s inre arbetsmarknad” eftersom vi anser att arbetsmarknadspolitik bör vara en nationell kompetens.

2. Guantánamofångarna, punkt 22 (v)

Hans Linde (v) anför:

Kina har sedan en tid drivit en hårdhänt politik mot uiguriska separatister och autonomiförespråkare i Xinjiangprovinsen. Flera av dem har därför flytt landet. En del togs för talibansympatisörer och sändes till Guantánamo. Efter att ha fått sina fall prövade har de emellertid frikänts från alla misstankar härom. De kan dock inte återvända till Kina då det finns stor risk att de där utsätts för tortyr och grova kränkningar av sina mänskliga rättigheter.

Detta gäller även före detta fångar från andra länder. Omkring 60 av de fångar på Guantánamo som alltså förklarats oskyldiga av USA fruktar allvarlig förföljelse om de skulle skickas till sina hemländer. Det gäller länder som Algeriet, Kina, Jordanien, Libyen, de ockuperade palestinska territorierna, Ryssland, Somalia, Sudan, Syrien, Tadzjikistan, Tunisien och Uzbekistan.

Det rimliga vore att USA accepterade att ta emot de oskyldiga fångarna från Guantánamo, men detta har USA:s regering hittills vägrat. Eftersom Sverige är bundet av flyktingkonventionen och därmed har en skyldighet att bidra till att människor inte skickas till förföljelse bör den svenska regeringen vända sig till USA och begära att de uiguriska före detta fångarna blir överförda till Sverige.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regerings skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007.

Följdmotionerna

2007/08:U11 av Urban Ahlin m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för folkhälsa.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för jobb.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för en bättre miljö.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för jämställdhet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för kunskap.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en EU-politik för en bättre värld.

2007/08:U12 av Ulf Holm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU ska ägna sig åt färre och genuint gränsöverskridande frågor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det är viktigare vilken politik Sverige för i EU än att vi ska tillhöra kärnländerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hälsokontrollen för EU:s jordbrukspolitik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s budget.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatanpassa EU:s budget.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste ta initiativ för att bekämpa oegentligheter i EU.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om GMO.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förhandlingarna om fiskekvoter i EU.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gasledningen mellan Ryssland och Tyskland.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ökad öppenhet och insyn inom EU.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en svensk folkomröstning om EU:s Lissabon-fördrag.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den s.k. reflektionsgruppen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bristen på handlingar på svenska till EU-nämnden.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommande skrivelse tydligare bör ange vilka avvikande politiska åsikter man fört fram vid ministerrådsmöten och vad dessa resulterat i.

Motion väckt med anledning av skrivelse 2007/08:81

2007/08:U10 av Carina Hägg m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arrangemangen under Sveriges ordförandeskap i EU ska vara fria från prostitution.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges gäster under vårt ordförandeskap i EU endast ska erbjudas boende på porrfria hotell- och konferensanläggningar.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:U210 av Hans Linde m.fl. (v):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska verka för att man inom Europeiska unionen sätter hårdare press på de medlemsländer som kränker sina medborgare på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska verka för att i Köpenhamnskriterierna skärpa kraven avseende HBT-personers rättigheter på så sätt att det av dessa uttryckligen framgår att ett medlemsland som diskriminerar HBT-personers rättigheter inte kan bli medlem i EU.

2006/07:U212 av Ulf Holm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en pakt för att säkerställa homosexuellas, bisexuellas samt transpersoners rättigheter i EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU ska använda de möjligheter som finns att vidta åtgärder mot medlemsstater som kränker skyddet för HBT-personers mänskliga fri- och rättigheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att alla medlemsstater i EU kartlägger och identifierar homo- och transfobi i sina respektive länder samt att EU för statistik över fobins utbredning bland medlemsländerna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla medlemsländer i EU och EU ska vidta utbildnings- och informationsinsatser om de övergrepp HBT-personer utsätts för.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU ska ge stöd till HBT-organisationer inom EU och till arbete mot transfobi och för transpersoners rättigheter.

2006/07:U232 av Marianne Berg m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom FN och EU ska kräva att FN:s sanktionskommitté fortsättningsvis arbetar med respekt för FN-stadgan.

2006/07:U264 av Rosita Runegrund och Désirée Pethrus Engström (båda kd):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att EU i förhandlingar med kandiderande medlemsländer till Europeiska unionen skärper kraven i fråga om att förhindra barnäktenskap.

2006/07:U269 av Johan Linander m.fl. (c, m, fp, v, mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om EU:s ansökarländer.

2006/07:U298 av Aleksander Gabelic och Margareta Israelsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om vikten av att Sverige i FN arbetar för rättssäkerhet i samband med sanktioner mot enskilda.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:K203 av Christina Axelsson och Hillevi Larsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om behovet av att intensifiera arbetet med folkbildning kring EU-frågor.

2007/08:K210 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om hanteringen av skattemedel inom EU.

2007/08:K217 av Hans Stenberg och Agneta Lundberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om ökad demokratisk insyn i Europeiska unionens arbetsgrupper.

2007/08:K234 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att den sittande riksdagen inte kan anses ha mandat att fatta beslut om ratificering av EU:s reformfördrag utan vägledning av en föregående folkomröstning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att en folkomröstning om EU:s reformfördrag bör föregås av ett års utrymme för beredning av densamma.

2007/08:K242 av Kenneth Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att EU-byarna redan i ett tidigt skede bör ingå i planeringen för det svenska ordförandeskapet 2009.

2007/08:K302 av Lennart Sacrédeus (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om en folkomröstning om nytt EU-fördrag.

2007/08:K355 av Monica Green (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om regionalt samarbete i EU.

2007/08:K364 av Max Andersson och Ulf Holm (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en folkomröstning om svenskt medlemskap i EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till en bred debatt om EU:s framtid.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de frågeställningar ett sådant initiativ bör innehålla.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utlysa en folkomröstning om EU-konstitutionen.

2007/08:K393 av Sven Bergström m.fl. (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett smalare, vassare och folkligt förankrat EU-samarbete.

2007/08:U219 av Lena Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett svenskt initiativ i EU för en fullständig översyn av den rättsliga regleringen av EU:s terroristlistor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett svenskt initiativ i FN för en fullständig översyn av den rättsliga regleringen av FN:s terroristlistor.

2007/08:U224 av Hans Linde m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige även fortsättningsvis bör verka för att EU:s folkrättsvidriga fiskeavtal med Marocko upphävs.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör kräva en oberoende utredning om vilka som får del av den ersättning som EU betalar ut till Marocko i enlighet med det folkrättsvidriga fiskeavtalet.

2007/08:U227 av Emma Henriksson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att stoppa importen av illegalt timmer till EU-området.

2007/08:U236 av Ulf Holm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en pakt för att säkerställa homosexuellas, bisexuellas samt transpersoners rättigheter i EU.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU ska använda de möjligheter som finns att vidta åtgärder mot medlemsstater som kränker skyddet för HBT-personers mänskliga fri- och rättigheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att alla medlemsstater i EU kartlägger och identifierar homo- och transfobi i sina respektive länder samt att EU för statistik över fobins utbredning bland medlemsländerna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla medlemsländer i EU ska vidta utbildnings- och informationsinsatser om de övergrepp HBT-personer utsätts för.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU ska ge stöd till HBT-organisationer inom EU och till arbete mot transfobi och för transpersoners rättigheter.

2007/08:U250 av Hans Linde m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige för egen del och som medlem av EU protesterar mot USA:s militära bistånd till och militära inblandning i Filippinerna, mot bakgrund av militärens delaktighet i systematiska övergrepp mot de mänskliga rättigheterna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i EU och FN måste uppmärksamma och protestera mot de brott mot mänskliga rättigheter som sker i Filippinerna.

2007/08:U251 av Lars Ohly m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU och WTO ska verka för att alla förhandlingar om nya handelsavtal ska inkludera en analys av hur avtalen förhåller sig till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.

2007/08:U254 av Luciano Astudillo (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU:s bistånd till Colombia på ett tydligt sätt inriktas på att garantera det paramilitära våldets offers rätt till sanning, rättvisa och gottgörelse samt att EU:s biståndsmedel inte används till att framtvinga försoningsprocesser som saknar en stabil grund i dessa rättigheter.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU-kretsen ska verka för att en oberoende utredning av avmobiliseringsprocessen kommer till stånd innan beslut om nya rådsslutsatser fattas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att frågan om MR-övergrepp och de fackligt aktivas situation i Colombia på ett adekvat sätt tas upp i de nu pågående associationsavtalsförhandlingarna mellan EU och CAN-länderna.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige under sin ordförandeperiod i G 24-kretsen bör verka för att ytterligare förstärka och fördjupa sina strävanden att få till stånd konstruktiva och inkluderande processer som förmår belysa såväl konfliktens orsaker som möjliga politiska lösningar på densamma.

2007/08:U257 av Agneta Berliner m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU-kretsen ska driva frågan om ett erkännande av Sahariska arabiska demokratiska republiken (SADR) av alla EU:s medlemsländer.

2007/08:U293 av Anders Karlsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklat gränsöverskridande myndighetsarbete och skärpt kontroll av företag.

2007/08:U297 av Kent Olsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för ökat samarbete i Östersjöregionen.

2007/08:U304 av Barbro Westerholm och Birgitta Ohlsson (båda fp):

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter i EU:s kandidatländer och ansökarländer.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s insatser mot diskriminering.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om diskriminerande bestämmelser för personal inom EU:s olika organ samt andra organisationer på europeisk eller global nivå.

2007/08:U309 av Monica Green (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stoppa flyttkarusellen i EU.

2007/08:U343 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att en särskild barnkommissionär inrättas i EU.

2007/08:U346 av Urban Ahlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utrikespolitiken.

2007/08:U349 av Veronica Palm m.fl. (s):

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad rättssäkerhet rörande FN:s terroristlistning.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om internationell rättslig överklagandeinstans för dem som uppsatts på FN:s terroristlistor.

2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU-samarbetets innehåll och inriktning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en fortsatt utvidgning av EU.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ökad öppenhet och insyn inom EU.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU som ett föredöme för det internationella samarbetet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU, kris- och konflikthantering samt fredsfrämjande insatser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s budget.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Europaparlamentets säte.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om prioriteringar under det kommande svenska ordförandeskapet i EU 2009.

2007/08:U359 av Olle Thorell m.fl. (s):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att EU för en politik gentemot Asien där en rättvis och hållbar global utveckling tydliggörs som det övergripande målet.

2007/08:U368 av Annelie Enochson m.fl. (kd, m, mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i internationella sammanhang verka för att de i Guantánamo oskyldigt fängslade uigurerna ges asyl i USA.

2007/08:U370 av Anneli Särnblad och Marita Ulvskog (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige prioriterar sexuell och reproduktiv hälsa under det svenska EU-ordförandeskapet 2009.

2007/08:U373 av Urban Ahlin m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s fortsatta utvidgning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Turkiet och EU.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s grannskapspolitik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om området öster om EU.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om området söder om EU.

BILAGA 2

Konstitutionsutskottets yttrande 2007/08:KU3y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2007

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 3 april 2008 beslutat bereda konstitutionsutskottet tillfälle att avge yttrande över regeringens skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007 jämte motioner i de delar som berör konstitutionsutskottets beredningsområde.

Konstitutionsutskottet yttrar sig dels över skrivelsen i de delar som berör utskottets beredningsområde, dels över motion 2007/08:U12 (mp) yrkandena 10, 11, 13 och 14, som berör konstitutionsutskottets beredningsområde och som väckts med anledning av skrivelsen, dels över de motioner som utskottet överlämnar till utrikesutskottet tillsammans med yttrandet.

Konstitutionsutskottet lämnar tillsammans med yttrandet över motionerna 2007/08:K203 (s), 2007/08:K210 (m), 2007/08:K217 (s), 2007/08:K234 (v) yrkandena 1 och 2, 2007/08:K242 (c), 2007/08:K302 (kd) yrkande 2, 2007/08:K355 (s), 2007/08:K364 (mp) yrkandena 1–4, 2007/08:K393 (c) och 2007/08:U353 (s) yrkandena 3, 7 och 8, som väckts under den allmänna motionstiden 2007.

Utskottets överväganden

Ärendet

Regeringen överlämnade den 6 mars 2008 skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007.

Ärendet består för konstitutionsutskottets del av denna skrivelse samt ett antal motionsyrkanden.

Bakgrund

I enlighet med 10 kap. 6 § regeringsformen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen (EU).

I 10 kap. 1 § riksdagsordningen erinras om innehållet i bestämmelsen i regeringsformen. Vidare ska regeringen redovisa sitt agerande i Europeiska unionen för riksdagen samt varje år lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen till riksdagen.

Utskotten ska enligt 10 kap. 3 § riksdagsordningen följa arbetet i Europeiska unionen inom sina beredningsområden (jfr 4 kap. 4–6 §§ riksdagsordningen med tillhörande tilläggsbestämmelser). Vidare ska regeringen överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i Europeiska unionen som utskotten bestämmer. Beträffande regeringens och andra statliga myndigheters skyldighet att lämna upplysningar i EU-frågor till utskotten finns bestämmelser i 4 kap. 11 §.

Riksdagen ska enligt 10 kap. 4 § riksdagsordningen behandla de grönböcker och vitböcker som ska tillställas riksdagen enligt protokollet om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen. Talmannen får efter samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna bestämma att även andra dokument från Europeiska unionen, med undantag för förslag från Europeiska gemenskapernas kommission, ska behandlas på samma sätt.

Vid utskottets granskning av dokumentet är 4 kap. 8 § riksdagsordningen tillämplig. Utskotten ska inhämta behövliga upplysningar från regeringen.

Utskottet ska redovisa sin granskning i ett utlåtande till kammaren.

Regeringens skrivelse

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2007. Skrivelsen behandlar övergripande Europeiska unionens utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, det rättsliga och inrikes samarbetet samt unionens institutioner.

Skrivelsen inleds med ett övergripande avsnitt om samarbetet i Europeiska unionen som ett svenskt och europeiskt intresse. Där uttalas bl.a. att regeringen ska vara en aktiv och konstruktiv kraft i Europeiska unionen samt att EU-samarbetet under 2007 lett fram till en rad betydelsefulla resultat. Som exempel på resultat nämns att en slutlig enighet om reformfördragets (benämnt Lissabonfördraget) utformning nåddes vid regeringskonferensens möte på stats- och regeringschefsnivå i oktober.

I skrivelsen anför regeringen bl.a. att EU genom Lissabonfördraget kan arbeta effektivare och samtidigt bli modernare, mer demokratiskt och tydligare för medborgarna. Unionen blir både öppnare och mer effektiv. Regeringen anser att Lissabonfördraget innebär ett viktigt steg framåt för Europa och Sverige.

Nedan redovisas frågor som aktualiserats i utskottet. Utöver de bedömningar som utskottet lämnar nedan anser utskottet inte att skrivelsen i sig föranleder något uttalande av utskottet.

Rambeslutet om rasism och främlingsfientlighet

Ett förslag till rambeslut om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet lades fram av kommissionen i november 2001 med förslag på bestämmelser om rasistiska och främlingsfientliga straffbara handlingar, påföljder och om rasistiska och främlingsfientliga motiv till andra brott. I skrivelsen anges att en politisk överenskommelse, med parlamentariska förbehåll från bl.a. Sverige, nåddes under 2007. Enligt uppgifter från Regeringskansliet kom ett förnyat yttrande från Europaparlamentet under november 2007. I skrivelsen anges vidare att rambeslutet bör kunna antas under 2008.

Under våren 2007 överlade i enlighet med 10 kap. 3 § riksdagsordningen regeringen med konstitutionsutskottet. Utskottet konstaterade att det fanns stöd för regeringens position inför de fortsatta förhandlingarna, samtidigt som utskottet underströk sin tveksamhet för det fall förslaget till rambeslut skulle leda till att urskuldande, förnekande eller förringande av exempelvis Förintelsen ska kunna lagföras som hets mot folkgrupp även om gärningen inte innebär hot eller missaktning.

Av artikel 7 i rambeslutet, som det blev utformat, framgår att det inte ska medföra krav på att medlemsstaterna ska vidta åtgärder som står i strid med grundläggande principer som rör förenings- samt tryck- och yttrandefrihet.

Den 10 april 2008 lyfte regeringen sin parlamentariska reservation och beslutade om antagande för Sveriges del av rambeslutet om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet (Ju2008/3200/L5). Regeringens tidigare reservation mot den politiska överenskommelsen grundade sig på ett behov av att utreda om svensk rätt i alla delar uppfyller rambeslutets krav. Av regeringens samråd med EU-nämnden den 13 april 2007 framgår att någon godkännandeproposition inte kommer att framläggas eftersom svensk rätt uppfyller rambeslutets krav (jfr stenografiska uppteckningar 2006/07:23).

Rambeslutet om bekämpning av terrorism

EU har under de senaste åren lagt ökad kraft på arbetet mot terrorism. Den övergripande EU-strategi mot terrorism som Europeiska rådet antog i december 2005 har legat till grund för EU:s arbete under 2007. Arbetet har främst varit inriktat på genomförande av existerande strategier och handlingsplaner, framför allt när det gäller skydd av kritisk infrastruktur, skydd mot attacker av alla slags kemiska vapen och åtgärder för att motverka att det i Europa uppstår parallella, radikala samhällen. Kommissionären för rättsliga och inrikes frågor har under hösten arbetat fram ett förslag till åtgärds paket för arbetet mot terrorism. Paketet innehåller bl.a. ett förslag till rambeslut om bekämpande av terrorism och åtgärder mot terroristernas missbruk av Internet för informations spridning.

I regeringens skrivelse anges att förslaget till ändring av 2002 års rambeslut om bekämpande av terrorism huvudsakligen syftar till att nationella bestämmelser om offentlig uppmaning till terrorism, rekrytering till terrorism och utbildning för terrorism ska harmoniseras så att sådana handlingar – även när de begåtts genom användande av Internet – blir straffbara i EU. Syftet är också att säkerställa att de regler om påföljder, ansvar för juridiska personer, behörighet och åtal som enligt det nu gällande rambeslutet ska tillämpas på brott med anknytning till terroristverksamhet också ska gälla för dessa gärningstyper. Rambeslutet ska enligt regeringen förhandlas i rådsarbetsgruppen materiell straffrätt under år 2008.

Under februari 2008 överlade i enlighet med 10 kap. 3 § riksdagsordningen regeringen, företrädd av justitieministern och medföljande tjänstemän, med bl.a. konstitutionsutskottet. När det gäller rambeslutets förhållande till svensk grundlag anfördes såsom svensk ståndpunkt följande:

I många fall täcks åtagandena i förslaget av befintlig svensk straffrätt. De nya brottstyperna avser dock handlingar som kan innefatta utövande av grundlagsfästa rättigheter såsom tryckfrihet respektive yttrande- och föreningsfrihet. I tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) finns ett särskilt straffrättsligt ansvarssystem. För att Sverige ska kunna acceptera förslaget krävs att det införs undantag för fall som omfattas av den särskilda regleringen i TF och YGL.

Vid regeringens överläggning med utskottet lämnade regeringen ett förtydligande om vad som avses med att det för Sveriges del skulle krävas undantag. För att en gärning som omfattas av ändringsförslaget och som begås genom grundlagsskyddat medium ska vara straffbar enligt svenska regler krävs att den är straffbar både enligt TF:s eller YGL:s och brottsbalkens bestämmelser. Vidare ska t.ex. bestämmelserna om ensamansvar tillämpas i Sverige. Det kan för Sveriges del behövas undantag motsvarande det som finns i rambeslutet om bekämpande av rasism och främlingsfientlighet.

Utskottet konstaterade efter genomförd överläggning att det fanns stöd för regeringens position inför de fortsatta förhandlingarna och framhöll vikten av att värna bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen i syfte att rambeslutet inte ska komma i konflikt med dessa.

Medier och elektroniska kommunikationer

Inom kultur- och medieområdet nåddes en överenskommelse avseende översynen av direktivet TV utan gränser, och genom ett nytt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/65/EG av den 11 december 2007 revideras TV-direktivet. Direktivets namn ändras så att beteckningen blir direktiv om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet). Direktivet trädde i kraft i december 2007 och ska vara genomfört nationellt två år senare. Genom detta införs nya regler för produktplacering, tillgänglighet för funktionshindrade och för rätten till korta utdrag från evenemang av stort allmänintresse där exklusiva rättigheter tilldelats. Direktivets grundläggande regel för vilken medlemsstat som ska reglera en gränsöverskridande sändning, den s.k. sändarlandsprincipen, behålls. Den utvecklas dock genom införandet av ett krav på samarbete mellan medlemsstater i fall där en sändning från en medlemsstat riktas direkt till en annan.

I AV-direktivets kapitel IIa artikel 3e.1.g framgår att audiovisuella kommersiella meddelanden inte får orsaka minderåriga fysisk eller moralisk skada. Därför får de inte direkt uppmana minderåriga att köpa eller hyra en produkt eller tjänst genom att utnyttja deras oerfarenhet eller godtrogenhet, direkt uppmuntra dem att övertala sina föräldrar eller någon annan att köpa de varor eller tjänster som ingår i reklamen, utnyttja det speciella förtroende som minderåriga hyser för föräldrar, lärare eller andra personer, eller utan skäl visa minderåriga i farliga situationer.

Vidare anges i skrivelsen att kommissionen i meddelandet om mobil-tv identifierade (KOM (2007) 409) tre huvudområden av betydelse för mobil-tv med rundradioteknik: teknik och standarder, reglering, särskilt tillståndsfrågor och tillgång till harmoniserat frekvensutrymme.

Information om AV-direktivet lämnades av statssekreteraren och tjänstemän från Kulturdepartementet till konstitutionsutskottet den 20 mars 2007 (prot. 2006/07:21).

I regeringens budgetproposition (prop. 2007/08:1 utg.omr. 17) angavs såvitt avsåg förhandlingsresultatet av TV-direktivets revidering att regeringen bedömde att förhandlingarna hade lett till ett resultat som kunde välkomnas. Sverige hade önskat att de gemensamma europeiska reglerna för reklam riktad till barn och för alkohol skulle ha utformats mera restriktivt. I propositionen anförs att en sammanvägd bedömning dock är att svenska synpunkter har fått genomslag i förhandlingarna och att resultatet från svensk utgångspunkt är tillfredsställande.

Enligt 7 kap. 4 § radio- och TV-lagen (1996:844) gäller att reklam i en tv-sändning inte får syfta till att fånga uppmärksamheten hos barn under tolv år.

I ett tidigare betänkande (bet. 2002/03:KU25) har utskottet uttalat att det utgick från att regeringen skulle verka med fortsatt kraft för att regler om reklam riktade till barn skulle införas i ett reviderat tv-direktiv.

Sverige har tidigare framfört synpunkter till kommissionen angående reklam riktad till barn samt en uppmaning till kommissionen att granska den s.k. sändarlandsprincipen (jfr yttr. 2003/04:KU4y s. 2).

Konstitutionsutskottet har avgett ett utlåtande (bet. 2007/08:KU23) om mobil-tv den 10 april 2008 till vilket hänvisas.

Öppenhetsförordningen m.m.

Sedan den 3 december 2001 tillämpar Europaparlamentet, rådet och kommissionen förordningen (1049/2001) om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (öppenhetsförordningen). I regeringens skrivelse nämns bl.a. att Sverige, i behandlingen av de enskilda utlämnandeärendena som rådet beslutar i, alltsedan antagandet av de nya reglerna har agerat för att främja en öppenhetsvänlig tolkning av bestämmelserna i förordningen. Enligt regeringen har Sverige under 2007 fortsatt att hålla en konsekvent linje i de diskussioner av mer principiell natur som tidigare förts i rådet, bl.a. i frågan om hur sekretessbestämelsen till skydd för rättslig rådgivning ska tolkas, och röstat emot majoriteten samt begärt att röstresultatet ska offentliggöras i de fall vi har en avvikande rättslig uppfattning. Regeringen anger i skrivelsen att den tendens mot en kontinuerligt utökad handlingsoffentlighet som varit tydlig under senare år nu börjar mattas av, men att detta ska ses mot bakgrund av de resultat som har uppnåtts i detta hänseende, dvs. att handlingsoffentligheten inom EU numera har en väsentligt större omfattning än vad som var fallet vid öppenhetsförordningens införande.

I skrivelsen anges att en översyn av öppenhetsförordningen inleddes genom att kommissionen den 18 april 2007 lade fram en grönbok om allmänhetens tillgång till institutionernas handlingar. Grönboken innehöll förslag på möjliga förbättringar av förordningen samt praktiska åtgärder för att förbättra möjligheterna att få tillgång till institutionernas handlingar. Dessutom ställdes ett antal frågor om den gällande ordningen och om behovet av eventuella förbättringar. Ett konsultationsförfarande som var öppet för allmänheten pågick fram till den 31 juli. Kommissionen har bedömt att förslag till ändringar i förordningen bör kunna lämnas i mars 2008. Det övergripande målet för Sverige i de kommande förhandlingarna är att samtliga ändringar i förordningen ska syfta till att öka allmänhetens möjligheter till insyn och att översynen inte ska innehålla några moment som kan uppfattas som ett steg tillbaka för öppenheten.

Såvitt avser behandlingen av mål vid EG-domstolen och dess förstainstansrätt med anknytning till allmänhetens tillgång till handlingar anges i skrivelsen att alla mål bevakas kontinuerligt av regeringen. Vidare anges bl.a. att regeringen under 2007 har fortsatt att agera i de mål där Sverige har intervenerat sedan tidigare. Ett av dessa mål (C-64/05P, *Internationa-*

ler Tierschutz Fonds (IFAW) GmbH mot Europeiska gemenskapernas kommission) har dessutom avgjorts slutligt genom EG-domstolens dom den 18 december 2007. I domen slog domstolen, i enlighet med Sveriges talan i målet, fast att en medlemsstat inte har någon oinskränkt vetorätt i fråga om handlingar som härrör från medlemsstaten och som innehas av en institution. En vägran att lämna ut en sådan handling måste ha stöd i öppenhetsförordningen. Sverige har även intervenerat i ytterligare ett antal mål som rör allmänhetens tillgång till handlingar (jfr skr. 2007/08:85 s. 277–278).

Under år 2007 begärde nationella domstolar förhandsavgörande från EG-domstolen i ca 200 fall. Av dessa kom 6 från svenska domstolar. Den svenska regeringen yttrade sig skriftligen i 15 mål om förhandsavgörande och deltog vid muntlig förhandling i 9 sådana mål.

Konstitutionsutskottet avgav ett utlåtande (bet. 2006/07:KU23) med anledning av grönboken den 7 juni 2007, där utskottet ansåg att det fortsatta arbetet med reformering av öppenhetsförordningen bör syfta till att förstärka en ökad transparens i EU och säkerställa allmänhetens tillgång till handlingar från Europeiska gemenskapens institutioner.

Enligt uppgifter från Regeringskansliet kommer ett förslag till ändringar i förordningen tidigast i slutet av april 2008.

I sitt utlåtande kring kommissionens grönbok om allmänhetens tillgång till handlingar från Europeiska gemenskapens institutioner KOM (2007) 185 betonade konstitutionsutskottet vikten av att artikel 4.5 i öppenhetsförordningen skulle tolkas så att någon oinskränkt vetorätt i fråga om handlingar som härrör från en medlemsstat inte skulle vara möjlig. Med utgångspunkt i tidigare bedömningar som utskottet gjort av öppenhetsförordningen (yttr. 2000/01:KU3y) och särskilt förordningens artikel 4.5 framhöll utskottet i sitt uttalande att det var kritiskt till bestämmelsen om att sekretessen är bunden till vad som anges som förtrolig information av de enskilda medlemsstaterna. Enligt utskottets utlåtande gällde att en begärd konfidentialitet inte kan ses som ett självständigt sekretesskyddsintresse; det skulle strida mot offentlighetsprincipens grunder (bet. 2006/07:KU23 s. 13).

Utskottets bedömning

Ovan har redovisats utskottets bedömning vid överläggningar och i utlåtanden. Utskottet redovisar inte nu någon annan bedömning.

Fortsatta överläggningar enligt 10 kap. 3 § riksdagsordningen kommer att hållas när så är påkallat. Utskottet förutser att sådana överläggningar kommer att vara påkallade särskilt i fråga om bl.a. öppenhetsförordningen.

Frågor i motioner

Nedan behandlas de motionsyrkanden som väckts med anledning av skrivelsen och som ligger inom konstitutionsutskottets beredningsområden samt de motionsyrkandena som överlämnas till utrikeskottet i samband med konstitutionsutskottets yttrande över skrivelsen.

Folkomröstningar och fördragsändringar

Motionerna

I motion 2007/08:U12 av Ulf Holm m.fl. (mp) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att en svensk folkomröstning ska hållas om EU:s Lissabonfördrag.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion 2007/08:K234 yrkandena 1 och 2 dels ett tillkännagivande till regeringen om att den nuvarande riksdagen inte kan anses ha mandat att fatta beslut om att ratificera Lissabonfördraget, utan vägledning av en föregående folkomröstning, dels ett tillkännagivande till regeringen om behovet av ett års utrymme för beredning av en folkomröstning om Lissabonfördraget.

Lennart Sacrédeus (kd) begär i motion 2007/08:K302 yrkande 2 ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en folkomröstning om Lissabonfördraget.

I motion 2007/08:K364 av Max Andersson och Ulf Holm (mp) yrkandena 1 och 4 begärs dels ett tillkännagivande till regeringen om en förnyad folkomröstning om svenskt medlemskap i Europeiska unionen, dels ett tillkännagivande till regeringen att utlysa en folkomröstning om Lissabonfördraget.

Bakgrund

Konstitutionsutskottet har i tidigare sammanhang redogjort för regeringsformens regler om folkomröstning. Utskottet behandlade frågor om folkomröstningsinstitutet som sådant och särskilda frågor om grundlagsändring och folkomröstning i sitt betänkande 2003/04:KU9 Författningsfrågor. Utskottet har även i sitt betänkande 2006/07:KU14 EU-frågor behandlat regler för folkomröstning samt för överlåtelse av beslutanderätt till EU.

Sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet behandlade i betänkande 2006/07:KUU1, utifrån skrivelse 2006/07:85 (avsnitt 4 i berörd del), aspekter på frågan om ett fördrag för EU vilka är av central betydelse för Sveriges agerande under det möte i Europeiska rådet som skulle komma att äga rum den 21–22 juni 2007 och vid de politiska förlopp som kunde komma att följa därefter. Utskottet uttalade då bl.a. att resultatet av en framtida regeringskonferens kan bli ett nytt ändringsfördrag, vilket skulle vara att betrakta som en folkrättslig överenskommelse. Vidare betonade utskottet att för att Sverige ska kunna tillträda ett sådant ändringsfördrag måste de konstitutionella förutsättningarna för detta vara uppfyllda. Det innebär, enligt regeringsformen, att resultatet av en regeringskonferens underställs

riksdagens prövning genom att regeringen förelägger riksdagen en proposition med förslag om att dels godkänna fördraget, dels anta nödvändiga ändringar i den svenska lagstiftningen. I betänkandet fanns en reservation (v, mp).

Sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet behandlade även i betänkande 2003/04:KUU1 motioner om folkomröstning om det fördrag som den dåvarande regeringskonferensen skulle utmyнна i. Utskottet ansåg då att frågan om en folkomröstning om det framtida fördraget borde prövas av den riksdag som har att ta slutlig ställning till fördraget. Allmänt sett ville dock utskottet erinra om att Europeiska unionen förblir ett i grunden mellanstatligt samarbete där varje stats godkännande krävs för att förändra EU:s kompetens på ett område. Utskottet erinrade bl.a. om att riksdagen utan föregående folkomröstning haft att pröva om Amsterdamfördraget och Nicefördraget skulle godkännas för svenskt vidkommande. Utskottet erinrade om att den svenska folkstyrelsen förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och att den svenska traditionen lägger stor vikt vid de allmänna valen och vid det aktiva folkrörelsearbetet mellan valen. Utskottet erinrade vidare bl.a. om att riksdagens beslut om överlåtelse av beslutanderätt inom ramen för samarbete i Europeiska unionen kräver stöd av minst tre fjärdedelar av de röstande riksdagsledamöterna eller beslut i samma ordning som vid stiftande av grundlag, dvs. beslut med enkel majoritet före och efter ett riksdagsval. Sammanfattningsvis fann det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet ingen anledning att ställa sig bakom dåvarande motionsyrkanden om folkomröstning, utan de avstyrktes.

Både under våren 2006 och våren 2007 behandlade konstitutionsutskottet frågor om folkomröstning om svenskt medlemskap i EU samt yrkanden om initiativ till debatt om EU:s framtid (bet. 2005/06:KU23 och bet. 2006/07:KU14). Utskottet ansåg då att det inte fanns skäl att föregripa resultatet av de processer som skulle föregå mötet mellan stats- och regeringscheferna första halvåret 2006. Motionerna avstyrktes.

I regeringens promemoria Ds 2007:48 Lissabonfördraget anges bl.a. att det ankommer på riksdagen att godkänna Lissabonfördraget och att det enligt vad som framgår i promemorian finns goda skäl för att Sverige bör tillträda fördraget (Ds 2007:48 s. 62).

Utskottets bedömning

Konstitutionsutskottet vill erinra om vad som tidigare sagts och återgivits ovan bl.a. om att den svenska folkstyrelsen förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick. Riksdagen är enligt utskottets uppfattning väl skickad att ta ställning i de frågor som nya fördrag och fördragsändringar kan ge upphov till.

Utskottet anser inte att det nu finns anledning att besluta om folkomröstning om Lissabonfördraget och avstyrker därmed motionerna 2007/08:U12 yrkande 11, 2007/08:K234 yrkandena 1 och 2, 2007/08:K302 yrkande 2

samt 2007/08:K364 yrkande 4. Utskottet avstyrker också yrkandet om folkomröstning om medlemskapet i Europeiska unionen i motion 2007/08:K364 yrkande 1.

Öppenhet och insyn inom EU

Motionerna

Ulf Holm m.fl. (mp) begär i motion 2007/08:U12 yrkande 10 ett tillkännagivande för regeringen om att regeringen ska arbeta för en ökad öppenhet och insyn inom EU. I motionen anförts bl.a. att det inte är acceptabelt att riksdagens EU-nämnd inte har tillgång till de handlingar som regeringen skickar till övriga medlemsländer, inklusive s.k. non-papers. I motionen begärs även genom yrkandena 13 och 14 dels ett tillkännagivande för regeringen om behovet av ett mer aktivt agerande från regeringens sida för att åtgärda bristen av handlingar på svenska till EU-nämnden, dels ett tillkännagivande för regeringen om behovet av att kommande skrivelser tydligare bör ange vilka avvikande politiska åsikter man fört fram vid ministerråds-möten och resultaten av dessa förhandlingar.

I motion 2007/08:K217 begär Hans Stenberg och Agneta Lundberg (s) ett tillkännagivande för regeringen om behovet av ökad demokratisk insyn i Europeiska unionens arbetsgrupper. Enligt motionärerna bör ministerrådets arbetsgrupper årligen rapportera sitt arbete till berörda utskott i riksdagen.

I motion 2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande till regeringen om behovet av att den verkar för en ökad öppenhet och insyn i EU. Motionärerna anför bl.a. att beslutsunderlag, förhandlingsprocesser och utvärderingar måste göras tillgängliga för medborgarna samt att Sverige har en lång tradition på detta område och måste bidra med erfarenheter och metoder för att ytterligare öppna EU för insyn.

Bakgrund

I regeringens skrivelse 2007/08:85 anges bl.a. att Europaparlamentet, rådet och kommissionen sedan den 3 december 2001 tillämpar förordningen (1049/2001) om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (öppenhetsförordningen).

I ingressen till förordningen anges under punkt 10 att Europaparlamentet, rådet och kommissionen för att öka öppenheten i institutionernas arbete bör bevilja tillgång såväl till handlingar som upprättats av institutionerna själva som till sådana de mottagit. I anslutning till detta hänvisas dock till att en medlemsstat enligt förklaring nr 35 som fogats till slutakten till Amsterdamfördraget kan begära att kommissionen eller rådet inte vidarebefordrar en handling som härrör från den staten till tredje part utan att medlemsstaten dessförinnan har lämnat sitt medgivande. I punkt 11 slås

det fast att institutionernas samtliga handlingar i princip bör göras tillgängliga för allmänheten. Vissa allmänna och privata intressen bör emellertid skyddas genom undantagsbestämmelser.

Undantagsbestämmelserna finns i artikel 4 i förordningen och anger att institutionerna ska vägra ge tillgång till en handling om ett utlämnande skulle undergräva skyddet för det allmänna intresset i fråga om allmän säkerhet, försvar och militära frågor, internationella förbindelser, gemenskapens eller en medlemsstats finansiella, monetära eller ekonomiska politik, den enskildes privatliv och integritet, särskilt i enlighet med gemenskapslagstiftningen om skydd av personuppgifter. Institutionerna ska även vägra att ge tillgång till en handling om utlämnande skulle undergräva skyddet för en fysisk eller juridisk persons affärsintressen, inklusive immateriella rättigheter, rättsliga förfaranden och juridisk rådgivning samt syftet med inspektioner, utredningar och revisioner, om det inte föreligger ett allmänintresse av utlämnandet.

I regeringens arbetsprogram för våren 2008 anges bl.a. att förslag till öppenhetsförordningen är att vänta från kommissionen under våren. Sveriges och regeringens inställning är att samtliga ändringar i förordningen ska syfta till att öka allmänhetens möjligheter till insyn. I regeringens arbetsprogram för våren 2008 anges bl.a. att regeringen vill att det klargörs att öppenhetsförordningen har företräde framför dels regler om tillgång till handlingar i andra rättsakter, dels regler om personuppgiftsbehandling samt att bestämmelsen om sekretess för juridisk rådgivning och bestämmelsen om det s.k. medlemsstatsvetot mot utlämnande av handlingar som härrör från en medlemsstat förtydligas i öppenhetsvänlig riktning (s. 5).

För handlingar i Sverige gäller de svenska bestämmelserna om handlingsoffentlighet i tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen (1980:100).

Hösten 2003 granskade konstitutionsutskottet frågan om handlingar som betecknats som s.k. non-papers. Utskottet anförde då att beteckningen non-paper är okänd för lagstiftaren och därmed lagstiftningsmässigt inte utgör någon särskild kategori av handlingar samt att de i likhet med andra handlingar omfattas av regelverket om allmänna handlingars offentlighet (bet. 2003/04:KU10 s. 90–93). Ett ärende om förankring av innehållet i ett s.k. non-paper är också föremål för utskottets granskning under innevarande riksmöte.

Utskottets bedömning

Som utskottet tidigare framhållit råder det inom Sveriges riksdag stor enighet om betydelsen av öppenhet och insyn inom EU. Utskottet utgår därmed från att regeringen inom EU fortsatt driver denna fråga och anser inte att något tillkännagivande behövs med anledning av motionerna 2007/08:K217 och 2007/08:U353 yrkande 3.

Utskottet förutsätter vidare att regeringen verkar för att handlingar i möjligaste mån ska finnas tillgängliga på svenska och ytterligare utvecklar innehållet i den årliga skrivelsen. Därmed avstyrks även motion 2007/08:U12 yrkandena 13 och 14.

I fråga om att presentera planerade s.k. non-papers vill utskottet erinra om innehållet i bestämmelserna om regeringens information till och samråd med riksdagen. Utskottet avstyrker motion 2007/08:U12 yrkande 10. Utskottet återkommer till frågan i ett kommande granskningsbetänkande.

Debatt och folkbildning

Motionerna

I motion 2007/08:K203 av Christina Axelsson och Hillevi Larsson (s) begärs ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör ta nya initiativ för att intensifiera arbetet med folkbildning kring EU-frågor. Motionärerna anför bl.a. att i det arbetet ideella organisationers kunskaper, intresse och kontaktnät givetvis ska tas till vara.

I motion 2007/08:K364 av Max Andersson och Ulf Holm (mp) yrkandena 2 och 3 begärs tillkännagivanden till regeringen om dels att Sverige bör ta initiativ till en bred debatt om EU:s framtid, dels om de frågeställningar som ett sådant initiativ bör innehålla. Motionärerna anför att initiativet bl.a. bör syfta till att överstatliga inslag preciseras och begränsas kraftigt, att ekologiskt hållbar utveckling och mänskliga rättigheter sätts i fokus och överordnas handelsavtal och att företagens rättigheter samt rätten att ta politiska initiativ överförs från EU-kommissionens tjänstemän till folkvalda nationella parlament, Europaparlamentet och ministerrådet.

Sven Bergström m.fl. (c) begär i motion 2007/08:K393 ett tillkännagivande till regeringen om behovet av ett smalare, vassare och folkligt förankrat EU-samarbete. Motionärerna anför bl.a. att erfarenheterna från EU-omröstningen 1994 och EMU-omröstningen 2003 visar att när de svenska väljarna tillfrågas blir det också en omfattande och djuplodande debatt och ett stort engagemang med valdeltagande i nivå med ett ordinarie allmänt val.

Bakgrund

Den 1 februari 2006 presenterade kommissionens vice ordförande Margot Wallström kommissionens vitbok om EU:s kommunikationspolitik (KOM [2006] 35). Vitboken är en fortsättning på den handlingsplan om kommunikation som kommissionen antog i juli 2005. Den innehåller förslag på hur EU ska komma närmare medborgarna och ge dem inflytande i EU-frågor. Vitboken var tänkt som startskott på en debatt med medborgarna.

Vitbokens främsta syfte är att få EU:s institutioner, medlemsländerna, politiska partier och det civila samhället att skapa debatt och engagemang kring EU. Åtgärderna i vitboken fokuseras kring fem huvudfrågor:

- att skapa gemensamma principer för kommunikation om EU-frågor,
- att ge medborgarna redskap för ökat inflytande,

- att arbeta med medier och ny teknik,
- att känna av opinionsströmningar bättre,
- att jobba tillsammans.

När det gäller den sistnämnda frågan anförs i vitboken bl.a. att medlemsstaterna länge har förpliktat sig att samarbeta med EU-institutionerna för att informera människor om EU och skapa nationella förbindelser med Bryssel. Vissa medlemsstater har aktivt uppmuntrat offentlig debatt, t.ex. om den föreslagna EU-konstitutionen. Enligt vitboken kan dock mycket mer göras. Kommissionen anser vidare att samarbetet mellan aktörerna på nationell nivå och EU-nivå skulle kunna innefatta nya nationella initiativ: offentliga och parlamentariska debatter om kommissionens årliga strategiska prioriteringar, direkta diskussioner mellan nationella ministrar och EU-kommissionärer, tv- och radioutsändningar i nationella medier osv. Genom ett samråd inbjöd kommissionen enskilda medborgare, myndigheter och organisationer att komma med synpunkter antingen via kommissionens webbplats eller per post. Samrådet har pågått t.o.m. augusti 2006.

Konstitutionsutskottet uppmärksammade vitboken i betänkande 2005/06: KU23 EU-frågor. Utskottet hänvisade därvid till vad det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet tidigare uttalat om att varje medlemsstat själv, mot bakgrund av konstitutionella regler och traditioner, avgör hur prövningen av det konstitutionella fördraget ska ske och att varje land avgör hur det vill hantera frågan (bet. 2003/04:KUU1 s. 44). Utskottet betonade i anslutning härtill även vikten av att nationella parlament spelar en central roll såväl allmänt i EU-samarbetet som när det gäller offentlig debatt kring dessa frågor. Utrikesutskottet noterade vid sin behandling av regeringens skrivelse 2005/06:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2005 att kommissionen i vitboken inte omnämner nationella parlament (bet. 2005/06:UU10).

I Europaparlamentet antog utskottet för kultur och utbildning ett betänkande om vitboken i oktober 2006 (A6-0365/2006). Utskottet betonade bl.a. att de nationella parlamenten bör sträva efter att i ett betydligt tidigare skede av beslutsprocessen uppmärksamma europeiska lagstiftningsprojekt. Utskottet uppmärksammade ordförandeskapets slutsatser från konferensen med talmännen i Europeiska unionens parlament den 6–7 maj 2005 i vilka de nationella parlamenten uppmanas att varje år, företrädesvis vid ett plenarsammanträde, behandla Europeiska unionens årliga lagstiftningsprogram och arbetsprogram.

Utskottets bedömning

Utskottet önskar inledningsvis betona vikten av att nationella parlament spelar en central roll såväl i allmänt EU-samarbete som när det gäller offentlig debatt kring dessa frågor. Genom de bestämmelser för riksdagens arbete med EU-frågor som nu gäller har riksdagens roll i detta stärkts. Utskottet önskar erinra om att ledamöter och partier i övrigt förutsätts

bevaka att viktiga EU-frågor tas upp till debatt. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2007/08:K203, 2007/08:K364 yrkandena 2 och 3 samt 2007/08:K393.

Sveriges ordförandeskap 2009 m.m.

Motionerna

I motion 2007/08:K242 av Kenneth Johansson (c) begärs ett tillkännagivande för regeringen om behovet av att EU-byarna redan i ett tidigt skede bör ingå i planeringen för det svenska ordförandeskapet 2009. Motionären anger i motionen att det i syfte att testa idén om EU-byar i praktiken pågår en försöksverksamhet med stöd från EU-kommissionen. Enligt motionären skulle det vara en framgång om konceptet EU-byar lanserades i samband med det svenska ordförandeskapet.

I motion 2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande till regeringen om behovet av att ordförandeskapet är väl förberett och har rätt och tydliga prioriteringar. Motionärerna anför bl.a. att Sverige genom det ständiga arbetet inom EU är förknippat med och har hög trovärdighet i frågor som rör arbete, klimat och miljö, jämställdhet och utvidgning. Dessa frågor måste vara Sveriges prioriteringar.

I motion 2007/08:K355 av Monica Green (s) begärs ett tillkännagivande till regeringen om behovet av mer aktivt ta del av EU-arbetet i syfte att stärka den regionala utvecklingspolitiken i Sverige.

Bakgrund

I skrivelsen anges bl.a. att statsministern är ansvarig för regeringens arbete inför och under ordförandeskapet och att EU-ministern hanterar samordningen av förberedelsearbetet. Arbetet inför ordförandeskapet kommer så långt som möjligt att bedrivas inom befintlig linjeorganisation. Under året har arbetet varit inriktat på frågor som rör arbetsprogram, personal och kompetensutveckling, kommunikation, mötesverksamhet och budget (s. 240).

Den 24 januari 2008 informerade statsrådet och EU-minister Cecilia Malmström riksdagen om regeringens förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU år 2009. I talet lyfte statsrådet fram fem prioriterade områden:

- Klimat, miljö och energi
- Jobb, tillväxt och konkurrenskraft, även benämnt Lissabonstrategin
- Ett tryggare och öppnare Europa
- Östersjön och relationerna med närområdet
- EU som global aktör och fortsatt utvidgning.

I talet påpekade statsrådet att Regeringskansliet för förberedelserna och genomförandet av ordförandeskapet utöver omprioriteringar kommer att ha en budget på 890 miljoner kronor till sitt förfogande. Utgifterna gäller framför allt mötesverksamheten i Sverige, information och kultursatsningar och kompetensutveckling. (jfr anf. 98 i prot. 2007/08:57).

I skrivelse 2007/08:85 anges bl.a. såvitt avser mötesverksamheten i Sverige under ordförandeskapet att drygt ett hundratal av alla rådsmöten kommer att förläggas till Sverige. Det rör sig bl.a. om ett dussintal informella ministerrådsmöten samt tjänstemannamöten, konferenser, seminarier och tredjelandsmöten. Ett omfattande kartläggningsarbete har genomförts under året som en förberedelse inför mötesplaneringen. Från januari 2008 inrättas ett särskilt mötessekretariat inom Regeringskansliet för att hantera logistik och praktiskt genomförande av möten i Sverige (s. 240).

Inför Sveriges första ordförandeskap under år 2001 informerades riksdagen av både den dåvarande statsministern och vice statsministern om regeringens förberedelser och prioriteringar inför ordförandeskapet. Konstitutionsutskottet berörde då frågan om förberedelserna inför det svenska ordförandeskapet i dess yttranden (jfr yttr. 1998/99:KU3y och yttr. 1999/2000:KU7y) till utrikesutskottet med anledning av riksdagens behandling av regeringens skrivelse om verksamheten i EU.

Utskottets bedömning

Utskottet vill framhålla att det ställer sig positivt till nu gjorda prioriteringar. Utskottet anser, mot bakgrund av regeringens information till riksdagen om Sveriges kommande ordförandeskap, inte att något tillkännagivande till regeringen med anledning av motionerna 2007/08:K242, 2007/08:K355 och 2007/08:U353 yrkande 8 nu är påkallat och avstyrker därför motionerna.

Europaparlamentets säte

Motionerna

Rolf Gunnarsson (m) begär i motion 2007/08:K210 (m) ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en effektiv hantering av skattemedel inom EU. Motionären anför bl.a. att budgetkontrollutskottet i EU har pekat på att det finns – med dagens placeringar av olika EU-institutioner – en klar merkostnad för skattebetalarna. Motionären tar främst fasta på Europaparlamentets kostnader för sin återkommande flytt mellan Bryssel och Strasbourg och menar att skattebetalarnas pengar kunde användas på ett mer effektivt sätt.

I motion 2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande till regeringen om behovet av att Sverige agerar för att inom EU väcka opinion och nå ett beslut om att koncentrera Europaparlamentets verksamhet till en ort. Motionärerna anför att Europa-

parlamentets flytt mellan Bryssel och Strasbourg av personer och handlingar är helt omöjlig att försvara från effektivitetssynpunkt, ekonomisk synpunkt eller miljösynpunkt.

Bakgrund

Enligt ett protokoll till Amsterdamfördraget om lokaliseringen av säten för Europeiska gemenskapernas institutioner och vissa av deras organ och enheter samt för Europol ska Europaparlamentet ha sitt säte i Strasbourg där de tolv månatliga plenarsammanträdena, inklusive budgetsammanträdet, ska hållas. Extra plenarsammanträden ska hållas i Bryssel. Europaparlamentets utskott ska sammanträda i Bryssel. Europaparlamentets generalsekretariat och dess enheter ska vara kvar i Luxemburg (EGT 10.11.1997 C 340).

Det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet har behandlat frågan om Europaparlamentets säte bl.a. i samband med att regeringens skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid jämte motioner behandlades hösten 2003. Det sammansatta utskottet anförde att det kan dela den irritation som framförs i några motioner över den rådande ordningen där parlamentet delar sin verksamhet mellan Bryssel och Strasbourg. I likhet med vad det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet tidigare uttalade (bet. 2003/04:KUU1) kunde konstitutionsutskottet vid sin behandling av frågan under förra riksmötet instämma i den kritik som framförts motionsvis om den ordning där Europaparlamentet delar sin verksamhet mellan Bryssel och Strasbourg (bet. 2006/07:KU14 s. 21).

Utskottets bedömning

Konstitutionsutskottet förutsätter att regeringen stöder alla strävanden att Europaparlamentets kostsamma flyttning mellan två orter ska upphöra och anser att motionerna 2007/08:K210 och 2007/08:U353 yrkande 7 bör avstyrkas.

Stockholm den 17 april 2008

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Margareta Cederfelt (m), Morgan Johansson (s), Eva Bengtson Skogsberg (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Mauricio Rojas (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Anna Bergkvist (m), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp) och Amineh Kakabaveh (v).

Avvikande meningar

1. Berit Andnor (s), Morgan Johansson (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s) och Phia Andersson (s) anför:

De yrkanden som tas upp i motionerna 2007/08:U353 (s), yrkandena 3, 7 och 8, och 2007/08:K203 (s) betonar centrala aspekter i svensk EU-politik. Vi anser det av stor betydelse att regeringen verkar för ökad öppenhet och insyn inom EU. Sverige har en lång tradition av att låta bl.a. beslutsunderlag, förhandlingsprocesser och utvärderingar vara tillgängliga för medborgarna, och vi anser därför att Sverige måste bidra med erfarenheter och metoder för att ytterligare öppna EU för insyn. Vi anser också att regeringen bör ta nya initiativ för att intensifiera arbetet med folkbildning kring EU-frågor. Vi beklagar att Sverige accepterat den s.k. sändarlandprincipen som möjliggör fortsatt alkoholreklam och reklam riktad till barn. Vi anser även att Sverige i alla sammanhang måste agera för att inom EU väcka opinion och nå ett beslut om att koncentrera Europaparlamentets verksamhet till en ort. Sverige är genom det ständiga arbetet inom EU förknippat med och har hög trovärdighet i frågor som rör arbete, klimat och miljö, jämställdhet och utvidgning. Därför anser vi att dessa frågor bör vara Sveriges prioriteringar.

Vi anser därför att motion 2007/08:U353 (s) yrkandena 3, 7 och 8 samt motion 2007/08:K203 (s) bör bifallas.

2. Amineh Kakabaveh (v) anför:

Yrkandena 1 och 2 som tas upp i motion 2007/08:K234 (v) belyser vikten av att riksdagen tillgodoser folkets krav på debatt kring och folkomröstning om de viktiga fördragsändringar inom Europeiska unionen som Lissabonfördraget innebär. Jag anser att den nuvarande riksdagen inte kan anses ha mandat att fatta beslut om att ratificera Lissabonfördraget utan vägledning av en föregående folkomröstning. Vidare anser jag att en folkomröstning om Lissabonfördraget bör föregås av en ett års period för beredning av nämnda folkomröstning.

Jag anser därför att motion 2007/08: K234 (v) yrkandena 1 och 2 bör bifallas.

3. Mikael Johansson (mp) anför:

Frågorna som tas upp i motionerna 2007/08:U12 (mp) yrkandena 10, 11, 13 och 14 och 2007/08:K364 (mp) yrkandena 1–4 berör betydelsefulla frågor för Sveriges relation till EU och både regeringens och riksdagens hantering och beredning av EU-frågor samt frågor som berör behovet av en debatt kring och ett beslut om en folkomröstning om Lissabonfördraget. Jag anser en svensk folkomröstning ska hållas om EU:s Lissabonfördrag. Jag anser även att det inte är acceptabelt att riksdagens EU-nämnd inte har tillgång till de handlingar som regeringen skickar till övriga medlemslän-

der, inklusive s.k. non-papers. Såvitt avser frågan om tillgång till handlingar på svenska till EU-nämnden anser jag att regeringen aktivt bör agera i frågan i syfte att åtgärda bristen av dessa handlingar. Vidare anser jag även att regeringen i sina kommande skrivelser om Europeiska unionen tydligare bör ange vilka avvikande politiska åsikter man fört fram vid ministerrådsmöten och resultaten av dessa förhandlingar.

Det EU som finns i dag ser således annorlunda ut än det EU vi hade att ta ställning till i folkomröstningen 1994. Därför anser jag att en förnyad folkomröstning om svenskt medlemskap i Europeiska unionen bör hållas. Det är alldeles uppenbart att sakliga och demokratiska skäl även talar entydigt för en folkomröstning om EU:s nya grundlag. Därför anser jag att regeringen ska utlysa en folkomröstning om Lissabonfördraget. Vidare anser jag att regeringen och Sverige bör ta initiativ till en bred debatt om EU:s framtid. I en sådan bredd debatt anser jag vidare att ett antal nya frågeställningar bör diskuteras. Jag anser att utgångspunkten i en sådan debatt bl.a. borde syfta till att överstatliga inslag preciseras och begränsas kraftigt, att ekologiskt hållbar utveckling och mänskliga rättigheter sätts i fokus och överordnas handelsavtal och att företagens rättigheter samt rätten att ta politiska initiativ överförs från EU-kommissionens tjänstemän till folkvalda nationella parlament, Europaparlamentet och ministerrådet.

Jag anser därför att motionerna 2007/08:U12 (mp) yrkandena 10, 11, 13 och 14 och 2007/08:K364 (mp) yrkandena 1–4 bör bifallas.

BILAGA 3

EU-nämndens yttrande

2007/08:EUN2Y

Verksamheten i Europeiska unionen under 2007 (skr. 2007/08:85)

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 3 april 2008 beslutat att ge EU-nämnden tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007.

EU-nämnden behandlar i detta yttrande – liksom i tidigare yttranden – dels vissa övergripande frågor som gäller skrivelsens innehåll och regeringens samråd med riksdagen, dels vissa av de frågor som redovisas i skrivelsen och som nämnden velat särskilt uppmärksamma.

Regeringens skrivelse

I skrivelsen om verksamheten i Europeiska unionen under 2007 behandlas Europeiska unionens övergripande utveckling (del 1), unionens förbindelser med omvärlden (del 2), ekonomiska och finansiella frågor (del 3) samt rättsliga och inrikes frågor (del 4). Vidare behandlas unionens övriga politikområden (delarna 5–10). Slutligen redogörs för unionens institutioner m.m. (del 11).

I bilagor redogörs också för pågående och avgjorda mål vid EG-domstolen och EG-domstolens förstainstansrätt samt för pågående s.k. överträdelseärenden mot Sverige. Vidare finns en bilaga i vilken det redogörs för beslut i ministerrådet som Sverige inte stött samt ett sakregister.

EU-nämnden

Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen

Inledningsvis vill EU-nämnden uttrycka sin uppskattning över skrivelsens utformning och innehåll. Som nämnden tidigare har konstaterat utgör den en värdefull översikt över hela EU:s verksamhet och som också redovisar hur regeringen har agerat i EU. Därmed underlättas riksdagens kontroll av regeringens agerande i EU.

I skrivelsen (avsnitt 1.1) finns en allmän redogörelse för information, överläggningar och samråd med riksdagen. Redogörelsen beskriver på ett korrekt sätt den terminologi som, mot bakgrund av de nya bestämmelserna i riksdagsordningen, används i riksdagen, nämligen information och överläggning i utskott och information och samråd i EU-nämnden.

Tanken är möjligen att denna allmänna redogörelse i princip ska ersätta redogörelser för information, överläggningar och samråd med riksdagen på de olika sakområden som tas upp i skrivelsen. I vissa avsnitt förekommer beträffande en del frågor en beskrivning av förankringen i riksdagen, och detta välkomnar givetvis nämnden. Det är, enligt nämnden, önskvärt att det i skrivelsen, utöver den allmänna beskrivningen, i samband med de olika sakfrågorna, redovisas när och på vilket sätt riksdagen varit involverad (information, överläggning, samråd).

När sådan redovisning har skett har dock inte alltid ovanstående terminologi använts. Beträffande utskotten har i skrivelsen använts omväxlande begreppen *samråd* och *överläggning*. I fråga om *samrådet* med EU-nämnden har ibland använts uttrycket *information*. På några ställen i det följande anges exempel på denna företeelse.

Överläggningar och information är begrepp som används i förhållande till utskotten. Vad gäller EU-nämnden är den korrekta terminologin *information* eller *samråd*. Samråd sker inför ministerrådets beslutspunkter. Det ligger i sakens natur att en generell definition av vad som utgör en beslutspunkt är svår att göra, men i första hand menas antagande av en rättsakt (förordning, direktiv, beslut), resolution, rådsslutsats e.d., politisk överenskommelse, allmän inriktning eller andra överenskommelser medlemsstaterna emellan. Även riktlinjedebatter där viktiga vägval görs som binder medlemsstaternas upplägg i de fortsatta förhandlingarna kan sägas utgöra ett slags beslut i vid mening. EU-nämndens kansli, liksom de stenografiska uppteckningarna (tillgängliga på www.riksdagen.se) kan ge stöd åt avgörandet om huruvida en viss fråga behandlades som beslutspunkt hos nämnden eller inte.

Det vore även av vikt om ett gemensamt synsätt avseende när ett beslut ansetts ha fattats av rådet kunde uppnås i skrivelsen. I dagsläget refereras i vissa avsnitt tidsangivelser för när ett beslut fattades som B-punkt och i andra avsnitt till när det formellt antogs som A-punkt. Rådssammansättningen anges inte alltid. Detta skapar svårigheter för den som vill söka bakgrundsinforma-

tion om ett visst beslut. Från EU-nämndens synvinkel och för att underlätta informationssökning bör alltid den antagande rådssammansättningen och tidpunkt för antagandet anges.

I förra årets yttrande välkomnade EU-nämnden att det i årsboken hade tagits ordförklaringar kring beslutsfattandet. Nämnden påpekade även att det hade varit önskvärt om bilagan också tog upp olika typer av beslut inom andra och tredje pelaren. Nämnden konstaterar nu att bilagan inte har tagits med i årets årsbok, vilket nämnden beklagar.

Den 1 januari 2007 trädde ändringar i riksdagsordningen i kraft som ger utskotten en utökad roll i EU-arbetet. De nya reglerna syftar till att utskotten ska komma in i ett tidigt skede i EU-frågorna. Bestämmelserna innebär bl.a. att regeringen ska överlägga med utskott i de EU-frågor som utskotten bestämmer. Denna hantering har bl.a. medfört att samarbetet mellan utskotten och nämnden har utvecklats och att viktiga frågor även har diskuterats i det berörda utskottet när de kommer upp för beslut i EU-nämnden. I februari 2007 införde nämnden en ordning med möjlighet för partierna att avge s.k. avvikande mening i samband med beslutspunkter vid samrådet i nämnden. I de fall en EU-fråga har behandlats tidigt i ett utskott har detta, enligt nämndens mening, bidragit till en bättre genomlysning av frågan och därmed underlättat samrådet i nämnden. Nedan redogörs främst för EU-nämndens roll i riksdagens hantering av EU-frågor.

Den övergripande utvecklingen i EU (del 1)

I detta kapitel redogörs övergripande för samarbetet i EU, Europeiska rådets möten under året, utvidgningen, Lissabonfördraget, översynen av EU:s budget 2008–2009, Lissabonstrategin och strategin för hållbar utveckling samt för ett område för frihet, säkerhet och rättvisa – Haagprogrammet. Flera av frågorna återkommer, liksom i tidigare skrivelser, i olika delavsnitt på olika sakområden. I den mån EU-nämnden kommenterar dessa frågor sker det under respektive avsnitt nedan.

Vidare finns ett avsnitt om information, överläggningar och samråd med riksdagen som nämnden har kommenterat ovan under avsnittet Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen.

Beträffande sakområdena kan EU-nämnden, liksom i förra årets yttrande, konstatera att EU-samarbetet fortsätter att i hög grad kännetecknas av övergripande strategier, handlingsprogram och planer i syfte att nå större samstämmighet på olika politikområden. EU-nämnden har under året behandlat sektorsövergripande frågor inom ramen för samrådet inför Europeiska rådets möten. Viktiga sådana frågor har under året varit bl.a. globaliseringen, klimat- och energifrågor och sambandet mellan dessa frågor och säkerhets- och biståndsfrågor. Dessa och andra övergripande och viktiga frågor har i flera fall behandlats parallellt i olika rådssammansättningar och därmed också i EU-nämnden. Det gäller t.ex. migration och invandring (rådet för rättsliga och

inrikes frågor och rådet för sysselsättning och socialpolitik m.m.), Europeiska tekniska institutet och Galileo (konkurrenskraftsrådet, rådet för transport och telekommunikationsfrågor samt rådet för ekonomiska och finansiella frågor – Ekofin). Galileo var även föremål för behandling inför Europeiska rådets möte i december 2007.

I skrivelsen anges att löpande dialog om utvidgningen har förts med EU-nämnden inför möten i rådet. Det är i sammanhanget viktigt att konstatera att inte bara en dialog har förts på detta område utan också att regeringen fått enhälligt stöd för sina ståndpunkter av nämnden.

Beträffande Lissabonfördraget nåddes, som sägs i skrivelsen, en uppgörelse om huvuddragen inför regeringskonferensen vid Europeiska rådets möte den 21 och 22 juni 2007. EU-nämnden behandlade ingående mandatet inför regeringskonferensen i telefonkonferens med EU-ministern under natten mellan den 21 och 22 juni, och nämndens majoritet gav regeringen stöd för att säga ja till huvuddragen i uppgörelsen. Dessförinnan hade EU-nämnden också vid flera tillfällen behandlat den s.k. Berlindeklarationen i anledning av EU:s 50-årsfirande som ägde rum den 25 mars 2007.

I avsnitt 5 redogörs ingående för översynen av EU:s budget 2008–2009. Den 6 december 2007 genomförde EU-nämnden i samarbete med finansutskottet en öppen utfrågning om budgetöversynen som enligt budgetöverenskommelsen ska genomföras 2008–2009.

Utöver det gängse arbetet med den fleråriga budgetramen påbörjade EU under 2007 det viktiga arbetet med en budgetöversyn av hur EU:s budgetstruktur ska se ut efter år 2013. Nämnden vill poängtera vikten av att budgetöversynen blir genomgripande för att den ska kunna utmyнна i en heltäckande modernisering av det nuvarande budgetsysteMET. Detta är inte minst av vikt ur trovärdighets- och öppenhetsperspektiv. I begreppet heltäckande modernisering lägger nämnden även in betydelsen av att också hälsokontrollen av den gemensamma jordbrukspolitiken och översynen av sammanhållningspolitiken blir genomgripande och framåtsyftande. Eventuella beslut inom ramen för dessa översyner bör bidra till ytterligare reformer och utgiftsminskningar i budgeten. I detta sammanhang kan nämnas att finansutskottet i mars 2008 har avgivit ett utlåtande om kommissionens meddelande om budgetöversynen (bet. 2007/08:FiU14). EU-nämnden har den 29 februari 2008 avlämnat yttrande till finansutskottet i ärendet (yttr. 2007/08:EUN1y). Kammarerna behandlade finansutskottets utlåtande den 10 april 2008.

EU:s förbindelser med omvärlden (del 2)

Under denna rubrik behandlas i skrivelsen huvudsakligen frågor som berör regeringens samråd med EU-nämnden inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP), handelspolitiken samt EU:s bilaterala och regionala förbindelser. Rådet, och därmed EU-nämnden, har kontinuerligt följt utvecklingen i olika länder och organisationer. Under år 2007 har näm-

den bl.a. fortlöpande följt, diskuterat och också stött regeringen när det gäller utvecklingen i olika länder utanför EU. Inte minst gäller det förhandlingar om Kosovos självständighet, fredsprocessen i Mellanöstern samt utvecklingen i västra Balkan och Sudan. Även frågan om Irans kärnteknikprogram har nämnden följt noga, liksom hanteringen av civila krishanteringsinsatser i bl.a. Tchad och Kosovo.

Som framhålls i skrivelsen (avsnitt 8.9) har EU alltmer använt s.k. riktade sanktioner som ett utrikespolitiskt instrument för att påverka regimer i tredje-länder. Under år 2007 har EU genomfört FN-sanktioner, infört nya självständiga åtgärder eller förstärkt, förlängt eller moderniserat de befintliga sanktionerna mot Burma, Elfenbenskusten, Iran, Kongo, Liberia, Moldavien, Nordkorea, Uzbekistan, Somalia, Vitryssland och Zimbabwe. Skriftligt samråd har liksom tidigare år ägt rum kontinuerligt med regeringen under året när dessa sanktioner har aktualiserats.

I skrivelsen nämns (avsnitt 10.2, 5 och 6) att rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser antog slutsatser på rådets möte i november rörande Samstämmighet för utveckling (Policy for Development, PCD), Global klimaförändringsallians samt s.k. sviktande situationer (situation of fragility). I skrivelsen anges att EU-nämnden *informerades* i frågorna den 16 november. Eftersom rådet avsågs anta slutsatser var det fråga om ett *samråd* (jfr s. 2, under avsnittet Allmänna synpunkter på innehållet i skrivelsen). Det kan påpekas att nämnden gav sitt fulla stöd för slutsatserna vid sitt samråd och att dessa också antogs av rådet.

Ekonomiska och finansiella frågor (del 3)

I detta avsnitt redogörs för Ekofinrådets verksamhetsområde. I december 2007 ställde sig nämnden bakom en politisk överenskommelse om ett moms-paket som ska träda i kraft den 1 januari 2010 med undantag för tillhandahållande från företag till konsument när det gäller telekomtjänster, radio- och tv-tjänster samt elektroniska tjänster som i stället träder i kraft den 1 januari 2015.

EU-nämnden har också fortlöpande behandlat clearing och avveckling, aktieförvärv inom finanssektorn, de offentliga finansernas kvalitet, betaltjänster på den inre marknaden samt bekämpning av skattebedrägeri.

I skrivelsen anges beträffande grönboken om marknadsbaserade styrmedel (avsnitt 13.3) att finansministern haft en *överblick* med skatteutskottet den 22 maj. Det ska dock här framhållas att det inte var fråga om en *överblick* i riksdagsordningens mening utan om *information*.

Rättsliga och inrikes frågor (del 4)

I detta avsnitt redogörs för grundläggande rättigheter, civilrättsligt samarbete, polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete, visering, asyl,

invandring och annan politik som rör fri rörlighet för personer samt samarbete om skydd och beredskap (räddningstjänst). Regeringen har informerat och samrått med EU-nämnden om frågor som behandlats under året av rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet).

I inledningen till detta yttrande framhålls vikten av ett korrekt bruk av begreppen information, överläggning och samråd. När det gäller val av lag för äktenskapsskillnad (Rom III) (avsnitt 18.8) anges i skrivelsen att regeringen *informerat* EU-nämnden om förhandlingarna i frågan och att Sverige i förhandlingarna motsatt sig regler som innebär att domstolarna ska tillämpa ett annat lands lag i vissa mål. Det anges att trycket på Sverige att acceptera en kompromisslösning har varit mycket starkt. EU-nämndens enhälliga stöd till regeringen i denna fråga har varit att inte acceptera en lösning som innebär att EU inför lagvalsregler i skilsmässomål, dvs. att svensk domstol i vissa skilsmässomål ska tillämpa annat lands lag. Regeringen har således i *samråd* med EU-nämnden inte givits stöd för att frånga denna ståndpunkt.

I fråga om ändringar i rambeslutet om terrorism (avsnitt 19.1.7) har EU-nämnden diskuterat förslagets förhållande till svensk grundlag och grundläggande rättsprinciper som måste respekteras och som regeringen har att bevaka i rådets förhandlingar (och i justitiekottet och konstitutionsutskottet). Rambeslutet var också föremål för ett Cosacinitiativ (Cosac är en konferens mellan organen för EU-frågor vid nationella parlament i EU och Europaparlamentet) försök om en s.k. subsidiaritets- och proportionalitetsprövning i justitiekottet (protokoll JuU 2007/08:12). Även Prümfördraget (avsnitt 19.1.4) har ingående diskuterats i nämnden.

En överenskommelse träffades under året i rådet om rambeslutet om terrorism och främlingsfientlighet (avsnitt 19.3.5). Enligt redogörelsen i skrivelsen väntas ett yttrande från Europaparlamentet under hösten 2007. Det kan tilläggas att Europaparlamentets yttrande avgavs den 29 november.

Utöver vad som ovan nämns i skrivelsen har nämnden behandlat två förslag från kommissionen om legal migration vid sammanträdet den 6 november 2007. Det gällde ett direktivförslag om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och ett direktivförslag om en enhetlig ansökningsprocedur för ett enhetligt tillstånd för tredjelandsmedborgares bosättning och arbete på en medlemsstats territorium och en gemensam uppsättning rättigheter för lagligen bosatta tredjelandsmedborgare. I nämndens diskussion underströks den samsyn som råder i Sverige om att systemet bör vara baserat på arbetsmarknadens behov snarare än på kvoter, som i kommissionens förslag.

Sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård (del 5)

Under denna del i skrivelsen redogörs bl.a. för utvecklingen inom samarbetet för tillväxt och sysselsättning, arbetsmarknadsfrågor och sociala frågor, jämställdhet, folkhälsa och hälso- och sjukvårdsfrågor.

EU-nämnden har under året bl.a. samrått om bidraget till EU:s vårtoppmöte om sysselsättningen och samarbetet på det sociala området. Förslaget om en familjeallians (som avser en plattform för utbyte av idéer för en familjevänlig politik) diskuterades ingående i nämnden. Nämnden stödde också regeringens ståndpunkter avseende en kompromissöverenskommelse om tjänstepensionsrättigheter samt resolutioner om arbetsmiljö-, hälso- och konsumentpolitiska strategier för åren 2007–2013. Längre diskussioner hölls även om arbetstidsdirektivet, en fråga som dock inte kunde lösas vid efterföljande rådsmöte den 5–6 december. EU-nämnden gav också regeringen stöd i avsikten att framhålla skillnaden mellan sociala tjänster av allmänt intresse och andra tjänster på den inre marknaden.

Eftersom jämställdhetsarbetet genomförs inom ramen för åtminstone två olika rådssammansättningar (rådet för sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor och RIF-rådet) är det positivt att ta med ett avsnitt om jämställdhet i olika rådskonstellationer. Framställningen av arbetet hade med fördel kunnat kompletteras med en beskrivning av resultatet av det informella jämställdhetsministermötet i Lissabon den 4 oktober 2007.

Konkurrenskraftsfrågor (del 6)

Under avsnittet redogörs för den inre marknads utveckling, fri rörlighet för varor, tjänster och kapital, immaterialrätt, näringspolitik, konsumentpolitik, turism, innovation och forskning samt regional- och strukturpolitik.

Vad gäller innovation och forskning har inrättandet av Europeiska tekniska institutet (avsnitt 34.1) diskuterats ett flertal gånger i EU-nämnden under året. Ett villkor för godkännande har i nämnden ansetts vara att institutets finansiering fått en tillfredsställande lösning. Frågan diskuterades i nämnden även inför möten i Ekofinrådet samt vid samråd inför EU:s budgetförhandlingar.

Transporter, elektroniska kommunikationer och energi (del 7)

I skrivelsen behandlas under denna del transporter, elektroniska kommunikationer och energi.

Galileo (avsnitt 36.1.1) är ett projekt för satellitnavigering vilket behandlats i EU-nämnden ett flertal gånger under året och som varit en av de frågor som diskuterats mest. Finansieringsfrågan har varit föremål för ingående

diskussioner i nämnden med krav på en budgetneutral finansiering inom budgetramen. Stöd för en svensk ståndpunkt med den inriktningen har givits vid samråd inför möten i flera av rådets konstellationer, bl.a. rådet för transport, telekommunikation och energi, Ekofinrådet, Ekofin-budget samt Europeiska rådet.

Den svenska positionen i förhandlingarna om EU:s politik på området för radiofrekvenser och elektronisk kommunikation (avsnitt 37.5) framgår inte av skrivelsens redogörelse. I fråga om harmonisering av formerna för tilldelning av radiofrekvenstillstånd för mobila satellittjänster fanns stöd i EU-nämnden för att det ska finnas högt ställda grundkrav på största möjliga yttäckning för att få tillstånd.

Energipolitiken (avsnitt 38) har hamnat högt på dagordningen inom EU under senare år, trots att EU inte har någon fördragsfäst gemensam energipolitik. Bland annat har en energihandlingsplan, en strategisk energiteknikplan (SET-planen) samt ett marknadspaket för el och gas behandlats. I skrivelsen nämns bl.a. att Sverige gav energihandlingsplanen sitt fulla stöd samt att Sverige stödjer ambitionen att fullborda den inre marknaden för energi. Energifrågorna har under 2007, liksom under 2006, diskuterats ingående i EU-nämnden, både inför rådets möten och inför Europeiska rådets möte i mars 2007.

Jordbruk, fiske och livsmedel (del 8)

Olika aspekter av strategin för moderniseringen av den gemensamma jordbrukspolitiken (hälsokontrollen) samt fiskepolitiken i Östersjön och Västerhavet (inklusive åtgärder mot olagligt torskfiske och åtgärder för återhämtning av det europeiska torskbeståndet) har varit återkommande frågor i EU-nämnden under året. EU-nämnden har också bl.a. givit stöd för regeringens ståndpunkter avseende ett samlat regelverk för organisationen av jordbruksmarknader, nya regler för definition och märkning av spritdrycker, nytt direktiv för hållbar användning av bekämpningsmedel samt nya regler för användning av tillsatser, aromer och enzymer i livsmedel.

Generellt är detta ett välstrukturerat avsnitt om den budgetmässigt allra största sektorn inom EU-samarbetet. Till exempel är beskrivningen av kontakterna med riksdagen avseende strategin och direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel (avsnitt 39.6) föredömlig avseende tydlighet och den språkliga korrekthet avseende terminologin som efterlysts ovan.

I marginalen kan dock noteras att datumen för antaganden av beslut i rådet vad gäller det s.k. minipaketet för mjölk och handlingsplanen för förenklingsarbetet för den gemensamma jordbrukspolitiken har kastats om (avsnitt 39.2.3 och 39.2.4).

Beskrivningen av råvaruavtalet för tropiskt timmer, ITTA (avsnitt 39.7.3), kan förstås som att en diskussion på ministerrådsnivå ägde rum under år 2007. Nämnden kan konstatera att så inte var fallet. Frågan antogs som en A-

punkt under juli månad. Enligt uppgift från Regeringskansliet ska intensiva diskussioner ha ägt rum på tjänstemannanivå (rådsarbetsgruppsnivå).

Miljö (del 9)

Miljöfrågor – och särskilt klimatrelaterade sådana – fördes upp på EU:s högsta politiska dagordning under 2007. EU-nämnden var mycket aktiv i denna fråga inför EU:s vårtoppmöte 2007, där den övergripande politiska överenskommelsen träffades. Inför mötet fick regeringen nämndens stöd att förespråka en 30-procentig minskning av växthusgaserna, ett mål som alltså gick längre än kommissionens förslag på en 20-procentig minskning och som inte kunde uppfyllas vid mötet. Inför FN:s klimatkonferens på Bali i december gav nämnden stöd åt regeringens ståndpunkt att anta ett mandat för förhandlingarna om ett nytt klimatavtal för perioden efter 2012. EU-nämnden betonade i samrådet vikten av att EU uppträder enat i de internationella förhandlingarna.

EU-nämnden har under året även gett stöd för regeringens ståndpunkter avseende bilars koldioxidutsläpp, insläppandet av flygsektorn i handeln med utsläppsätter, en strategi om hållbar användning av bekämpningsmedel, ett nytt avfallsdirektiv, ett direktiv med gränsvärden för vissa prioriterade ämnen i ytvatten samt ett nytt bränslekvalitetsdirektiv.

Vad gäller genetiskt modifierade organismer (GMO) (avsnitt 43.5), utöver de beskrivna omröstningarna i rådet om GMO-relaterade ärenden, vill nämnden uppmärksamma att ministrarna vid mötet i rådet (jordbruk och fiske) i juli 2007 röstade om rådets beslut om utsläppande på marknaden av en potatisprodukt (EH92-527-1). Samråd med EU-nämnden skedde den 13 juli 2007.

Rådet (jordbruk och fiske) röstade även i september 2007 om utsläppande på marknaden av tre sorters genmodifierad majs (59122 DAS-59122-7,1507xNK603 samt NK603xMON810). Samråd med EU-nämnden skedde den 21 september 2007.

Utbildning, ungdom och kultur (del 10)

Regeringen har informerat respektive samrått med EU-nämnden om de frågor som stått på dagordningarna. Bland annat har EU-nämnden gett regeringen stöd för dess ståndpunkt om strategier för samarbetet på utbildnings- respektive ungdomsområdena, uppföljning av Lissabonmålen på utbildningsområdet, en resolution om ungdomar och ungdomars deltagande i arbetslivet samt en resolution om det ungdomspolitiska samarbetet. Regeringen fick också stöd för sina positioner gällande en överenskommelse om en referensram för kvalifikationer syftande till att underlätta rörligheten på arbetsmarknaden samt en resolution om en kulturagenda för EU.

EU:s institutioner m.m. (del 11)

Liksom i tidigare års skrivelser redogörs här för institutionernas och olika organs verksamhet, öppenhet och insyn och för personalpolitik i EU:s institutioner. Frågor om språk och regelförenkling finns dock inte med i årets skrivelse. Däremot redogörs för förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd. Som tidigare finns också i bilagor redogörelser för mål och domar i EG-domstolen och i EG:s förstainstansrätt samt för pågående överträdelseärenden. En bilaga finns också som upptar beslut i ministerrådet under 2007 som Sverige inte stöttat.

Ministerrådet (avsnitt 47.1)

I skrivelsen redogörs bl.a. för rådets öppenhetsformer som uppenbarligen fungerat väl. Genom ändring i riksdagsordningen har såväl EU-nämnden som utskotten möjligheten att bestämma att sammanträden ska vara helt eller delvis offentliga. EU-nämndens överläggningar med regeringen inför möten med Europeiska rådet liksom återrapportering från sådana möten är regelmässigt offentliga.

Liksom tidigare vill EU-nämnden framhålla att det är ytterst väsentligt att rådsarbetet organiseras så att det finns tillräcklig tid för de nationella parlamentens EU-organ att överlägga med sina respektive regeringar före rådsmötena. Vidare bör eftersträvas att en fråga som ska beslutas som en s.k. A-punkt så långt möjligt beslutas av det rådsmöte som behandlar samma sakområde som A-punkten i fråga. En tendens när det gäller rådsdagordningarna är också att dessa ofta belastas med ett antal övriga frågor som är begärda av olika delegationer utan att det finns någon information om anledningen. Enligt bestämmelserna i rådets arbetsordning ska en delegation dock lämna en skriftlig motivering till att den vill föra upp en övrig fråga på dagordningen. Vidare vill nämnden, liksom i tidigare yttranden, framhålla att det är mycket angeläget att relevant beslutsunderlag föreligger på svenska.

Kommissionen (avsnitt 47.2)

I avsnittet redogörs för genomförande av direktiv (avsnitt 47.2.1) och för överträdelseärenden mot Sverige (avsnitt 47.2.2).

EU-nämnden framhöll i förra årets yttrande att det i propositioner om genomförande av direktiv och godkännande av rambeslut borde redogöras för det informations- och samrådsförfarande som ägt rum visavi riksdagen i de aktuella ärendena, och som sedan den 1 januari 2003 är inskrivet i regeringsformen (10 kap. 6 §). Konstitutionsutskottet tog också upp frågan för flera år sedan (bet. 1999/2000:KU10 s. 38–39). En viss förbättring i detta avseende har kunnat skönjas men ofta anges bara att regeringen *informerat* utskott och EU-nämnd när det i själva verket varit fråga om *överläggning* och *samråd*.

Beträffande överträdelseärenden mot Sverige finns en bra och utförlig redogörelse. Det anges att antalet motiverade yttranden från kommissionen har

sjunkit något mot år 2006. Nämnden kan dock konstatera att antalet ärenden mot Sverige under år 2007 (tio ärenden) som kommissionen fört till EG-domstolen mer än fördubblats mot år 2006 (fyra ärenden). När det gäller överträdelseärenden mot övriga medlemsstater hänvisas i skrivelsen liksom förra året till kommissionens årliga rapport om kontroll av gemenskapsrätten. EU-nämnden välkomnar detta men anser liksom tidigare att en uppgift om var rapporten kan hämtas hade varit av värde.

I förra årets yttrande redogjorde EU-nämnden också för kommissionens relationer med de nationella parlamenten. Efter kammarens behandling av utskottens utlåtanden över grön- och vitböcker samt andra EU-dokument delges nu dessa regelmässigt kommissionen. För en utförlig beskrivning av kommissionens förbindelser med de nationella parlamenten kan hänvisas till kommissionens allmänna rapport till Europaparlamentet för år 2007. Rapporten finns tillgänglig på EU:s hemsida: [Allmänna rapporten 2007](#).

Europeiska revisionsrätten (avsnitt 47.5)

Frågor om revisionsrättens verksamhet har engagerat EU-nämnden i samband med frågan om ansvarsfrihet för unionens allmänna budget och också i samband med översynen av EU:s budget 2008–2009. Nämnden får här hänvisa till sitt ovan nämnda yttrande till finansutskottet i frågan. Nämnden har också under året informerats om Europeiska revisionsrättens årsrapport av Lars Heikensten, ledamot av Europeiska revisionsrätten.

Öppenhet och insyn (avsnitt 47.7)

En utförlig redovisning finns här om hur regeringen har fortsatt det tidigare arbetet med att öka öppenhet och insyn i EU. De nu redovisade framstegen, som nämnden också fått del av genom föredragning av Regeringskansliet om arbetet med målen i EG-domstolen, välkomnas givetvis.

Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd (avsnitt 47.9)

Regeringen har ordförandeskapet i EU:s ministerråd under andra halvåret 2009. En beredningsgrupp inom EU-nämnden, liksom riksdagen, har fått information om förberedelserna. Det s.k. 18-månadersprogrammet ska också fastställas av ministerrådet, vilket innebär att samråd om detta ska ske i EU-nämnden. I övrigt vill nämnden framhålla vikten av att regeringens agerande som ordförande i rådet förankras i riksdagen.

Stockholm den 17 april 2008

På EU-nämndens vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (m), Susanne Eberstein (s), Sonia Karlsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Staffan Danielsson (c), Peder Wachtmeister (m), Sven Gunnar Persson (kd), Jacob Johnson (v), Lars Lilja (s), Christer Winbäck (fp), Ulf Holm (mp), Krister Hammarbergh (m), Fredrik Olovsson (s), Karl Sigfrid (m), Magdalena Streijffert (s), Agneta Berliner (fp) och Christina Axelsson (s)